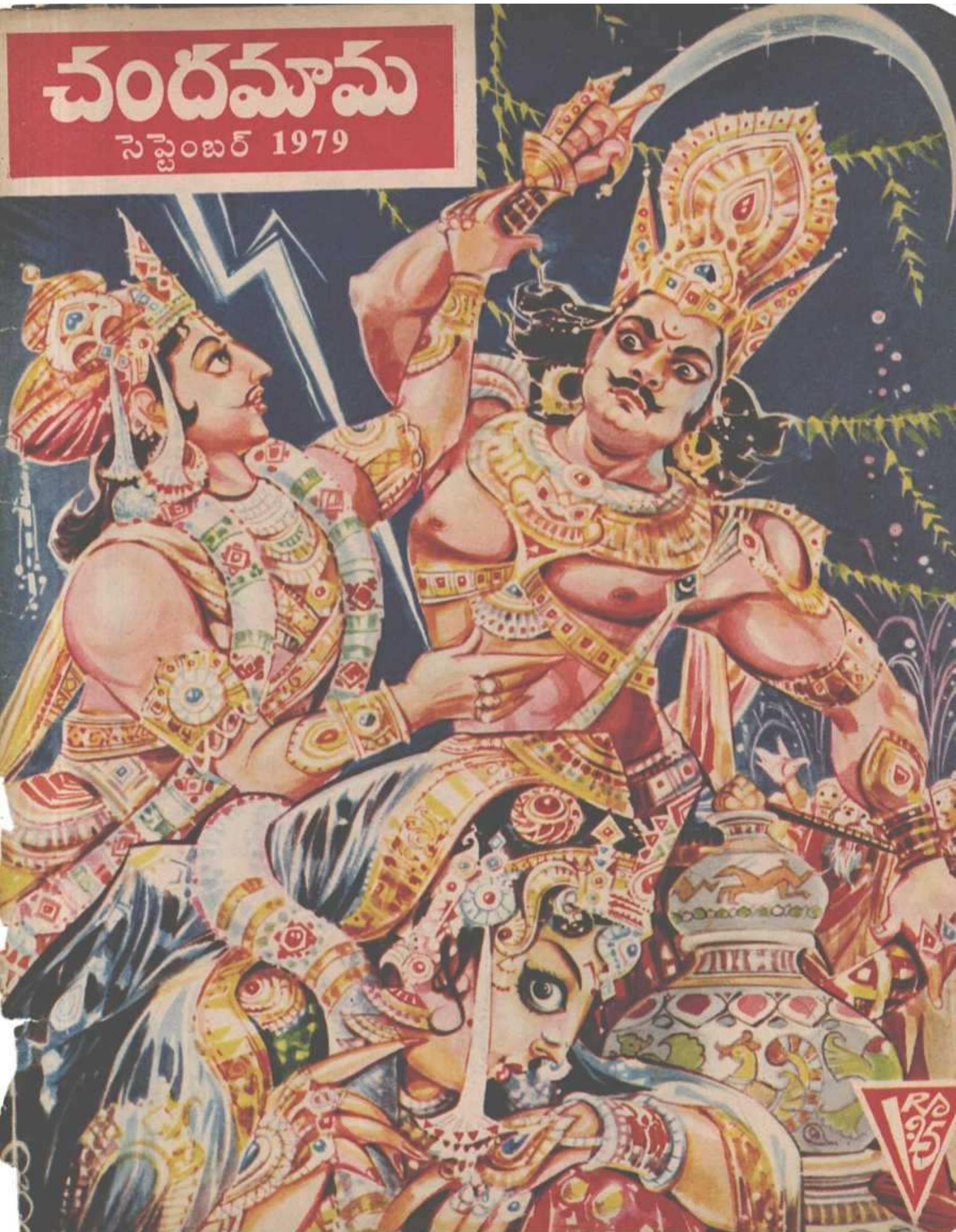
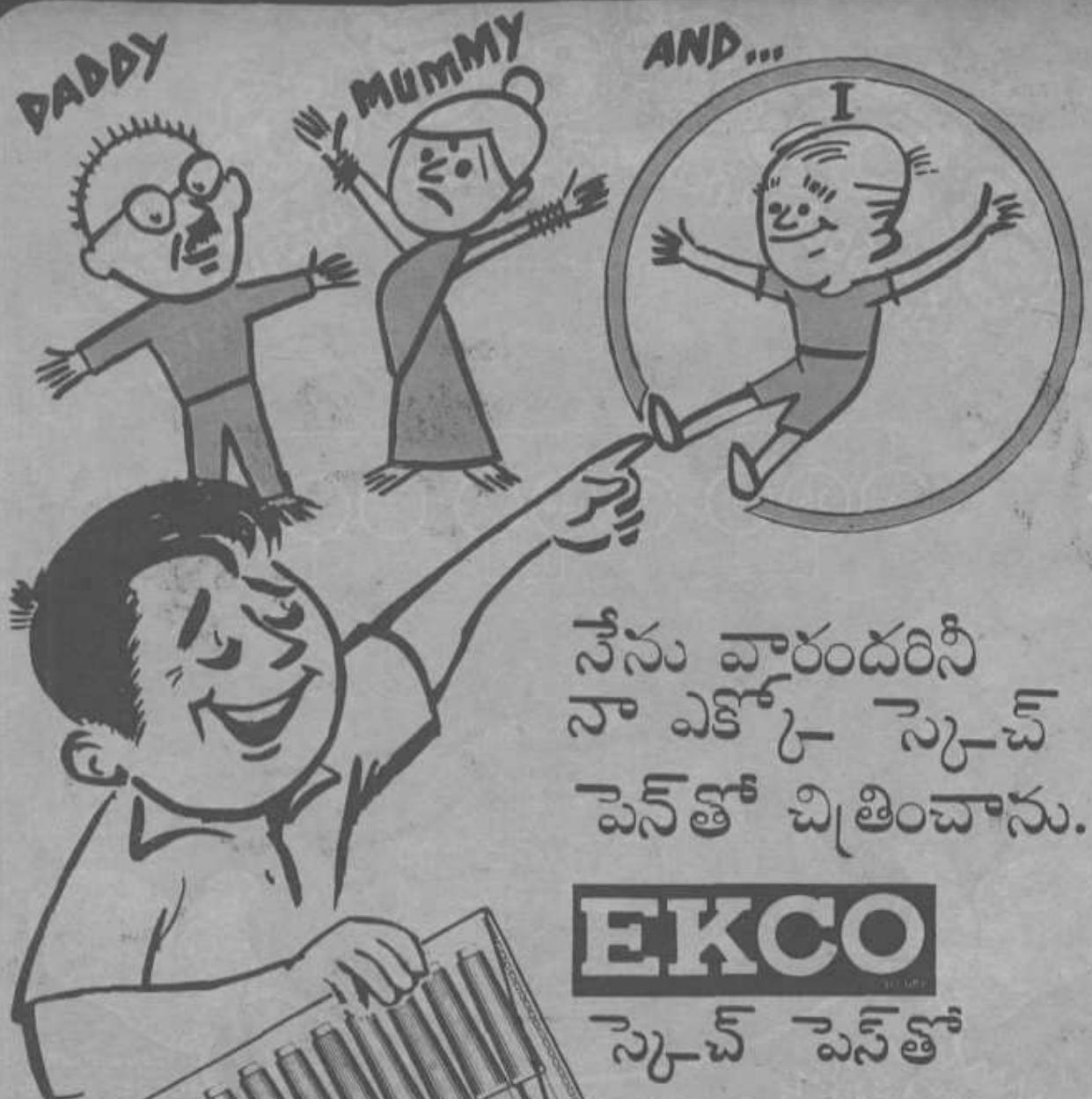

చందులు

సెప్టెంబర్ 1979

RD
95

నేను వారందరినీ
నా ఎక్కు సెగ్గు
పెన్టో చిత్రించాను.

EKCO

సెగ్గు పెన్టో

రంగులు, పిల్లలు వాలీని ఇష్టపడుకారు, వారు
ద్రాయింగు ఇష్టపడుకారు. మపిల్లలలో
నీగూరుమైన ప్రతికుని వెఱువలికి తెంది.
అశనికి/అమెకి ఆక్రూనీయమైన ఎక్కు
స్కూచ్ పెన్ల పంచిని ఇహకరించండి.
వచి ఆక్రూనీయమైన రంగులలో
పస్తున్నాయి.

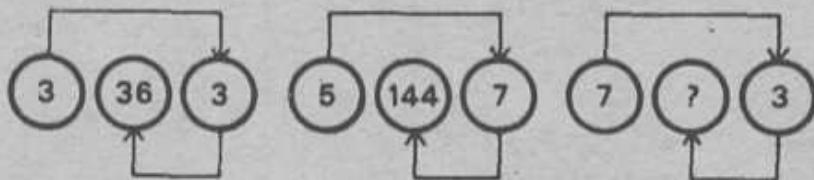
దిన్దియ్యులయ : కిరన్ & కం.
73/75 స్క్యూమెన్ స్టీట, హెండ్రాయి 400 002.
ఫోన్ : 324432

ఎక్కు సెగ్గు పెన్ లతో ప్రాయితం
అనుందదాయకం.

స్పూన్ టెక్ బల్ యామ్

స్పూన్ టెక్ బల్ యామ్ గెలుపాండెందుకు 1001 బంబులు

ఒక్క శేరి అంక విమల్ కోండి దూడ్లాం?

త్వరితం!

ఎందీల గ్రహింపు దెందు
ఆఫ్యూషన్ : 12-10-1979

మిమి అమాయక్ పొయి
గ్రాంపంక కెమ్ముక్క
శాఖ స్టోర్ ప్రైస్ చెడ్జర్
(30 గ్రాముంది) లోటి అఫరరి
చంపంది, నార్మల్ అమాయ చంపిన
మూరట 1001 చుంది విశేషంలు
రూ. 11 వియచగు స్టోర్ రాగ్యం
మానుక తెల్య ఉభ్యాలు.
మిమి అమాయ, మిమి పోర్, మిమి
చిరుసామా కూడా ఇంగ్లీషులో
మిమి అమాయలో
ప్రాయంది.

మీ అమాయము కూడా గ్రైంటీ
దియులుమాక్స్ వాపసిస్.

"Fun with Gems", Dept. No. D-12
Post Box No. 56,
Thane 400 601, Maharashtra.

చండ్లెట్ మధ్యలోగలిగిన రంగురంగుల క్యాట్బరిన్ జెమ్స్

CHAITRA-C-263 TEL

వీష్టు మన దేశానికి సంపద

అందులో అత్యధిక భాగం యూకోబ్యంక్ వారి రక్షణకు

కేటాయించబడినది.

ఈ అంతర్జాతీయ బాలల నంపర్సంలో మా మైనర్ల సెవింగ్స్ అకాంట్లు చాలా వరకు పెరిగాయి. ఎక్కువ ఏంది తల్లిదండ్రులు వారి 'నంపదను' మాకు కేటాయిస్తున్నారని చెప్పానికి ఇది చక్కబి నిర్మనం

యుఎస్ కమ్ప్యూటర్ బ్యాంక్
మాకు రగ్గర్టోఫ్సన్ మంచి నదుపాయాలున్న బ్యాంక్

చందులువు

నంప్రాపత్తుడు : ' చక్ర పాణి '

నంచాలుడు : నాగిరాజు

ఈ నెల బెతాళకథ [" ఇంగితం లేనివాడు "] కు అధారం బోమ్మిదు అచ్చరావు రచన. కోరికలను జయించటం అన్నిటికన్న " కష్టమైన పని " . సమ ప్రాన్ని విదిచిపెట్టిన సన్మాని, మామూలు మనిషిగా తిరగక సన్మాని వేషం వేసుకుని, తనను సన్మానిగా లోకం గుర్తించాలని కోరుకుంటాడు. మనిషి బుక్క ఉన్నంత కాలమూ, ఏదో కోరిక అంటి ఉండనే ఉంటుంది.

అమరవాణి

కంటకానాం, ఖలానాం చ ద్వివిఘ్నవ ప్రతిక్రియా.
ఉపాన న్యుఖభంగో వా, దూరతో వా ఏసర్కనమ.
[ముండ్రకూ, దుష్ములకూ రెండు రకముల ప్రతికారం; చెప్పుతో ముఖం మీద కొట్టటం, తెదా దూరంగా వినిరిపారయ్యటం]

సంపుటి 65 సెప్టెంబర్ '79 సంచిక 3

ఎట్రపి: 1-25 :: నంపత్తుర చండా: 15-00

యర్థాత్మరాలు...

సి. శెకవ్య, రాయచూరు (కెర్కుటక)

ప్ర: వేసవి కాలములో కొద్ది దూరముగా చూస్తే గాన్ స్టవ్ మండుతున్నట్టుగా ఉంటుంది. కేవలం ఎండాకాలములోనే ఎందుకిలా కనిపిస్తుంది?

న: ఎండాకాలంలో నేల బాగా వెడెక్ట్ ఉండటంచేత నెలకు నమీపంగా ఉన్న గాలి వెడెక్ట్, తెలిక అయి పైకి పొతుంది. అంత వెదిలేని ఎగువ గాలి హామ్చ బరువు కాపటంచేత కిందికి దిగుతుంది. ఈ రెండు రకాల గాలి ఒకదానికొకబి ఎదురువున్నా కలిసినప్పుడు వాటికుండా జరిగే కాంతి ప్రసారం భిన్నంగా ఉండటం చేత దూరంగా ఉన్న పత్తువులు కంపించినట్టు కనబడతాయి. మండె స్టోకు ఎగువగా ఇలా కనిపించబానికి కూడా ఇదే కారణం: చల్లని గాలి కుండా వచ్చే కాంతి వెడెక్ట్ న గాలిలోకి రాగానే వక్రికరణం పొందుతుంది.

సిహి. పుర, వెళ్లారు (ఆంధ్ర)

ప్ర: నిద్ర అంటే ఏమిటి? కట్టు మూసుకుంటేనేనా నిద్ర వచ్చేది?

న: మన మెదడు పై పొరలో అనేక "జ్ఞాన" కేంద్రాలున్నాయి. మేలుకుని ఉన్నప్పుడు బయటి వాతావరణంలో మార్పులకు - దృశ్యాలలోనూ, ధ్వనిలలోనూ కలిగే వాటికి-అవి స్పందిస్తూ ఉంటాయి. మెదడుపై గల పొరలు విక్రాంతి పొందితేనేగాని మనం నిద్రపోలెం. అందుచేత కట్టు మూసుకోకుండా నిద్రపోపటం సాధ్యం కాదు.

సి. వి. సుందర్మించుర్, బరంపురం (శరిస్సా)

ప్ర: "ఫెన్" తిరగకుండా ఉన్నప్పుడు దాని రెక్కల వెనుక ఉన్న వస్తువులు మనకు కనబడవు. కాని అది తిరుగుతున్నప్పుడు స్పష్టముగా కనబడతాయి. కారణము?

న: "ఫెన్" రెక్కల మర్యాదా జాగాలకుండా వెనుక ఉన్న వస్తువులను మనం అది తిరిగే బప్పురు చూస్తాం. ఒకసారి కంటబడిన దృశ్యం సెకండులో పదేవంతు కాలం కంటి నుంచి చెరగడు. ఈలోపుగా ఫెన్ రెక్క దాటిపోతుంది. అందుచేత మనం ఫెన్ వెనుక ఉండేదాన్ని చూస్తాం. ఇంతకన్న మంచి ఉదాహరణ: మనం కళ్ళకే పనచేసేటప్పుడు. కట్టు అర్పుతూనే ఉంటాం. కాని మనం చూసేది అదృశ్యమయి మళ్ళీ కనిపిస్తున్నదన్న భావన మనకు కలగడు.

75

తిరిగి బతిన సంహం
నలుగురు బ్రాహ్మణులు మిత్రులుండే వారు.
వారిలో ముగ్గురు సమస్తాష్టాలూ తెలిసిన
వారే, కానీ వారికి లోకజ్ఞానం లేదు.
నాలుగే వాడికి ఏ శాస్త్రమూర్తి రాదు గాని,
లోకజ్ఞానం పుష్టిలంగా కలవాడు.

ఒకనాదు నలుగురూ ఒక చేట కలిసి,
“చదువుకు న్నందుకు ప్రయోజనం
ఏమయి? నానాదేశాలూ తిరిగి. రాజులను
మెప్పించి, బహుమానాలు పొందాలి!
కనక మనం దేశసంచారం బయలు
దేరుదాం,” అనుకున్నారు.

వాళ్ళు బయలుదేరి కొంత దూరం
వెళ్లినాక, వారిలోకల్లా పెద్దవాడు ఇలా
అన్నాడు: “మనలో ఒకడిక లోకజ్ఞానం
ఉన్న దన్పుమాటు గాని, పాండిత్యం లేదు.
పాండిత్యం లేకపోతే, లోకజ్ఞానం ఉన్నం

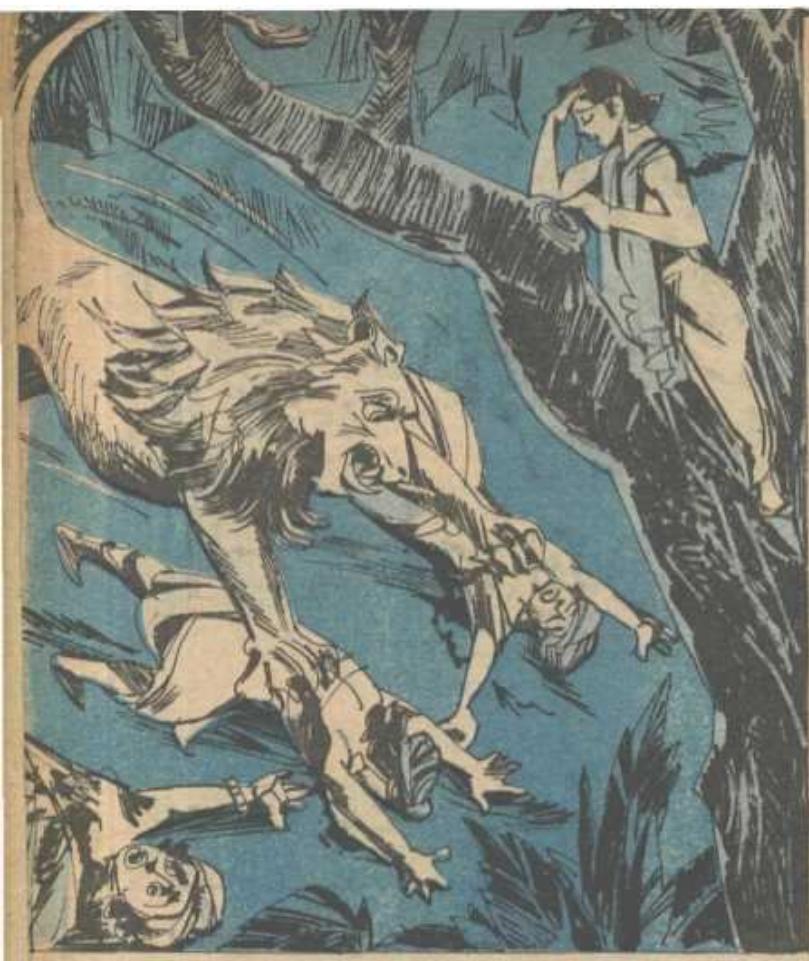
దుకు ఏ రాజు సన్నానించడు. మిగిలిన
ముగ్గురూ సంపాదించుకునే బహు
మానాల నుంచి వాడికి వాటా రాదుకూడా.
అందుచేత వాడు ఇంటికి తిరిగిపోవచ్చు.”

రండే పండితుడు లోకజ్ఞానితో, “మను
పండితుడివి కావు. తిరిగి పో,” అన్నాడు.

కానీ మూడే పండితుడు, “మనం
వాళ్ళి ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళమనటం
అన్యాయం. మనం నలుగురమూ బాల్యం
నుంచి కలిసి తిరిగి, కలిసి అడుకున్నాం.
వీళ్ళీ మన వెంట రానీచ్చి. మన సంపాద
నలో ఒకవంతు ఇద్దాం,” అన్నాడు.

అందుకు మొదటి ఇద్దరూ సరేనన్న
మీదట, నలుగురూ ప్రయాణం కొన
సాగించారు.

కొంత కాలానికి వారు అరణ్యం చేరు
కుని, అక్కడ చచ్చిన సంహం ఎముకలు

చూశారు. వాటిని చూసి ఒక పండితుడు, “జప్యాదు మనం మన విద్యలు నిరూ పించుకోవచ్చ. మన శక్తితో మనం ఈ సింహన్ని తిరిగి బతికించుదాం. నేను ఈ సింహం ఎముకలను ఎక్కుడ ఉండవలసినవి అక్కడ ఆమర్చగలను.” అన్నాడు.

“నేను సింహం చర్చమూ, కండరాలూ, రక్తమూ సృష్టించగలను.” అన్నాడు రెండే పండితుడు.

“మీరిద్దరూ అలా చేసే మాత్రాతే నేను సింహనికి ప్రాణం పొయ్యగలను.” అన్నాడు మూడే పండితుడు.

ఆన్నట్టుగానే ఒకడు సింహం ఆప్టి పంజరం కూర్చు. రెండేవాడు దానికి

చర్చమూ, మాంసమూ, రక్తమూ కఠించి, మూడేవాడు ప్రాణం పొయి బోతూండగా, నాలుగోవాడు. “జది సింహం! దీనికి ప్రాణం వస్తే జది మన అందరినీ చంపేస్తుంది. అందుచేత ప్రాణం పొయ్యవద్దు.” అన్నాడు.

దానికి మూడేవాడు, “చీ, మూధుడా! ఏగిలన ఇద్దరూ వాళ్ళ తెలివి తెఱలు రుజువు చేసుకున్న తరవాత నన్ను నా శక్తి చూపటం మానుకోమంటావా?” అన్నాడు.

లోకజ్ఞానం కలవాడు, “నీయిష్టం. నేను ఈ చెట్టు ఎక్కేదాకా ఆగు,” అంటూ సమీపంలో ఉన్న చెట్టు ఎక్కేశాడు.

తరవాత మూడే పండితుడు సింహనికి ప్రాణం పొశాడు. ప్రాణం వస్తూనే సింహం గర్జిస్తూ విజృంభించి, తనను బతికించిన ముగ్గురు పండితులనూ చంపే సింది. సింహం వెళ్ళిపోయినాక, లోక జ్ఞాని చెట్టు దిగి, ఇమంగా ఇల్లు చేరాడు.

అతి లోభి అత్యంతలోభికి ఈ కథ చెప్పి. “బక్కుతామరపువ్యతే పుష్టిరిణి కాదు. అలాగే ఈ బక్కు కథలోని సీతి చాలదు. ఇలాటి కథలు ఇంకా చాలా ఉన్నాయి,” అని మరొక కథ చెప్పాడు.

చదువుకున్న మూధులు ఒకప్పుడు ఉజ్జయినిలో నలుగురు బ్రాహ్మణులు బాలకులు స్నేహంగా ఉండే

వాళ్లు. వాళ్లు కూడబలుకుగైని, దేశాంతరాలకు వెళ్లి విద్యాధికుల మహుదాం అనుకున్నారు. తరవాత వాళ్లు కన్యకుజుం వెళ్లి, ఒక ప్రసిద్ధుడైన గురువు పద్మ పన్నెండెళ్లపాటు అమెత శ్రద్ధగా చదువుకున్నారు.

వాళ్లు విద్యాభ్యాసం ఘూర్తి చేసి, గురువుగారి పద్మ సెలవు పుచ్చుకుని, తమ పుస్తకాలతో సహా ఉజ్జ్వలినికి తిరుగు ప్రయాణమయారు. కొత్త ప్రాంతాలు చూసినట్టు ఉంటుందని, ఎరగని మార్గంలో ప్రయాణం చేసే తెలివితెటలు తమ కున్నాయని. వాళ్లు వచ్చిన మార్గం విడిచిపెట్టి, సరికొత్త మార్గాన ఉజ్జ్వలినికి ప్రయాణమయారు.

వారు కొంతదూరం వెళ్లాడు దారి రంఘగా చీలింది. ఏదారి పుచ్చుకోవాలో వారికి తెలియలేదు. ఒకడు ఇలా అన్నాడు:

“ ఏదారిన వెళ్లాలన్నది సమస్య. నా పుస్తకం ఏం చెబుతున్నదంటే, చదువుకున్న వాడికి కర్తవ్యం దానంతట అదే తెలుస్తుంది. వాడు మరొకర్ని అడిగేపని ఉండదు. కాని మూర్ఖుడు అస్తమానమూ ఇతరుల సలహాపైనా, సహకారంపైనా అధారపడుతాడు. అందుచేత మనం ఎటు వెళ్లాలని ఇతరులను అడిగే ప్రశ్నలేదు. అది మనమే నిర్ణయించుకుండాం.”

నలుగురు దారులు చీలె కూడలిలో కూర్చుని. తమ తమ పుస్తకాలు తెరిచారు. అదే సమయంలో అక్కడి దారులలో ఒకదాని వెంట ఒక శవమూ, దాని వెనకగా అనేకమంది మనుషులూ వచ్చారు. వెంటనే చదువుకున్న నలుగురిలో ఒకడు, “సమస్య తీరిపోయింది! నలుగురు నడిచిన దారినే నడవమనినా పుస్తకం చెబుతున్నది. మనం ఈ జనం వెళ్లేదారినే వెళదాం,” అన్నాడు.

సమస్య ఇంత సులభంగా పరిష్కార మైనందుకు మిగిలిన ముగ్గురూ సంతోషంతో కేరింతాలు కట్టారు. వాళ్లు శవం ఊరేగింపు వెనకనే వెళ్లి. త్వరలోనే

శ్రుతానం చేరుకున్నారు. దారి అక్కడ
అగిపోయింది.

విద్యావంతులు చిత్రిక కంత దూరంగా
నిలబడి. ఇప్పుడెం చెయ్యాలి అను
కున్నారు. అక్కడే ఒక గాడిద కూడా
నిలబడి ఉండటం వారికి కనబడింది.

“దీనికిదో అర్థం ఉండాలి. మనతో
బాటు ఈ గాడిద కూడా నిలబడి ఉండ
టానికి అర్థం ఏమై ఉంటుంది ?” అని
ఒకడు అన్నాడు.

వెంటనే మరొకడు పుస్తకంతీసి చూసి,
“నాకు తెలిసింది ! ఈ గాడిద మన
మిత్రుడు. రాజు ద్వార, శ్రుతానే చ
యస్తమతిసబాంధవః, అని నా పుస్తకంలో
ఉన్నది. అందుచేత మనం ఈ గాడిదను
స్నేహపూర్వకంగా పలకరించుదాం,”
అన్నాడు.

ఒకడు వెళ్లి గాడిద కంఠాన్ని ఆప్యా
యంగా కాగలించుకున్నాడు. ఇంకాకడు
గాడిదను ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. మరొకడు
దాని పాదాలు కడిగాడు. నాలుగోవాడు,

బహు కాలదర్శనం, అనే అనంద
బాష్పాలురాల్చాడు.

వాళ్ళను చూసి, శవంతో వచ్చినవాళ్ళు
అంత విషాదంలోనూ విరగబడి నవ్వారు.

అంతలో ఒక ఒంటె, అటుగా పరిగెత్తు
కుంటూ వచ్చింది. “దీని అర్థం ఏమై
ఉంటుంది?” అని ఒక విద్యాంసు దు
అడిగాడు.

“ధర్మస్య త్వరితా గతః అని నా పుస్త
కంలో ఉన్నది. పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది
గనక, ఈ ఒంటె ధర్మం అయి ఉండాలి,”
అన్నాడు మరొకడు.

మూడోవాడు. “ఇష్టం ధర్మేణ యోజ
యేత అని నా పుస్తకంలో ఉన్నది. అంటే
మన కష్టమైన దాన్ని ధర్మంతో సంధిం
చాలి. గనక మనం గాడిదనూ, ఒంటెనూ
కలిపి కట్టుదాం.” అన్నాడు.

నలుగురూ కలిసి అతికష్టం మీద
గాడిదనూ, ఒంటెనూ తాడుతో కలిపి
కట్టి, చాలా తన్నులు తిన్నారు. శ్రుతానంలో
ఉన్న వాళ్ళంతా పగలబడి నవ్వారు.

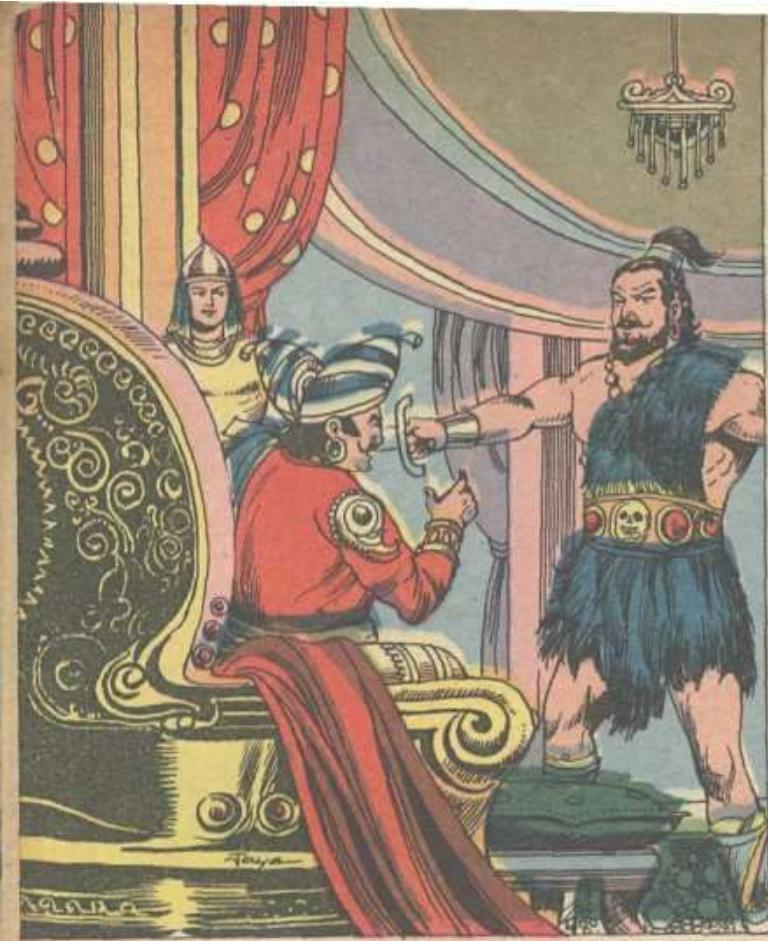
భూల్పర్కమాత్రికార్

15

[కాళీవర్ష తన అనుచరులతే కోటలో ప్రవేశించాడు. మాయామర్గిటుం తెగిన తల నొకదాన్ని వాళ్ళకు చూపంది. అది రాజు దుర్యుఖుడిది కాదని వాళ్ళు గ్రహించి, అతడి కోసం. వెతుకు తున్నంతలో, సభామంటపం లోని సంహననం మీద దుర్యుఖుడు కనిపించాడు. ఆ మరుక్షణం తలారిభల్లాకుడు ఏనుగు మీదినుంచి గొడ్డలితో సభామంటపంలోకి దూకాడు. తరువాత—]

తలారి భల్లాకుడు సభామంటపం లోప మీదుగా సభామంటపంలోకి పరిగెతు లిక శాకటుం చూస్తూనే కాళీవర్ష రానున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించి. ఏనుగు మీద వున్న ఆటవికు డితో, “బరే, ఆటవికా! చప్పున పోయి భల్లాకుడు రాజు దుర్యుఖుడి తల నరక్కించా అటకాయించు,” అని, పెద్ద గొంతుతో, “తలారి భల్లాకా, నేను వస్తున్నాను. రాజును చంపకు,” అని కేకపెట్టి, మెట్ల అన్నాడు.

కాళీవర్ష పొచ్చరిక వింటూనే, ఆటవికుడు ఏనుగు మీది నుంచి దూకి, పరుగున పోయి తలారి భల్లాకుడికి అడ్డంగా నిలబడుతూ, “భల్లాకయ్య, తొందరపడకు. కాళీవర్ష దౌర, రాజు తల నరక వద్దని పొచ్చరిస్తున్నాడు,”

తలారి భల్లూకుడు ఆశ్చర్యపడుతూ,
“ తనను అవమానించిన యా రాజు తల
నరిక తెమ్మని భల్లూక మాంత్రికులవారి
ఆజ్ఞ కదా ! ఆయన ఆజ్ఞ నెరవేర్చకషాతే,
తిరిగి నన్న సాంతం ఎలుగుబంటుగా
మార్చేస్తాడు.” అన్నాడు.

అంతలో అక్కడిక కాళీవర్ష చేరి,
సంహసనంలో కదల మెదలక కూర్చుని
పున్న రాజు దుర్మఖుడి కేసి ఒకమారు
చూసి, వింతపడుతూ, “ ఈ రాజు కేమ
యింది ? అలా కళ్ళు మూసుకుని చలనం
లేకుండా పున్నాడేం ? ” అన్నాడు.

తలారి భల్లూకుడు గంధ్రగంధ్రలిని
భుజం మీద పెట్టుకుని, “ కాళీవర్ష

దోరా, ఏమిటి మీ ఆజ్ఞ ? ఈ రాజు తల
నరకవద్దంటారా ? ” అని అడిగాడు.

కాళీవర్ష, దుర్మఖుడిని సమీపించి,
“ భల్లూకా, నువ్వు తల నరకుండానే.
యా దుర్మఖుడు ప్రాణం వదిలినట్టుంది..
ఏం జరిగిపుంటుంది ? గంధ్రగంధ్రలితే
నువ్వు మీదికి రావటం చూసి, ఆ భయంలో
యితడి గుండె ఆగిపోలే దుకదా ? ”
అన్నాడు.

“ తలారి భల్లూకుడు, దుర్మఖుడి
తల నరికవేశాడా ఏం ? ” అంటూ భల్లూక
మాంత్రికుడు అక్కడికి వచ్చి, సింహస
నంలో కదల మెదలక పున్న రాజును
చూసి, “ పాపం, ప్రాణభీతితో మూర్ఖ
పోయి పుంటాడు,” అంటూ కత్తిని అతడి
భుజానికి తాకిస్తూ, “ రాజు దుర్మఖ !
మూర్ఖ తేరుకో. నీ కొచ్చిన ప్రాణభయం
ఏమీలేదు,” అన్నాడు.

ఆ వెంటనే దుర్మఖుడు కళ్ళు తెరిచి,
చేతులతో తలను తడివి చూసుకుంటూ,
“ ఆహా, నా శిరస్సు ఎంత చేవగలది !
తలారి భల్లూకుడి గంధ్రగంధ్రలి దెబ్బకు
చెక్కు చెదరకుండా నిలబడిందన్న
మాట ! ” అన్నాడు.

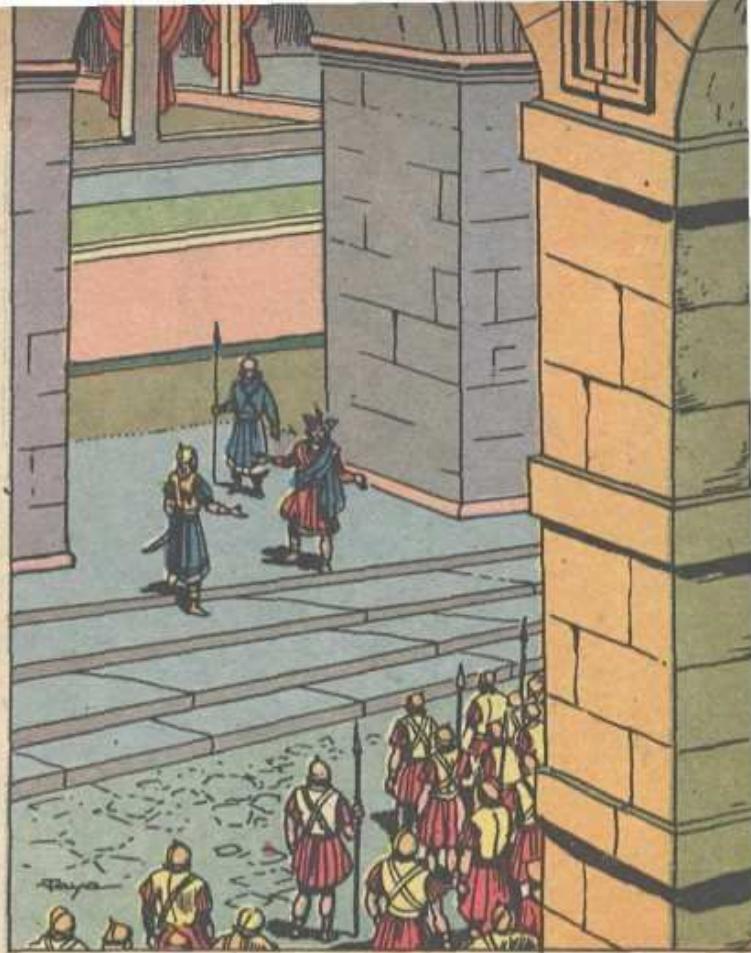
ఆ మాటలకు అందరూ పెద్దగా
నవ్వారు. దుర్మఖుడు గాథరాపడుతూ
సింహసనం మీదినుంచి లేచి, “ కాళీ

వర్ష, మాంత్రికులూ అందరూ యిక్కడే
పున్నారన్నమాట ! మరొకసారి సింహసనం
మీద కూర్చోవాలన్న కోర్కె తీరింది.
ఇక నా తల తెగిపోయినా, నే విచారిం
చను," అన్నాడు.

కాళీవర్ష, దుర్యుఖుడి భుజాలు పట్టు
కుని సింహసనంలో కూర్చోబెట్టి, "రాజు
దుర్యుఖా, నువ్విప్పుడు మా మిత్రుడివి.
జరిగిందంతా మరిచిపో. నీ కోటు ఆక్ర
మించిన సామంతు సూర్యభూపతి,
నా గురువు భల్లూకమాంత్రికుల మంత్ర
దండాన్ని అపహరించిన మాయామర్థటం
యిప్పుడు ఏకమయ్యారు. ముందు మనం
వాళ్ళను పట్టుకోవాలి," అన్నాడు.

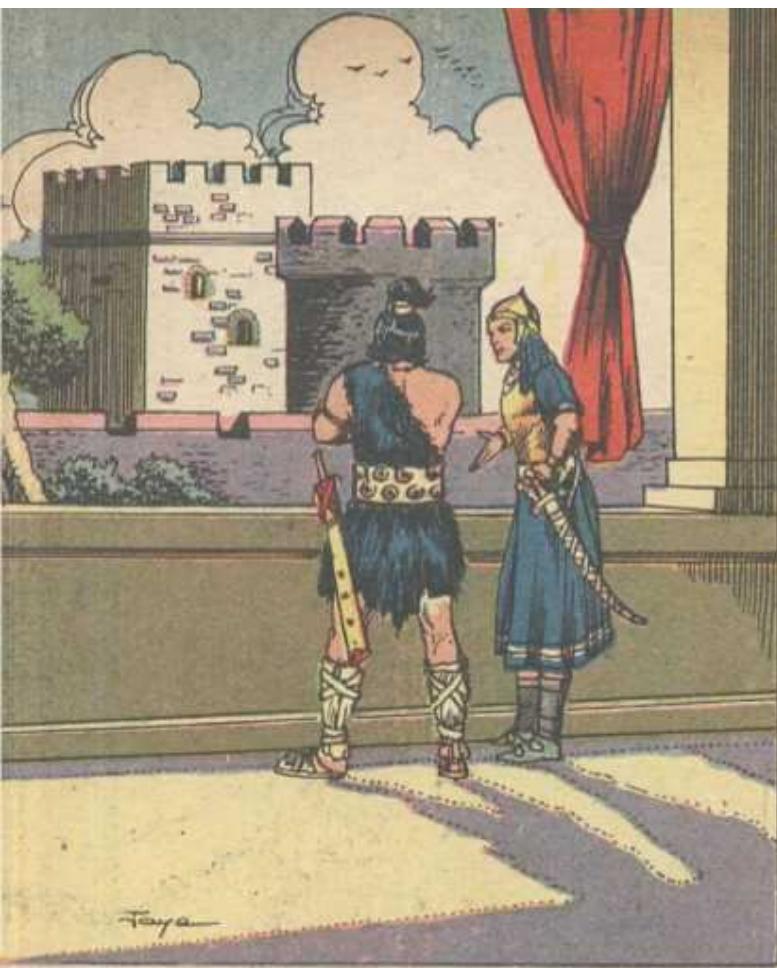
కాళీవర్ష యిలా అనగానే రాజు
దుర్యుఖుడు ఎక్కడలేని సంతోషంతో
సింహసనం మీది సుంచి వేగంగా సభా
మంటపం ముందుకు వచ్చి, క్తి పైకెత్తి
పట్టుకుని, పెద్దగంతుతో, "ఒరే, ఉదయ
గిరి రాజువైన నేను ఆజ్ఞాపిస్తున్నాను !
విశ్వాసపొత్రులైన సైనికులంతా తక్షణం
యిక్కడికి రండి. అలా రానివాళ్ళను
రాజుద్రోహులుగా భావించి, శిరశ్శేధాలు
చేయస్తాను," అన్నాడు.

తలారిభల్లూకుడు మంటపం పిట్టగొడ
మీద నిలబడి, గంఢగొర్చలి రుణిపిస్తూ,
"ఓహాఁ, కోటలో ఆక్కడా యిక్కడా,

మారుమూల దాగిపున్న వాళ్ళంతా, దుర్యుఖ
రాజుగారి ఆజ్ఞ విన్నారా ? అందరూ
రెక్కలు కట్టుకుని మరి వచ్చి ఇక్కడ
వాలి," అన్నాడు భీకరస్వరంతో.

ఆ మరుక్కణం కోటు అన్ని ప్రాంతాల
సుంచీ సైనికులు సభా మంటపం
ముందుకు రాశాగారు. నాలుగైదు నిమి
షాల కాలం గడిచిన తరవాత కాళీవర్ష
వాళ్ళనందరినీ లెక్కించి, రాజు
దుర్యుఖుడితో, "రాజు దుర్యుఖ !
నీ సైనికులందరూ కలిసి నలభైమంది
కన్న ఐక్యప్రాప్తిరై. ఇదేనా ఉదయగిరి
రాజువైన నీ సైనిక బలం?" అని
అడిగాడు.

రాజు దుర్మిథుడు అవమానభారంతె
తల పంచుకుని, “కాళీవర్షా, నా సైనికు
లందర్నీ ఆ సామంతు సూర్యభాషణ
ధనాశ చూపించి తన పక్కం చేసుకున్న
టున్నది. ముందు మనం ఆ ద్రోహాని
వెతికిపట్టుకోవాలి,” అన్నాడు.

కాళీవర్షా, భల్లూకమాంత్రికుడి కేసి
తల తిప్పి, “గురూ, ఏమిటి తమ అజ్ఞ?”
అని అడిగాడు.

భల్లూకమాంత్రికుడు సభామంటపం
పిట్టగోద నాసుకు నిలబడి, కోటు గోదల
కేసి చూస్తున్నాడు. అతడికి తన మంత్ర
దండం పోవటం చాలా బాధగా ఉన్నది.
అంతేకాక యిప్పుడు తానా ప్రాంతాలు

వదిలిపాతే, రాజు దుర్మిథుడు శత్రువుల
వల్ల చిక్కుల పాలవుతాడు. పైగా,
యిప్పటి పరిస్థితులలో కాళీవర్షా కూడా
తన గురువైన భల్లూకపాదుడు ఉన్న
ప్రాంతానికి రా నిరాకరించవచ్చు...

భల్లూక మాంత్రికుడు యిలా అలో
చిస్తూ, కాళీవర్షాతే, “శిష్యా కాళీ!
నా అజ్ఞల మాట ఆలా వుంచుదాం. నువ్వు
ఏం చేయాలనుకుంటున్నాపు? ” అని
అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు కాళీవర్షా ఆశ్చర్యపోతూ,
“గురూ, యిదేం ప్రశ్న! ఒకసారి నన్ను
తమ గురువుగారుండే భల్లూకపాద పర్వ
తాఁకు రమ్మని అడిగారు. ఆ మాట
మరిచారా? ” అన్నాడు.

ఆ జవాబుకు భల్లూకమాంత్రికుడు
అనందపడుతూ, “శిష్యా కాళీ! నీ గురు
భక్తి మొచ్చదగింది. నా గురువైన భల్లూక
పాదుడు ఒకానేక తాంత్రికుడి కారణంగా
ప్రస్తుతం చిక్కులో ఉన్నాడు. అతడికి
నివంటి ధైర్యసాహసాలుగల వాడి నుంచి
కొంత సహాయం కావాలి. అందుకు ప్రతి
ఫలంగా నువ్వు కోరేదేమిటో చెప్పా? ”
అన్నాడు.

కాళీవర్షా ఒక ప్రక్కణం ఆలోచించి,
“గురూ, ప్రతిఫలాల మాట తరవాత
చూడ్దాం. రాజు జితకేతుడు నాకు శిర

శ్మేద శిక్ష విధించినప్యుడు దిరిశెనవనంలో
మీరు నాకు చాలా సాయపడ్డారు. అప్పుడే
మీకు అన్నివిధాలా సహాయపడగలనని
మాట యిచ్చాను. ఇప్పుడేం చేయాలో
ఆజ్ఞాపించండి," అన్నాడు.

"అలా అయితే, నువ్వు నాతోపాటు
బ్రహ్మపుత్రానది జన్మస్తాన ప్రదేశాన వున్న
భల్లూక పాద పర్వతాలకు రావాలి,"
అన్నాడు భల్లూకమాంత్రికుడు.

"సరే, బయలుదేరండి!" అంటూ
కాళివర్ణ కదిలాడు.

రాజు దుర్మృఖుడు నిలువెల్లా వణికి
పోతూ, "మాంత్రిక ప్రభో! తమరు
నా మాట మరిచినట్టున్నది. ఈ కొద్ది
మంది సైనికులతో నేను రాజుగా మన
గలగటం అసాధ్యం. నేనూ తమ వెంట
భల్లూకపాద పర్వతాలకు వస్తాను,"
అన్నాడు.

భల్లూకమాంత్రికుడు ఏదో అనబోయేం
తలో తలారిభల్లూకుడు గంటగొడ్డలని
నేలకువేసి కొట్టి, ఏద్దు గొంతుతో.
"అయ్యా, నా సంగతేమిటి? మీరంతా
యిక్కుట్టించి వెళ్లిన తరవాత నా పాత
యజమాని జితకేతరాజు, తన ఆజ్ఞ ధిక్క
రించినందుకు నన్ను అడవిమృగం కింద
వేటాడేస్తాడు. నన్నా తమ వెంట తీసుకు
పొండి," అన్నాడు.

భల్లూకమాంత్రికుడు చిరునప్యు నవ్వు,
తలారి భల్లూకుడి భుజం తడుతూ,
"భల్లూకా, భయపడకు! నేను, నీ సంగతి
రాజు దుర్మృఖుడి సంగతి మరిచిపోయా
ననుకోకు. మీ యిద్దరి క్షేమం చూశాకే
నేనీ ప్రాంతాల నుంచి వెళతాను. చంద్ర
శిలా సగరరాజు ఆ జితకేతుడు కాళి
వర్ణతోపాటు నన్నా అవమానించాడు.
మనం ముందు ఆ నగరం పోయి,
ఆ రాజు అంతేదో చూడవలసి వున్నది,"
అన్నాడు.

"ఆ పాగరుబోతు రాజు మంత్రి అయిన
జీవగుప్తుడు కొద్దిమంది సైనికులతో కోటు
వెలపల కాపలా వేసిపున్నాడు. వాడు

హత్తుగా మన మీద వచ్చి పడకుండా రాక్షసుడు ఉగ్రదండుడు అడ్డుగా నిలబడ్డాడు. మరి, యా సామంతుడు సూర్యభూపతి, మాయామర్గుటం కోటలో ఏ మూలానైనా దాగివున్నారో, లేక పారిపోయారో తలియటం లేదు," అన్నాడు కాళీవర్ష.

కాళీవర్ష యిలా అనగానే తలారి భల్లూకుడు గంద్రగొర్తులి భుజాన పెట్టుకుని, "కాళీవర్ష దోరా! నేను ఏనుగు మీద ముందుగా కోట బయటికి పోయి, పరిస్థితి ఎలా వున్నదోచూస్తాను. రాక్షసుడు ఉగ్రదండుడికి నేను తోడుగా రావటం చూస్తానే, ఆ మంత్రి, సైనికులూ చంద్ర

శిలా నగరం కేసి పారిపోయినా పారిపోతారు," అన్నాడు.

"సరే, నువ్వు ఆలాగే వెళ్ళు. మేం ఒక సారి ఆ సామంతు, మాయామర్గుటాల కోసం కోట ప్రాంతాలు గాలించి, వెనగ్గా వస్తాం," అన్నాడు కాళీవర్ష.

"ఒరే, అటవిక సేవకా! ఏనుగును మంటపం కేసి మరి కాస్త ముందుకు తీసుకురా," అని కేక పెట్టాడు తలారి భల్లూకుడు.

అటవికుడు ఏనుగును మంటపం దరికి నడపగానే తలారి భల్లూకుడుపోయి దాని మీద కూర్చున్నాడు. అంత వరకూ మౌనంగా వుండి అంతా శ్రద్ధగా వింటున్న రాజు దుర్మిలుడు, భల్లూక మాంత్రి కుడితో, "మాంత్రిక ప్రభో! నేను యా కొద్దిమంది సైనికులతో, యా కోటలో వుండటం కైమం కాదు. మీ వెంట నేనూ బయలుదేరి చంద్రశిలానగరం వస్తాను," అన్నాడు.

"నేనూ అదే చెప్ప బోతున్నాను. నీ నలభైమంది సైనికులతో నువ్వు కొత్తగా ఒక రాజుణ్ణే జయించబోతున్నావు, సరా?" అన్నాడు భల్లూక మాంత్రికుడు.

ఆ తరవాత అందరూ సభామంట పంలో నుంచి కిందికి వచ్చి, సామంతు, మాయామర్గుటాలను వెతికేందుకు.

సైనకులను అజ్ఞాపిస్తున్నంతలో కోటుగోదల మీది కెక్కిన రాజు దుర్యుభుడి అంగరక్షకు లిద్దరూ ఏక కంఠంగా, "మహారాజా, మన సామంతూ, మాయకోతీ జితకేతరాజు మంత్రి పక్కన వున్నారు. వాళ్ళు రాక్షసుడితో ఏదో మాట్లాడు తున్నారు," అని కేక పెట్టారు.

"గురూ, యిలా జరుగుతుందన్న అనుమానం నాక్కలగక పోలేదు. శాలిన్ కోటు ద్వారాల దగ్గిర మనం తగిన కాపలా పెట్టపలసింది. బహుళ ఆ దుర్మార్గులు రాక్షసుడు ఉగ్రదండుణ్ణి తమ పక్కం చేసుకునే ప్రయత్నాలు చేస్తూ వుంది వుంటారు," అన్నాడు కాళీవర్ష.

"కాళీ, ఆ ప్రయత్నాలేమీ ఫలించవు. ఆ రాక్షసుడు నా నుంచి ఏదో సాయం ఆశిస్తున్నాడు. ఇక మనం బయలుదేరు దాం," అన్నాడు భల్లాక మాంత్రికుడు.

కాళీవర్ష ఉహించినట్టే రాజు జితకేతుడి మంత్రి జీవగుప్తుడు, ఉగ్రదండుడికి పెద్ద పెద్ద ఆశలు చూపి, తన పక్కం చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తూన్నాడు. అందుకు మాయామర్క్కట రూపంలో వున్న బ్రాంతిమతి వంత పాడుతున్నాడు.

రాక్షసుడు ఉగ్రదండుడు రాతిగద పైకెత్తి పట్టుకుని, "నాకు మీ ఎవరి నుంచి సహాయం అవసరంలేదు. భల్లాక పాద

పర్వతాల్లో నా బంధు వేకడున్నాడు. అతణ్ణి బంధువిముక్తుణ్ణి చేయాలి," అంటున్నాడు.

ఆ మాటలకు మాయామర్క్కటుడు పోళనగా కిచకిచమంటూ అరిచి, "ఉగ్రదండా, ఆ బంధు వెవరు, నీ అన్నే గదా? ఇంకా బంధు విముక్తేమిలి? నా గురువుతాంత్రిక మిథ్యామిశ్రుడు అతణ్ణి ఏనాడో భూషాపితం చేశాడు. నువ్వు బుద్ధిగా యిక్కడే, జితకేతరాజు అశ్రయంలో వుంటూ సుఖంగా కాలం వెళ్ళబుచ్చటం మంచిది," అన్నాడు.

"నా అన్నను ఆ తాంత్రికుడు నిజంగా చంపాడా? లేక నువ్వు అబద్ధం ఆడు

తున్నావా ? ” అంటూ ఉగ్రదండుడు పళ్ళు కొరికాడు.

మాయామర్గటుడు ఏదో ఆనబోయేంతలో మంత్రి జీవగుప్తుడు ఆతణ్ణి వారిస్తూ, “ ఉగ్రదండా ! గతం అంతా మరిచిపో, మా రాజ్యంలో మహా బలశాలి అయిన రాక్షసుడికయున్నాడన్నది మాకెంతో గర్వ కారణంగా వుంటుంది. అలాగే నువ్వు సేషజీవితాన్ని మా రాజుగారి చల్లని నీడలో నుఖంగా గడిపెయ్యవచ్చు,” అన్నాడు.

“ అంటు, నా నుంచి ఎలాంటి సహాయం కోరకుండానే, మీ రాజు నాకు ఆతథ్యం యిస్తాడన్నమాట, అపునా ? ” అన్నాడు ఉగ్రదండుడు.

“ నీ నుంచి ఒక ఒక సహాయం చాలు. మేం యిప్పుడు కోటులో ప్రవేశించ బోతున్నాం. అక్కడ భల్లూక మంత్రి కుణ్ణి, కాళీవర్మ అనే నేరస్తుణ్ణి, రాజు దుర్మిథుణ్ణి నిలువునా చీల్చి చెండాడెందుకు కొంచెం సహాయపడు, చాలు ! ” అన్నాడు మంత్రి జీవగుప్తుడు.

ఉగ్రదండుడు జవాబివ్వబోయేంతలో కోటులో నుంచి ఎనుబోతు వాహనం మీద పున్న భల్లూక మంత్రికుడితో పాటు అందరూ ఒక క్రసారిగా ఒయిటికి వచ్చారు. వాళ్లను చూసి భయకంపితుడై పోయి, మంత్రి ఏమి చేయటమా అని ఆలోచిస్తూ, పక్కనే గుర్రాల మీద పున్న సామంతూ, మాయామర్గటుల కేసి చూశాడు.

రాక్షసుడు ఉగ్రదండుడు ఒకసారి పెద్దగా హంకరించి, “ మంత్రి ! సహాయం చేయమన్నావు గదా ? ఇదిగో, సీకూ, ని వెంట పున్న దుష్టగణానికి నే చేయబోతున్న సహాయం యిది ! ” అంటూ రాతి గద ఎత్తి, అందుబాటులో పున్న మాయామర్గటుడి తల కేసి విసెరాడు.

మాయామర్గటుడు మెరుపు వెగంతే కి చు మంటూ గుర్రం మీద నుంచి పైకిగిరాడు. ఉగ్రదండుడి రాతి గద పోయి అతడిక్క పున్న గుర్రం తలను తాకింది.

—(ఇంకా వుంది)

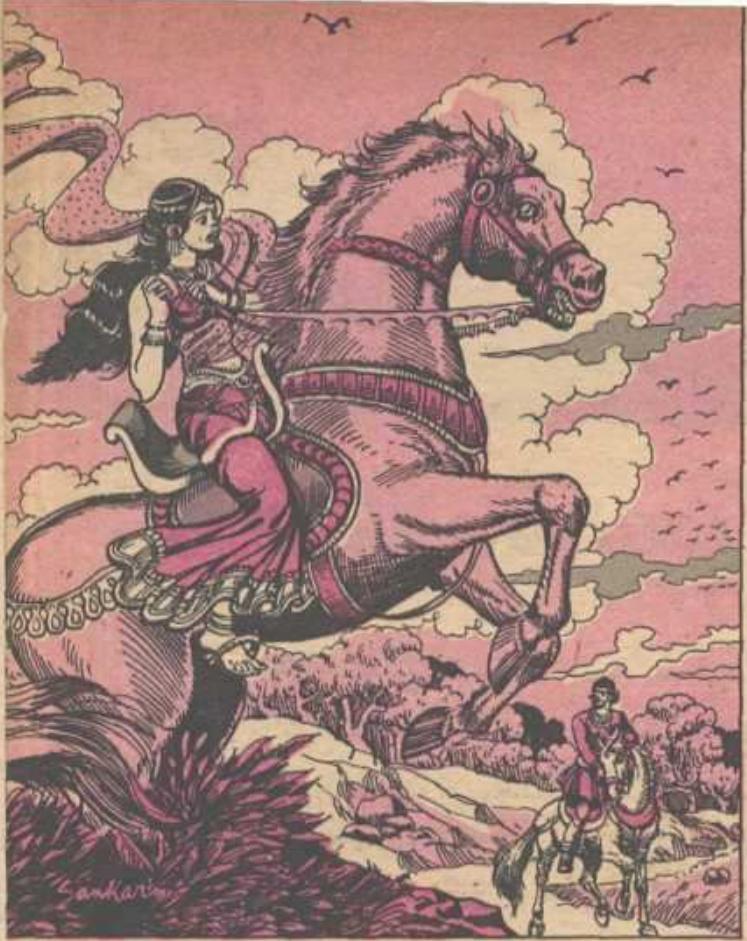

ఇంగితం లేనియాడ్ప

పట్టువదలని విక్రమార్థుడు చెట్టు వద్దకు తరిగి వెళ్లి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్నిశానం కేసే బయలుదేరాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాఖుడు, “రాజు, నీ మంచిని నువ్వు ఏమరి ప్రపర్తిస్తున్నావేమో నాకు తెలిదు. కాని కొండరు తమకు అయి చంతగా లభించిన అదృష్టాన్ని తెలుసుకో కుండానే పోగొట్టుకుంటారు. ఇందుకు నిదర్శనంగా నీకు వీరవర్కుకథ చెబుతాను విను.” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

మాళవదేశపు యువరాజు కల్యాణ వర్కుకు వీరవర్కు ఆప్తమిత్రుడు. అయితే వీరవర్కు మాళవ దివాణింలో ఒక ఉద్యోగి కొడుకు మాత్రమే. అయినా కల్యాణ వర్కు అతన్ని తనతో సమంగా చూసుకుని అదరించేవాడు. ఆ ఇద్దరిదీ ఏదో హూర్య జన్మబంధం అని అందరూ అనుకునేవారు.

చేత్రాత్మ కథలు

ఒక సారి వీరవర్ష ఏకాంతంగా అరణ్యంలో వేటాడబోయాడు. ఆక్కుడ అతనికి ఆకస్మాకంగా ఒక స్త్రీ ఆర్తనాదం వినిపించింది. వీరవర్ష తన గుర్రాన్ని అటుగా పోనిచ్చి ఒక నిస్సహాయురాలిని చూశాడు. ఆమె ఒక గుర్రంమీద ఉన్నది. ఆ గుర్రం ఆమెకు లొంగక, వెనక కాళ్ళ మీద నిలబడి, ఆమెను పడెయ్యటానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నది. గుర్రం కట్టు చూస్తే అది ఏకారణం వల్లనే బెదిరి నట్టు కనిపించింది.

వీరవర్ష చప్పున తన గుర్రాన్ని అ బెదిరిన గుర్రానికి ఎదురు నడిపించి, దాని కళ్ళం పట్టుకుని, కందికలాగి, దాని

ముందుకాళ్లు నేలమీదికి దిగేటట్టు చేసి, గుర్రాన్ని మెల్లిగా తట్టి, దాని భయం తగ్గించాడు.

గుర్రం మీద ఉన్న స్త్రీ గుర్రం కన్న కూడా ఎట్టువగా బెదిరినట్టు కనిపించింది. తాను ఆరణ్యం అవతల ఉన్న ఉదయ పుర రాజకుమార్తె ననీ, తన పేరు స్వర్ణ కేశి అనీ. తాను వన విహారానికి సపరి వారంగా వస్తే, పెద్ద పుత్ర గాంధ్రింపు విని తన గుర్రం బెదిరి, కొంత దూరం అరణ్యంలోకి పరిగెత్తి. తాను కళ్ళం గట్టిగా లాగి ఆపటానికి ప్రయత్నిస్తే తనను పడెయ్యటానికి ప్రయత్నించిందనీ, అతను తనను పెద్ద ప్రమాదం నుంచి కాపాడాడని తన కృతజ్ఞత తెలుపుకుని, అతన్ని మనస్ఫార్టిగా ప్రేమిస్తున్న లక్షణాలు కనబరిచింది.

ఇద్దరూ తమ గుర్రాలను కొంతదూరం నడిపించారు. స్వర్ణ కేశి అతనితో తన తండ్రి తన వివాహంగురించి ప్రయత్నులు చేస్తున్నాడనీ, అయితే నిన్నటి వరకూ తన మనసును అక్షరించగలిగిన పురుషుడు ఎవరూ లేకపోయాడనీ, తన తండ్రి తన స్వయంవరం ప్రకటించే పక్షంలో తప్పక రావాలనీ వీరవర్షుడే అని, “ఇంతకూ మీ రెవరో నాకు చెప్పనే లేదు,” అన్నది.

“నేను మాళవయువడాజును. నాపేరు కల్యాణవర్గు.” అని ఏరవర్గు ఆమెతే అబద్ధం చెప్పాడు.

“మంచిది! నాస్వయంవరానికి రావటం మరవవద్దు.” అన్నది స్వర్ణకేశి. ఇంతలో ఆమె పరిహారం వాళ్ళు ఆమెను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, ఆమెను వెంట బెట్టుకుని ఉదయపురం వేపువెళ్ళి పొయారు. ఆమె అతన్ని విడిచిపోలేని దానిలాగా వెళ్ళిపోయింది.

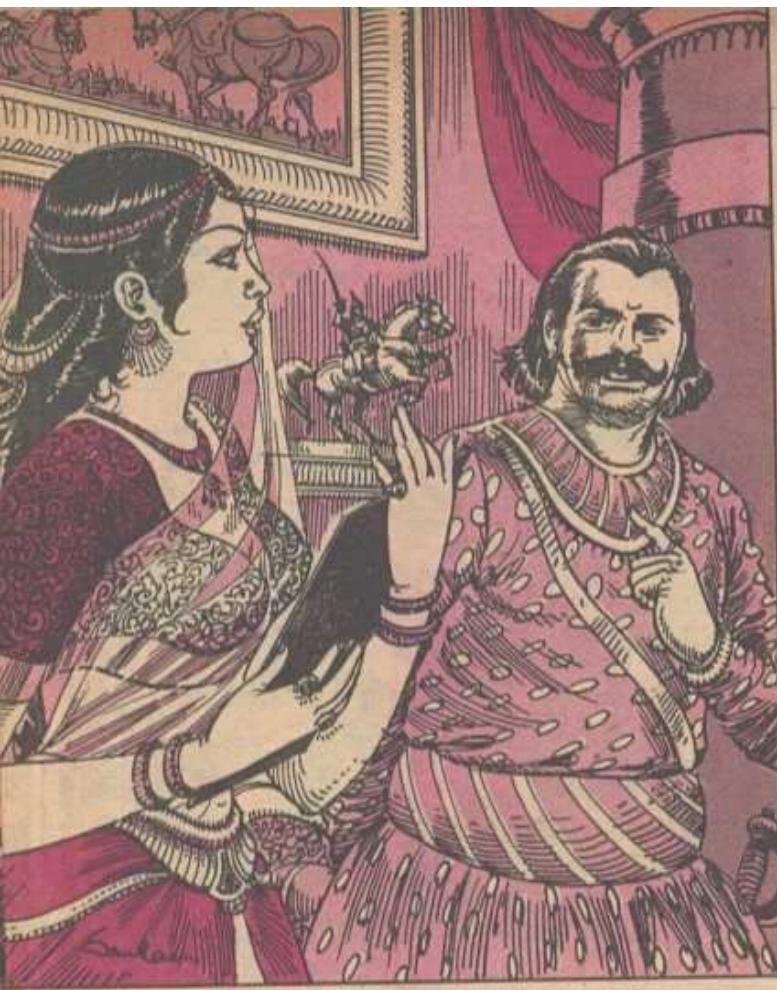
తరవాత ఏరవర్గు కల్యాణవర్గును కలుసుకుని, జరిగినదంతా చెప్పి, స్వర్ణకేశికి తన పేరు కల్యాణవర్గు అని చెప్పిన సంగతి కూడా చెప్పాడు.

కల్యాణవర్గు కొంచెంసేపు ఎమీ అనక, తన మిత్రుడి ప్రేమ సఫలం చెయ్యి నిశ్చయించాడు. అనలు సంగతి ఏమంటే, కల్యాణవర్గుకు స్వర్ణకేశిని వివాహమాడాలన్న ఉద్దేశం ఉండేది. ఆ సంగతి అతను ఎవరికి చెప్పలేదు. ఇప్పుడు స్వర్ణకేశి తన మిత్రుణ్ణి ప్రేమిస్తున్నదని తెలిసాక తాను వారి ప్రణయానికి అడ్డు రాదలచలేదు.

“మిత్రమా, నీకూ, స్వర్ణకేశికి వివాహం జరగటానికి నాచేతనైనదంతా చేస్తాను,” అని కల్యాణవర్గు ఏరవర్గుకు మాట ఇచ్చాడు.

స్వర్ణకేశి తమ రాజభవనానికి తరిగి పోతూనే, తన అనుభవమంతా చెప్పి, తనను కాపాడిన మాళవరాజకుమారుడు కల్యాణవర్గును తాను వివాహమాడ నిశ్చయించనట్టు తండ్రితో అన్నది. అందు కామె తండ్రి సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు. ఎందుకంటే, స్వర్ణకేశిని కల్యాణవర్గుకి చిచ్చి పెళ్ళి చేసే ఆలోచన వారి తల్లి దండ్రులకు ఎనాటనుంచే ఉన్నది. స్వర్ణకేశి అభిప్రాయం తెలుసుకోకుండా ఆమెకు ఈమాట తండ్రి చెప్పదలచలేదు. ఇప్పుడు ఆమె కూడా అదే కోరుతున్నది గనక ఆమె తండ్రికి పెద్ద బరువు దిగిపోయినట్టు అయింది.

.. నేనూ, మాటవరాజు ఎనాడే మాల వరసగా అనుకున్నది నీకు కూడా స్తమ్భిత మయింది. కల్యాణవర్ష చిత్తరువు కొంత కాలంగా నా వద్ద ఉన్నది. అది ఇక నీ మందిరంలోనే ఉంచుకోవచ్చి.. అంటూ ఆయన కల్యాణవర్ష చిత్తరువు స్వర్ణకేళి కిచ్చాడు.

దాన్ని చూసి స్వర్ణకేళి నిర్మాంత పొయింది. ఆ చిత్తరువులోని వ్యక్తి తనను అరణ్యంలో అపాయిం సుంచి కాపాదిన వాడు కాదు!

అమె తన తండ్రిని, .. నాన్నగారూ, మాటవరాజుకు ఇద్దరు కొదుకులా? .. అని అడిగింది.

.. లేదమ్మా! మాటవ రాజుకు ఒకప్రయే కొదుకు, కల్యాణవర్ష. అతనే యువరాజు కూడా! .. అన్నాడు తండ్రి.

“ మరమిలేదు. మనిషిక, పటువినికి కొద్ది తేడా ఉన్నదేమాననిపించింది.” అన్నది స్వర్ణకేళి.

“ ఉండవచ్చి. నాకూడా ఆ కుప్రవాళి చూడాలనే ఉన్నది. అతన్ని ఒకసారి రావలసందిగా ఆహ్వానిస్తాను.” అన్నాడు స్వర్ణకేళి తండ్రి.

వెంటనే కల్యాణవర్షకు ఉదయపుర రాజు నుంచి ఆహ్వానం అందింది. కల్యాణవర్ష ఏరవర్షను పరిపించి, “ నువు ఉదయపురానికి నా బదులు వెళ్ళపలసి ఉంటుంది. సర్దకేళి తండ్రి వద్ద నువు కల్యాణవర్ష లాగే నటించినా, స్వర్ణకేళితో నిజం చెప్పేయియి. నువు నా పేరు చెప్పక మునుపే నిన్ను ప్రేమించింది గనక, నీ ప్రేమ సఫలమవుతుంది. ఏవాహం అయినాక అసలు సంగతి లోకానికి తెలిసినా పరవాలేదు,” అన్నాడు.

ఏరవర్ష యువరాజు లాంఘనాలన్నిటి తోనూ, సపరివారంగా ఉదయపురం వెళ్లి, రాజును కలుసుకున్నాడు. కల్యాణవర్ష చిత్రపటానికి, మనిషికి తేడా ఉన్న మాట నిజమే. అందుకే స్వర్ణకేళి పటున్న గుర్తించలేకపోయింది! తప్పి చిత్రశారు

దిదే అయి ఉంటుందనుకున్నాడు ఈదయ
పుర రాజు.

తరవాతపెరవర్ష స్వర్లకేళి మందిరానికి
వెళ్ళాడు.

స్వర్లకేళి అతనితో, “మా తండ్రిగారు
మీమ్మల్ని చూడాలని ఏలిపెంచారు.
మా తండ్రిగారు, మీ తండ్రిగారు మనకు
వివాహం జరగాలని ఏనాడే అనుకున్న
రట. నాకా సంగతితెలియనే తెలియదు,”
అన్నది.

“మన వివాహం త్వరగా జరుగు
తుందని అశిష్టున్నాను.” అన్నాడు వీర
వర్ష ఆమెతో.

స్వర్లకేళి లేచి వెళ్ళి, కల్యాణవర్ష
చిత్తరువు తెచ్చి, వీరవర్షకు చూపుతూ,

“ఈ చిత్తరువు ఎవరిదో మీకు తెలుసా?”
అని అడిగింది.

వీరవర్ష నిర్మాంతపొయి, “జది
మీ వగ్గిరికి ఎలా వచ్చింది?” అని జీర
బోయిన గంతుతో అడిగారు.

“నన్ను వివాహమాడగోరిన రాజు
కుమారుడవరో దిన్ని మా తండ్రిగారికి
పంపాడు.” అన్నది స్వర్లకేళి.

వీరవర్ష ఆవేశంగా, “ఎంత మోసం!
కల్యాణవర్ష నాకు సహాయం చేస్తానని
మాట యిచ్చి, ఇలా వెన్నులో పాడు
స్త్రాడా?” అనేశాదు.

“మోసం కల్యాణవర్షది కాదు,
నీది! మా తండ్రిక నీ గురించి నిజం
తెలియకముందే వప్పున వెళ్ళిపా. లెక

పోతే చిక్కులలో పడతావు!'' అన్నది స్వర్ణకేశి.

వీరవర్ష ఎవంకి చెప్పుకుండా వెళ్లి పోయాడు. తరవాత స్వర్ణకేశికి కల్యాణ వర్షకూ వైభవంగా వివాహం జరిగింది.

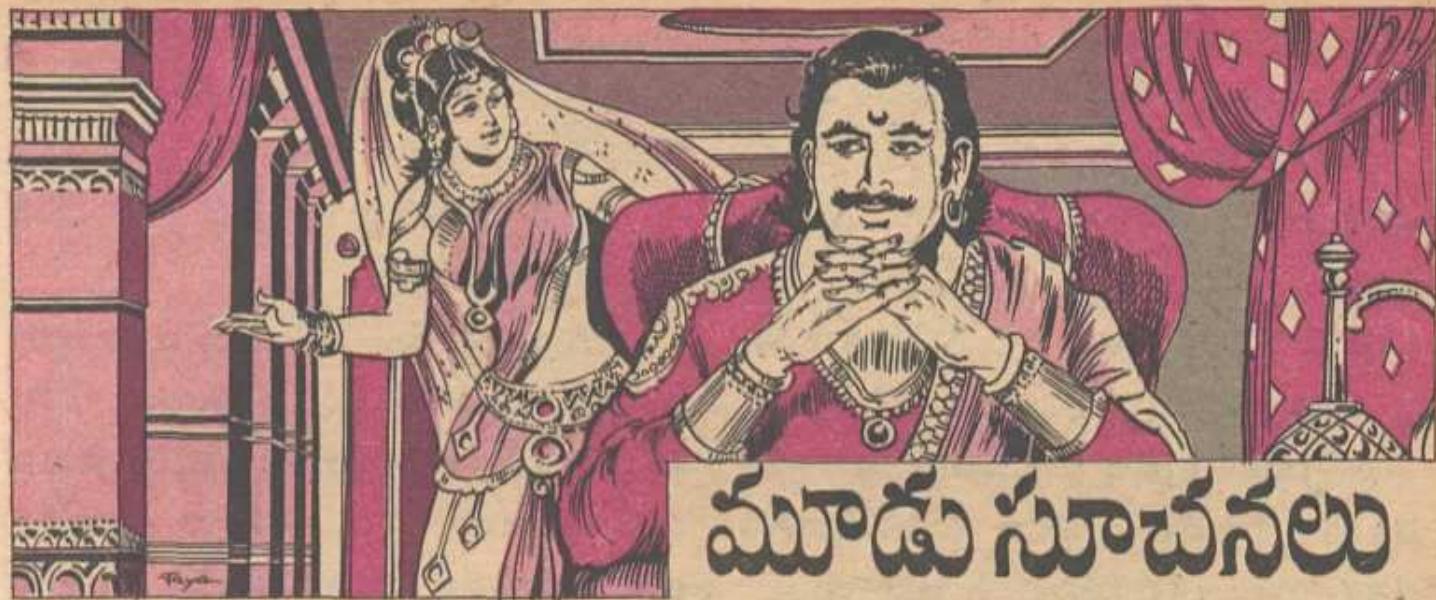
బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, ''రాజు, స్వర్ణకేశి వీరవర్షను మొదట వివాహ మాడదలచి, తరవాత అతన్ని ఎందుకు విసర్జించింది? అతను రాజకుమారుడు కాదనా? లేక చిత్తరువులో కల్యాణవర్ష ఇంకా అందగాడుగా కనిపించటం వల్లనా? ఈ సందేహానికి సమాధానం తెలసి కూడా చెప్పుకపోయావే నీ తల పగిలపోతుంది.''

దానికి విక్రమార్గుడు, ''కల్యాణ వర్ష ఊహించినట్టు, స్వర్ణకేశి వీరవర్షను రాజకు మారుడని ప్రేమించలేదు. ఆ సంగతి తెలియక మునుపే ప్రేమించింది. అమె ప్రేమ మీద విశ్వాసం ఉండబ్బెట్టు, కల్యాణవర్ష వీరవర్షను తన స్థానంలో పంపుతూ, ఆమెతో నిజం

చెప్పుమని కూడా హెచ్చరించాడు. ఇక స్వర్ణకేశి కల్యాణవర్ష చిత్తరువును చూసిన క్షణంలోనే, తాను చూసినవాడు రాజకుమారుడు కాదని గ్రహించింది. ఆమె రాజకుమారుడై పెళ్లాడగోరితే వీరవర్షతో మాట్లాడవలసిన పనెలేదు. అతను తన ప్రేమకు పాత్రుడౌనే, కాదో తెలుసు కునేటందుకు ప్రయత్నించి, తాము నిజంగా ఎవరో చెప్పుటానికి అతనికి ఆవకాశం ఇచ్చింది. కాని అతను తాను కల్యాణవర్ష కాదని ఆమెతో అనలేదు, కనీసం కల్యాణవర్ష సలహా కూడా పాటించలేదు, పైపెచ్చు కల్యాణవర్ష తన కోసం చేసిన త్యాగం గ్రహించకపోగా, అతను తనకు ద్రోహం చేశాడని ఆరోపించాడు. ఆటు తరవాత స్వర్ణకేశి అతన్ని పెళ్లాడటుం అసంభవం!'' అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగంకలగగానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తరిగి చెట్టుకాగ్గుడు. —(కల్పతం)

మూడు సూచనలు

మహాంద్ర పురాన్ని ఏలిన మార్తాండవర్గు వద్ద ఉన్న మంత్రులలో మణిమంతుడు హెచ్చు సూక్ష్మబుద్ధి గలవాడని తేచి, రాజు అతన్ని ప్రథానమంత్రిగా నియమించ నిశ్చయించాడు.

అయితే శుక్రుడు అనే మరొక మంత్రి రాణిగారికి దగ్గిర బంధువు. అందుచేత రాణి రాజుతో, “శుక్రుడు మణిమంతుడికి ఏ విధంగా తీసిపోతాడు? అతను చాలా బుద్ధిమంతుడు. అందుచేత శుక్రుణ్ణే ప్రథానమంత్రిగా వెయ్యండి.” అన్నది.

“మణిమంతుడి కన్న శుక్రుడు బుద్ధి శాలి అని నిరూపణ అయితే అలాగే చేస్తాను,” అన్నాడు రాజు.

ఇంతలో ఒక సమస్య రాజుగారి దాకా వచ్చింది. పురప్రముఖుడైన కోటిశ్వరుడికి పెళ్ళి కావలసిన కుమార్తె ఉన్నది. అమెను చేసుకుంటామని ముగ్గురు యువ

కులు ముందుకు వచ్చారు. ముగ్గురూ అన్ని విధాలా యోగ్యతే. పైగా వారు ముగ్గురూ ఒకే గురువు దగ్గిర చదువు కున్నారు; ఒకే వయస్సు, అందచందాలూ గలవాళ్ళు.

ఆ ముగ్గురిలో హెచ్చు తగ్గులు నిర్ణయించటం తనకు సాధ్యంకాక, కోటిశ్వరుడు వారి గురువును అడిగాడు. గురువుగారు నేటితో ఫలానావాడు అధికుడు అని చెప్పక, సూచన ప్రాయంగా ముగ్గురు శిష్యులకూ మూడు వస్తువులు ఇచ్చి, వాటిని బట్టి ఎవరు అధికుడో కోటిశ్వరుడై ఎన్నుకోమన్నాడు. ఆ వస్తువులు ఏమంటే, మట్టి, ధాన్యపు గింజలూ, నీరునూ.

ఈ సూచనలను బట్టి, ఆ యువకులలో తన కుమార్తెను మట్టి తీసుకున్న వాడికి ఇయ్యాలో, గింజలు తీసుకున్న వాడికి ఇయ్యాలో, నీరు తీసుకున్నవాడికి

ఇయ్యాలో తెల్పుకోలెక, తన సమస్యను కోటిశ్వరుడు రాజునభకు నివేదించాడు.

రాజుగారు యువకులను సభకు పటుపించి, “మీరు ముగ్గురూ గురువు నుంచి పుచ్చుకున్న వస్తువులలో ఏది శ్రేష్ఠమైనది ?” అని వారినే అడిగాడు.

మట్టి పుచ్చుకున్న యువకుడు, “అన్నిటికి కైత్రం మట్టిగదా ? అది లేన ప్యాడు బీజమూ, నీరూ నిరుపయోగం గనక మట్టి శ్రేష్ఠమైనది,” అన్నాడు.

గింజలు తీసుకున్న యువకుడు, “ప్రాణికి బీజం ప్రథానం. పట్టి మట్టి నుంచి ఏమీ ఉత్పత్తి కాదు. అందుచేత గురువుగారు నాకు ఇచ్చిన గింజలే శ్రేష్ఠమైనవి.” అన్నాడు.

నీరు తీసుకున్న యువకుడు, “నీరు లేకపోతే కైత్రమూ, బీజమూ కూడా వ్యధిమే. అందుచేత నేను పుచ్చుకున్నది అన్నిటికన్న శ్రేష్ఠమైనది,” అన్నాడు.

రాజు శుక్రుణ్ణి అతని అభిప్రాయం ఎమెటని అడిగాడు.

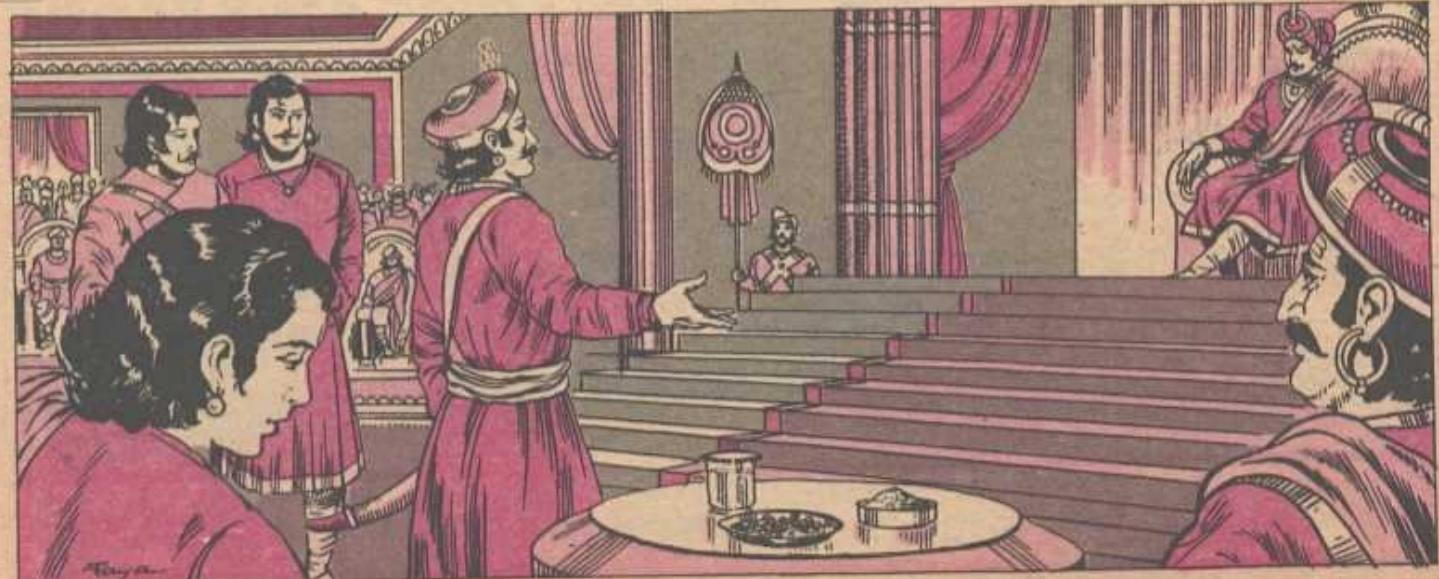
“నిస్సందేహంగా నిరే అన్నిటికన్న ముఖ్యం,” అన్నాడు శుక్రుడు, మూడో యువకుణ్ణి బలపరుస్తా.

“నువ్వేమంటావు ?” అని రాజు మణి మంతుణ్ణి అడిగాడు.

“గురువుగారు ఈ యువకులకు ఇచ్చిన వస్తువులు పరిక్రించకుండా ఏమీ చెప్పలేను,” అని మణిమంతుడు నీటిని రుచి చూశాడు. నీరు ఉప్పగా ఉన్నది; అది ఎందుకూ పనికిరాదు. గింజలు వేయించినవి; అవి నాటటానికి పనికిరావు. కాని మట్టి శ్రేష్ఠమైనది !

“గురువుగారు తన శిష్యుల కిచ్చిన వస్తువులలో మట్టి మాత్రమే శ్రేష్ఠమైనది. అది పుచ్చుకున్నవాడే శ్రేష్ఠుడని నిస్సందేహంగా గురువుగారి అభిప్రాయం !” అన్నాడు మణిమంతుడు.

కోటిశ్వరుడి సమస్య తీరిపోయింది ! అటు తరవాత రాణి తన బంధువైన శుక్రుణ్ణి గురించి రాజు వద్ద ఏనాడు ప్రస్తావించలేదు.

అంతా సటున!

ఇక ఉల్స్సరమయ్యా, కిష్ణయ్యా అని ఇద్దరు నటులు ఉండేవాళ్లు. రామయ్యకు దేవుడంటే నమ్మకంలేదు. కిష్ణయ్యకు నీతి, నిజాయాలి గురించి పట్టింపులేకపోయినా దేవుడంటే చాలా నమ్మకం. అందుచేత అతనికి రామయ్య అంటే కొద్దిపాటు ద్వేషం ఉన్నది.

ఇలా ఉండగా ఏదే పండగకు అ ఉల్స్సరమయ్యా నాటకం ఆడారు. అందులో రామయ్య ఒక పరమఖక్కుడి వేషమూ, కిష్ణయ్య గొప్ప సితమంతుడైన పొరుడి వేషమూ వేశారు. ఇద్దరూ మంచి నటులే మరి.

మర్మాదు రచ్చబండ దగ్గిర రామయ్య అ నాటకం గురించి ఘూర్చాడుతూ, “అనలు దేవు డెక్కడ ఉన్నాడు. అంతా అబద్ధం!” అన్నాడు.

కిష్ణయ్య మండిపడి, “దేవుడలో నమ్మకం లెనివాడివి భక్తుడి వేషం ఎలా వేశవు?” అని రామయ్యను అడిగారు. అందరూ రామయ్యను చూసి గొల్లున నవ్వారు.

రామయ్య తేణకక, “దాని దెమిటి, కిష్ణయ్య? అంతా నటనేగా? నువ్వు గొప్ప సితపరుడి వేషం వెయ్యులేదూ?” అన్నాడు.

ఈసారి అందరూ కిష్ణయ్యను చూసి నవ్వారు.

—పెంటకోట సామినాయుదు

కృష్ణమేనవీ

చిరంజీవి అన్న జ్ఞాని దేశ సంచారం చేస్తూ చంద్రసేన మహారాజు కొలువుకు వెళ్లాడు. ఆ సమయానికి సభలో, రాజు అడిగిన ఒక ప్రశ్న గురించి చర్చ జరుగుతున్నది. ఆ ప్రశ్న ఏమంటే, “ ఈ ప్రపం చంలో అన్నిటికన్న కష్టసాధ్యమైన పని ఏమిటి ? ”

ఒక క్రొక్కరే లేచి తమకు తేచిన సమాధానాలు చెబుతున్నారు—స్వగ్రానికి వెళ్లడమని కొందరూ, అమృతాన్ని సాధిం చడమని కొందరూ, దేవుణ్ణి చూడడమని కొందరూనూ.

రాజు ఇలాటి సమాధానాలకు ఏను కుగ్గని, “ స్వగ్రమూ, అ మృత మూ, దేవుడూ — ఏటి సంగతి మనకు తెలియదు. వాటిని మనం చూడలేదు. మనకు తెలిసి కూడా చేయలేని పని ఏమిటి ఎవరైనా చెప్పండి.” అన్నాడు.

మల్లి ఒక్కొక్కరే సమాధానాలు ఆరం భించారు — నిజం చెప్పడమని, ఏకపత్రు ప్రతమని, మహాదాత కావడమని తేచిన సమాధానాలు చెప్పసాగారు.

రాజుకు ఈ సమాధానాలు కూడా రుచించలేదు. అప్పుడు చిరంజీవి లేచి, రాజుకు తనను తాను పరిచయిం చేసుకుని, “ అన్నింటికన్న కోరికలను జయించటం కష్టసాధ్యమని నా బుద్ధికి తేస్తున్నది.” అన్నాడు.

రాజు తల అర్ధంగా అడించి, “ ఎందు చేత ? ” అన్నాడు.

“ హరిశ్వరంద్రుడు నిజం తప్ప చెప్ప లేదు. రాముడు ఏకపత్రుప్రతం పాటించాడు. శిథి, దధిచీ, కర్మడూ మహాదాతలు. కానీ అవి వారి కోరికలకు అనుగుణమైనవి గనక అలా చెయ్యగలిగారు. ఈ ప్రపంచానికి మూలం కోరిక.

మహాత్ములైనా, పాపాత్ములైనా కూడా
కోరికకు దాసులే!'' అన్నాడు చిరంజీవి.

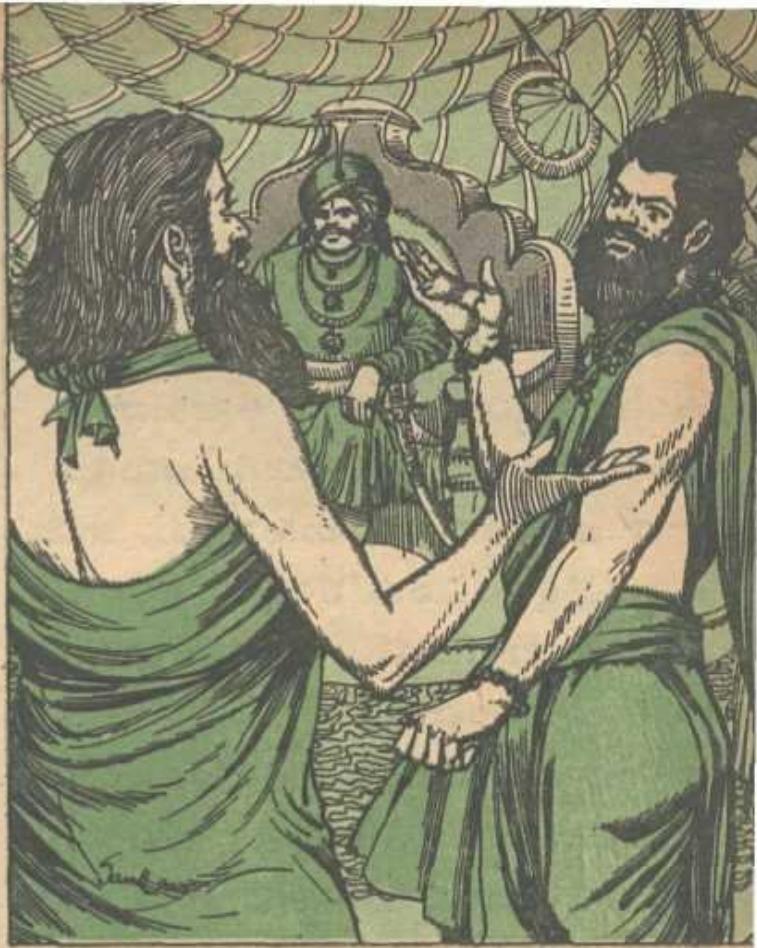
రాజు చిరంజీవి వాదనను మెచ్చుకుని,
అతనికి కానుకలచ్చి సత్కరించాడు.

ఆ సభలో ఉండే దుర్జ్యయుడు అనే
వాదిక, ముకూర్చు, ముఖమూర్చి, తెలియని
చిరంజీవిని రాజు మెచ్చుకుని సన్నానిం
చదం నచ్చలేదు. వాడు లేచి నిలబడి,
''ప్రభూ, కోర్కెలను జయించడం
కష్టం కాదు. అలా జయించిన మనిషి
బకయు సమీపారణ్యంలో ఉన్నాడు. తమ
సెలవైతే అతన్ని తీసుకు వచ్చి రుజువు
చేయగలను,"'' అన్నాడు.

''రుజువు చేయ్యగలిగితే మంచి బహు
మానం ఉంటుంది. లేని పక్కంలో కారా
గారప్రాప్తి!'' అన్నాడు చంద్రసేనుడు.

దుర్జ్యయుడు తనకు తెలిసిన మనిషిక
బుమి వేషం వేసి, ఎలా మనులుకోవాలో
చెప్పి, రెండు రోజుల అనంతరం అతన్ని
కోలువుకు వెంటబెట్టుకుని వచ్చాడు.
అతను ఆ దొంగబుమిని రాజుకు
చూపుతూ, ''ఇతనే, ప్రభూ, నేను చెప్పిన
మనిషి,"'' అన్నాడు.

రాజు అతడిక కోరికలున్నది, లేనిది
. పరిషించమని చిరంజీవిని నియోగించాడు.
చిరంజీవి ఆ మనిషిక ఎన్నో ఆశలు
చూపించాడు, కాని ఆ దొంగబుమి దేనికి

లొంగలేదు. ఆ మనిషిక ఏ కోరికా
లేనట్లు కనబడింది.

చంద్రసేనుడు చివరకు విసిగిపోయి,
''ఈ రాజ్యానికి నిన్ను రాజును చేస్తాను,
బహుకుంటావా?'' అని అతన్ని అడిగాడు.

''సర్వసంగపరిత్యాగిని, నాకు రాజ్య
మెందుకు ? సంపదలెందుకు ?'' అన్నాడు
దొంగబుమి.

చిరంజీవి ఏదో ఆలోచించి, ''మహాను
భావా ! మీ వంటవారు అరుదు. అయినా
రేపు మళ్ళీ సభకు వస్తే, మీకూ కోరికలు
న్నాయని రుజువు చేయగలను. రాని
పక్కంలో మీకు కోరికలున్నట్టే భావించడం
జరుగుతుంది,"'' అన్నాడు.

చిరంజీవి ఉద్దేశం ఎవరికి ఆర్థం కాలేదు. బహారంగంగా అందరి ఎదుకు కోరికలు లేనట్టు నటిస్తున్న ఆ బుమి. చాటుగా తన కోరికలను బయటపెట్టుకుంటాడని చిరంజీవి అభిప్రాయం అయి ఉండవచ్చునని వాళ్లు అనుకున్నారు. దెంగబుమి కూడా అలాగే అనుకుని. చాలా జాగ్రత్తగా మసలుకున్నాడు. తాను ఉన్న చోటికి ఎవరు వచ్చినా చిరంజీవే పంపి ఉంటాడనుకుని, రోజంతా జాగరూకతతో ప్రవర్తించాడు.

మర్మాదు దుర్జ్యయుడు దెంగబుమిని వెంటబెట్టుకుని. కొలువుకు వచ్చాడు. చిరంజీవి బుమిని చూస్తూనే, “తమకు కోరిక ఉన్నట్టు రుజువు చేస్తానని చెప్పాను గదా, ఎందుకు వచ్చారు ?” అని అడిగాడు.

దెంగబుమి నవ్వి, “ఎలా చేస్తావే చూడామని !” అన్నాడు.

“అదే మీ కోరిక !” అన్నాడు చిరంజీవి.

సభ హర్షఫ్యానాలతో నిండిపోయింది. సద్గుమణిగాక చిరంజీవి దెంగబుమితో, “స్వామీ, మీకు కోరిక లేకపోవడమేమిటి? మీకు కోరిక లేదని నిరూపించుకోవడం కోసం అరణ్యం నుంచి రాజు సభకు వచ్చారు. ఇంకో రోజు అగమంటే ఆగారు. మీకు కోరికలు లేవని నిరూపించుకోవాలన్నది మీ కోరిక కాదా ?” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు దుర్జ్యయుడి కేసి చూసి, “మువు టడిపోయావు. ముందే పోచ్చరించాను గదా. నీకు కారాగారశిక్షతప్పదు !” అన్నాడు.

చిరంజీవి రాజు వంక చూసి, “ప్రభూ, జందులో దుర్జ్యయుడి తప్పేమీ లేదు. కోరికలను జయించడం అసాధ్యమని ఇప్పుడేగదా రుజువయింది ! నేను చెప్పినది తప్పని నిరూపించాలన్న కోరికతో అతను ఇలా చేశాడు. అతన్ని మన్నించి పదిలిపెట్టవచ్చు.” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు దుర్జ్యయుణ్ణి మన్నించి, చిరంజీవిని జంకాఘనంగా సన్నానించాడు.

దుర్వాసుడు

దుర్వాసుడు అంటే ఇల్లులేని వాడని అర్థం. ఈ మహాముని ఇల్లూ, వాకిలీ లేని వాడిలాగే కనబడతాడు.

దుర్వాసుడు అత్రికి, అనన్నాయకూ శివుడి అంశన జన్మించాడు. ఆ దంపతులకు త్రిమూర్తుల అంశలతో కొడుకులు కలిగారు. బ్రహ్మ అంశన పుట్టినవాడు చంద్రుడు. విష్ణు అంశన పుట్టినవాడు దత్తాత్రేయుడు.

ఈ పుడు త్రిపురాసురులను చంపి, బాణం తీసుకుని పస్తాంటే, ఆ బాణం పెల్లవాడి రూపంలో ఉండటం చూసి, దేవతలు శివుణి, “ఆ పెల్లవాడెవరు ?” అని అడిగారట.

“దుర్వాసుడు !” అని ఈ పుడు చెప్పాడట!

గంధమాదనపర్వతం వద్ద దుర్వాసుడు తపస్సు చేసుకుంటూంటే సాహసకుడు

అనే గంధర్వుడు, తలోత్తమ అనే అప్సరసతే ప్రణయవిషారాలు చేయటం చూసి, తాను కూడా పెళ్లాడి సంసారం చేయాలన్న కోరిక కలిగింది. ఇదే సమయంలో బౌర్యుడు అనేవాడు తట్టస్తపది, తన కూతురు కందళి అనేదాన్ని దుర్వాసుడికి ఇచ్చి పెళ్లి చెయ్యటానికి ఒప్పుకున్నాడు.

దుర్వాసుడు కందళితో కొంతకాలం కాపరం చేశాడు. అయితే దుర్వాసుడి లాగే కందళి కూడా అమిత కోప స్వభావం కలది. ఇద్దరికి పాత్రు కుదరలేదు. దుర్వాసుడు సంసారం మాని తఱిగి తపస్సులోకి దిగిపోయాడు.

పాండవుల పుట్టుకకు దుర్వాసుడు ముఖ్య కారకుడు. ఒకసారి, కుంతికన్యగా ఉండగా, దుర్వాసుడు కుంతి భోజుడి ఇంటికి వెళ్లి, కుంతి చేసెన సప

ర్యలకు సంతోషించి, ఆమెకు ఒక మంత్రం ఉపదేశించాడు. ఆ మంత్రం సహాయింతో కుంతి సూర్యుడై అవాహన చేసి, అతనికి కర్ణుడై కన్నది. పెళ్ళి అయిన తరవాత, తన భర్త అయిన పాండురాజు అనుమతితో, ఆమె యమ, వాయు, ఇంద్రులకు ధర్మరాజు నూ, భీముడై, అర్జునుడై కన్నది. అదే మంత్రం సహాయింతో మాది నకుల సహాదేవులను కన్నది. ఈ ఏధంగా, దుర్యాసుడు మహాభారత కథకు మూల కారకుడయాడు.

అయితే దుర్యాసుడు ఆ గౌరవం దక్కించుకోలేదు. పాండవులు అరణ్య వాసం చేస్తున్న సమయంలో వారిని పరాభవించాలని దుర్యాసుడు కొన్ని వందలమంది బ్రాహ్మణులను వెంట బెట్టుకుని, పాండవులు పున్న చేటుకు వచ్చాడు.

ధర్మరాజు వారినందరినీ భోజనానికి ఆహ్వానించాడు. అయితే అప్పటికే అందరి

భోజనాలూ అయిపోయాయి. ద్రోపది అక్షయపాత్రను కడిగేసింది.

అంతమంది అతిథులకు భోజనం ఎలా పెట్టాలో తెలీక బాధపడుతున్న ద్రోపదికి కృష్ణుడు వచ్చి, ఆమె కడిగిన అక్షయ పాత్రలో ఒక మెతుకు మిగిలి ఉండటం చూసి, దాన్ని తెన్నాడు. వెంటనే స్వానం చేయబోయిన దుర్యాసుడికి, అతని వెంట ఉన్న బ్రాహ్మణులకూ పొట్టలు ఉచ్చి పోయాయి. వారు భోజనమంచే బెదిరి పోయి, అటు నుంచి అటు వెళ్లిపోయారు.

దుర్యాసుడికి మరో పరాభవం ఇంద్రుడి వల్ల కలిగింది. అతను సంచారం చేస్తూండగా ఒక విద్యాధరి అతనికి ఒక పూలమాల ఇచ్చింది. దుర్యాసుడు ఆ దండను తీసుకుని ఇంద్రులోకానికి వెళ్ళి, ఇంద్రుడికి దాన్ని ఇచ్చాడు. ఇంద్రుడు ఆ దండను తన ఏనుగు, ఐరావతానికి ఇచ్చాడు. ఐరావతం దాన్ని విసిరి అవతల పారేసింది. దుర్యాసుడికి తీరని అవమానం అయింది.

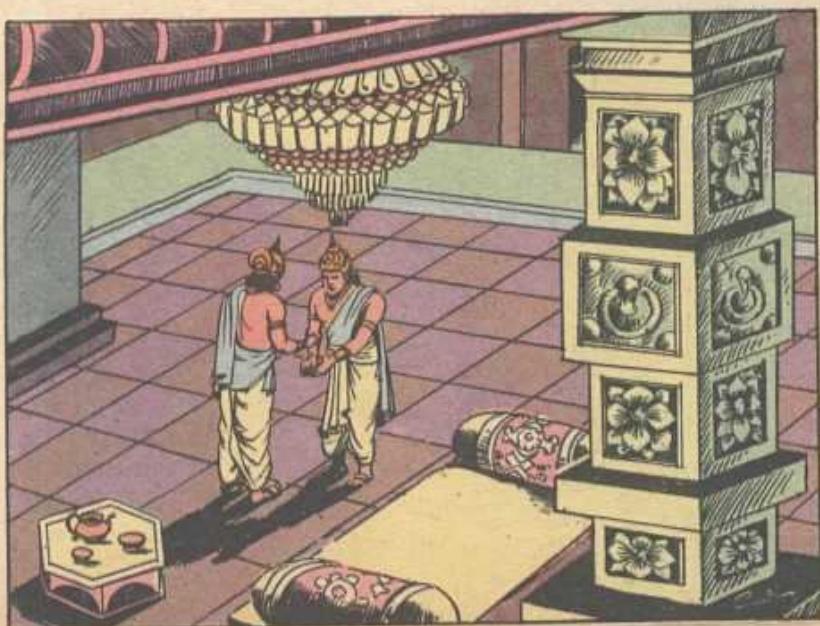
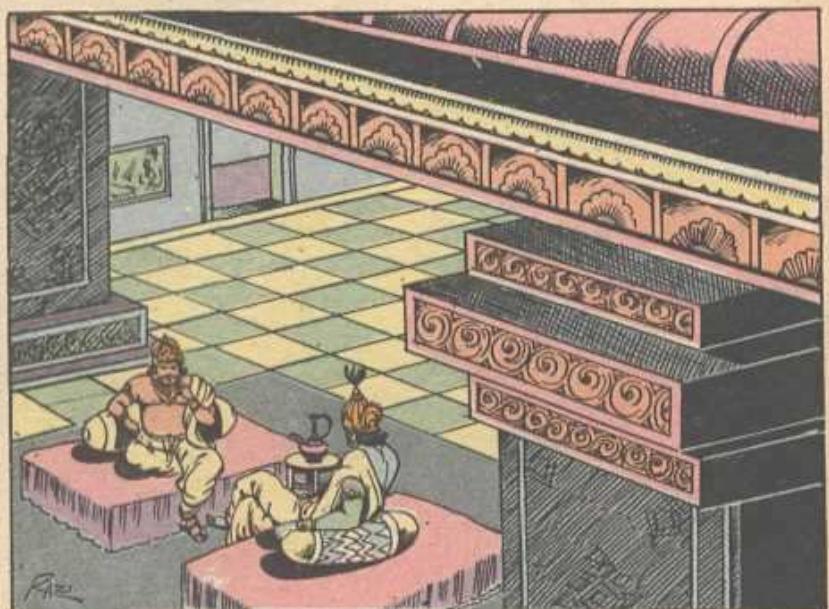

శ్రీమంతకమణి

సత్రాజితు అనే రాజు నూర్యుళ్లి మెప్పించి, అతని వల్ల శ్రీమంతకం ఆనే మణిని లఘుమతిగా పొందాడు. ఆది రోజు ఎనిమిది బారువుల బంగారం జచ్చేదట.

ఒకసారి కృష్ణుడు సత్రాజితును శ్రీమంతకమణిని గురించి అడిగి, దానిని తనకియ్యమన్నాడు. కానీ సత్రాజితు దానిని కృష్ణదికి ఇయ్య నిరాకరించాడు.

కొంతకాలానికి సత్రాజితు తమ్ముడైన ప్రసేనుడు ఆ మణిని ధరించి వెటకుబయలుదేరాడు.

అరణ్యంలో ప్రసేనుడు వెటాదు
తూండగా ఒక సింహం అతన్ని చంప,
మణిని నంగ్రహాంచుకుపోయింది.

అదే నమయంలో జాంబవంతుడు
సింహాన్ని ఎదురొచ్చిని, దాన్ని చంప,
శ్యామంతకమణిని తీసుకుపోయి, తన
కుమారై ఆయన జాంబవతుకి ఇచ్చాడు.

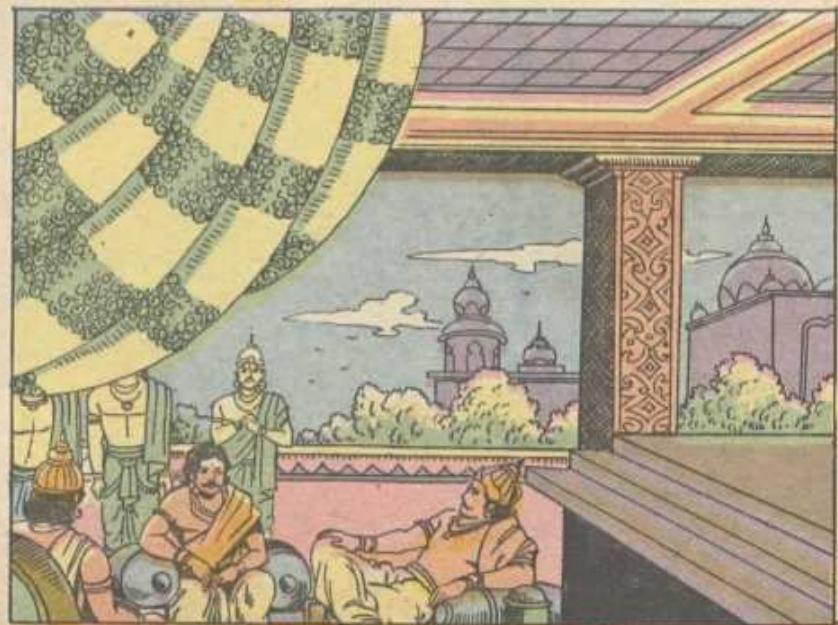
శ్యామంతకమణిని కృష్ణుడే కాజేసి
ఉంచాడన్న ఆపవాదు పుట్టింది. దాన్ని
పాగట్టుకోవటానికి కృష్ణుడు ప్రసేనుడి
జాడ వెతుకుతూ అరణ్యం మీదుగా
జాంబవంతుడి గుహకు వచ్చి, అతనితో
యుద్ధం చేసి ఓడించాడు.

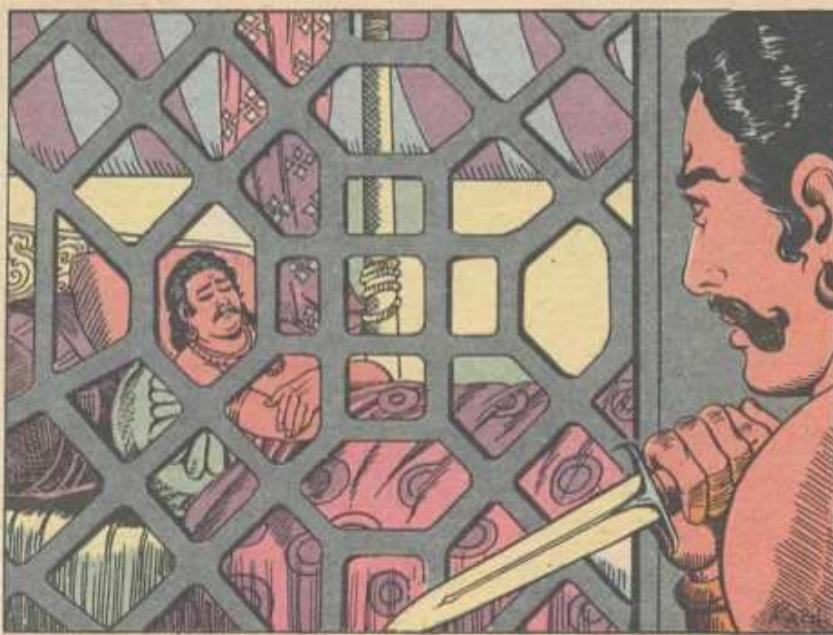
జాంబవంతుడు కృష్ణదికి శ్రీమంతక
మటిని ఇన్ను, తన కూతురు జాంబవతిని
కూడా భార్యగా ఇచ్చాడు. కృష్ణది
అష్టభార్యలలో అమె ఒకటి.

కృష్ణదు శ్రీమంతకమటిని తినుకు
పోయి స్త్రాజితుకు ఇచ్చాడు. స్త్రా
జితు నంపోయించి, కృష్ణదికి తన
కూతురు నత్యభాషు నిచ్చి పెళ్ళి
చేశాడు.

న్యాయంగా నత్యభాషును పెళ్ళాడవలని
ఉండినవాడు శతధన్యుడు. కృతవర్మ,
అక్రూరుడూ అనే యాదవులు శత
ధన్యుణ్ణి రెచ్చగట్టి. స్త్రా జితును
చంపమన్నారు.

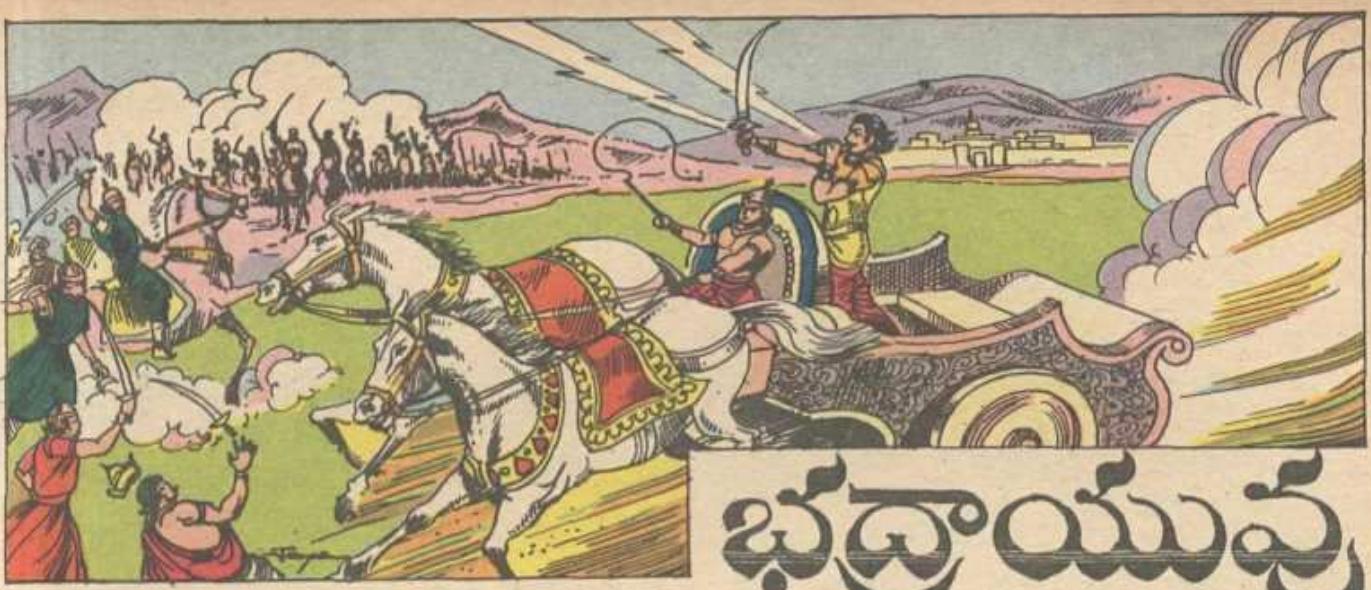

వారి ప్రేరణతో శతధన్యదు, నైతికిత్తు నిద్రష్టాతూండగా వెళ్లి, అతన్ని హత్య చేసాడు.

నత్యభాషు తన తండ్రి మరణానికి దుఃఖిస్తూ, కృష్ణుణి శతధన్యది మిదికి యుద్ధానికి పంచింది. యుద్ధంలో శతధన్యదు చచ్చాడు.

అయ్యుతే శ్యామంతకమణి శతధన్యది వద్ద లేదు. అది అతని కొదుకు భోజుడి వద్దకు చేరింది. అక్కారుడు దాన్ని తెచ్చి కృష్ణుడికి చేర్చాడు. శ్యామంతకమణి వల్ల కలిగినపొంసకు పరిషారంగా అక్కారుడు యజ్ఞాలు చేసాడు.

భద్రాయువు

దశార్థదేశపు రాజు వజ్రబాహుడు. అతనికి సుమతి అనే భార్యతోబాటు ఇంకా జతర భార్యలు ఉండేవారు. వారిలో సుమతి గర్భవతి అయింది. అది చూసి అసూయ చెంది, వజ్రబాహుడి జతర భార్యలు ఆమెకు మందు పెట్టారు.

కాలక్రమాన సుమతి కొడుకును కన్నది. కానీ తల్లి కొడుకులు ఇద్దరూ మందు మూలంగా రోగిష్టివాళ్లు అయారు. వాళ్లు ఎప్పుడూ మూలుగుతూ, ఏదుస్తూ ఉంటే వజ్రబాహువు సహించలేక, వారిని అరణ్యంలో దిగవిడిపించాడు.

అక్కడి నుంచి సుమతి, తన కొడుకును ఎత్తుకుని, వైశ్వయపురం చేరింది. అక్కడి వైశ్వయడి భార్య ఆ తల్లి కొడుకులను ఆదరించి, తన జంట. ఉంచుకున్నది. కావి ఒకనాడు సుమతి కొడుకు చచ్చి పోయాడు. ఆమె పుత్ర శోకంతో ఏదు

స్తూంటే బుషభయోగి వచ్చి. ఆమెకు తత్వం ఉపదేశించి, శోకం పోగట్టి జూచాడు. కాని ఆమె ఏదవటం మాన లేదు. అప్పుడా యోగి చచ్చిపోయిన కుర్రవాడి మీద ఏదో భస్మం చల్లి బతి కించి, భద్రాయువు అని పేరు పెట్టాడు.

కొంతకాలం గడిచాక వెనకటి బుషభయోగి వచ్చి, భద్రాయువుకు చంద్రహసం అనే ఖద్దాన్ని, శంబాన్ని ఇచ్చాడు.

మరికొంత కాలం గడిచింది. మగధ రాజు వజ్రబాహువును టడించి, దశార్థదేశాన్ని ఆక్రమించుకున్నాడు. వెంటనే భద్రాయువు తన ఖద్దాన్ని, శంబాన్ని తినుకుని, రథం ఎక్కు. తన మిత్రుడైన వైశ్వకుమారుడై సారథిగా పెట్టుకుని, మగధ సేనల మీదికి ఒంటిగా వెళ్లి. మగధ రాజును జయించి, దశార్థదేశాన్ని తిరిగి తన తండ్రి పరంచేసి, తాను వైశ్వయపురానికి

తరిగి వచ్చాడు. అయితే కుర్రవాడు తన కొడుకేనన్న సంగతి వజ్రబాహుడికి తెలియదు.

బుషభయాగి భద్రాయువు జీవితంలో మరొక పాత్ర కూడా వహించాడు. అతను చంద్రాంగదు ఉనే రాజు వద్దకు వెళ్లి, భద్రాయువు సంగతి అంతా చెప్పి, “నీ కూతురు క్రిమాలని అతని కిచ్చి పెళ్లి చెయ్యి,” అని చెప్పాడు.

చంద్రాంగదుడు భద్రాయువుకు లగ్గు ప్రతిక పంపి పెలిపించి, అతనికి కుమార్తె నిచ్చి పెళ్లి చేస్తూ, ఆ పెళ్లికి చాలామంది రాజులను ఆహ్వానించాడు. అలా వచ్చిన వారిలో వజ్రబాహుడు కూడా ఉన్నాడు. అయిన పెళ్లికొడుకును చూసి, ఆ కుర్రవాడే తనకు రాజ్యం ఇప్పించినవాడని గుర్తుపట్టి, “ఇతను ఎవరి కొడుకు ?” అని అడిగాడు.

“నీ కొడుకే !” అని చెప్పి, చంద్రాంగదుడు వజ్రబాహుడికి తనకు తెలిసిన దంతా చెప్పాడు. వజ్రబాహువుతాను చేసిన

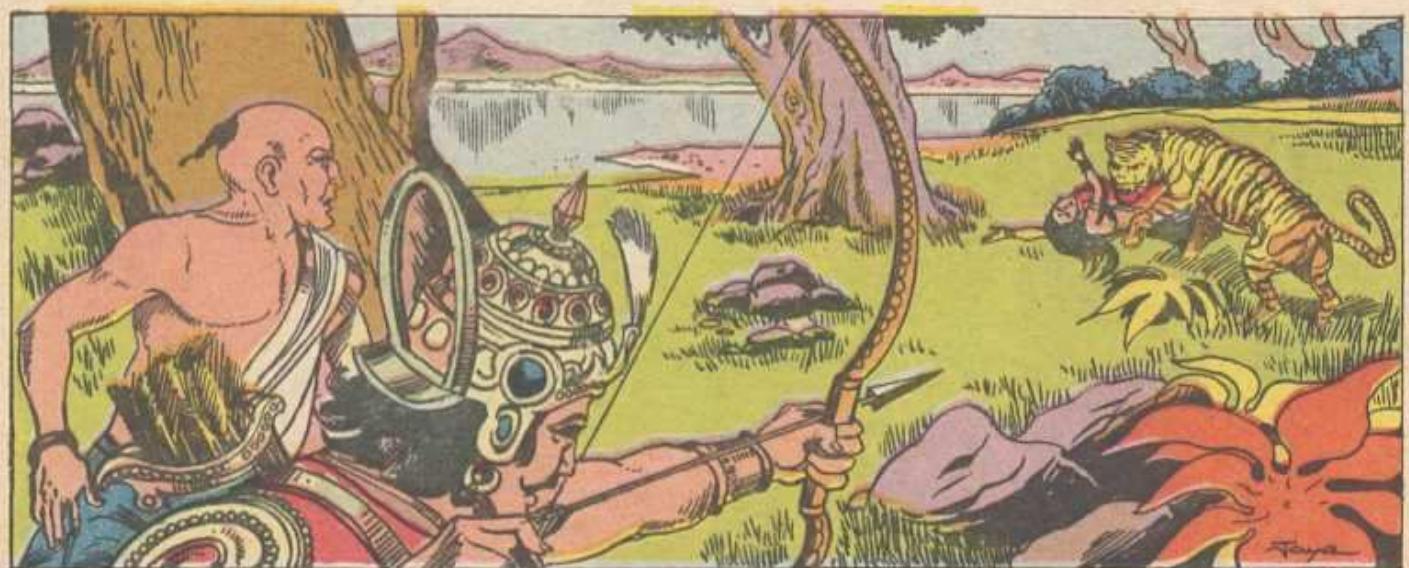
దానికి పశ్చాత్తాపపడి, నుమతనీ, భద్రాయువునూ తన దేశానికి తీసుకు పోయి, భద్రాయువుకు పట్టంకట్టాడు.

రాజు అయాక భద్రాయువు ఒక చిత్రమైన పరీక్షకు గురి అయాడు. ఒకనాడు అతను తన భార్యతో వనవిహం చేసి, ఒక చెట్టు నీడన విశ్రమించి ఉండగా, ఒక బ్రాహ్మణుడు, “రక్షించు! రక్షించు!” అంటూ వచ్చి, ఒక పుత్ర తన భార్యను ఉధ్వకుపోతూ ఉండటం చూపించాడు. భద్రాయువు పులిని ఎన్ని బాణాలతో కొట్టి కూడా ప్రయోజనం లేకపోయింది.

“నీ శంఖమూ, ఖద్గమూ ఏవి? ఇంత చేతగానివాడివి రాజువా?” అని బ్రాహ్మణుడు అతన్ని నిందించాడు.

భద్రాయువు అతనితో, “నా భార్య, నా శరీరమూ, నా రాజ్యమూ ఏటిలో ఏది కావాలంటే అది తీసుకో,” అన్నాడు.

“నువుగొప్ప ధైర్యశాలివి! నెన్ను పరిక్షించటానికి మాయ కల్పించాను!” అని బ్రాహ్మణుడు వెళ్లిపోయాడు.

సూక్తుం

ఒక రాజు, మంత్రి మారువేశాలలో తమ రాజ్యమంత్రి పర్యాటించుతూ, ఏ మూల ఎవరికి ఎలాటి నహయం కావలసినా చేస్తూ ఉండేవారు. ఒకసారి వారు రామాపురం అనే గ్రామంలో రామయ్య అనే అయిన ఇంటికి వళ్ళి, “ప్రయాటీకులం! మాకు భోజనసాకర్యం చెయ్య గలరా?” అని అడిగారు.

“మీరు ఎంతమంది?” అని రామయ్య, ఇద్దరే అని తెలుసుకుని భోజనం పెట్టుకానని మాట ఇచ్చి, అ ఇద్దరికి ఆ రాక్రి చక్కని విందుభోజనం పెట్టించాడు.

తరవాత రాజు, మంత్రి కృష్ణపురంలో కృష్ణయ్య అనే అయిన ఇంటికి పోయి, రామయ్యను అడిగినట్టే, “భోజన నదుపాయం చేయగలరా?” అని అడిగారు.

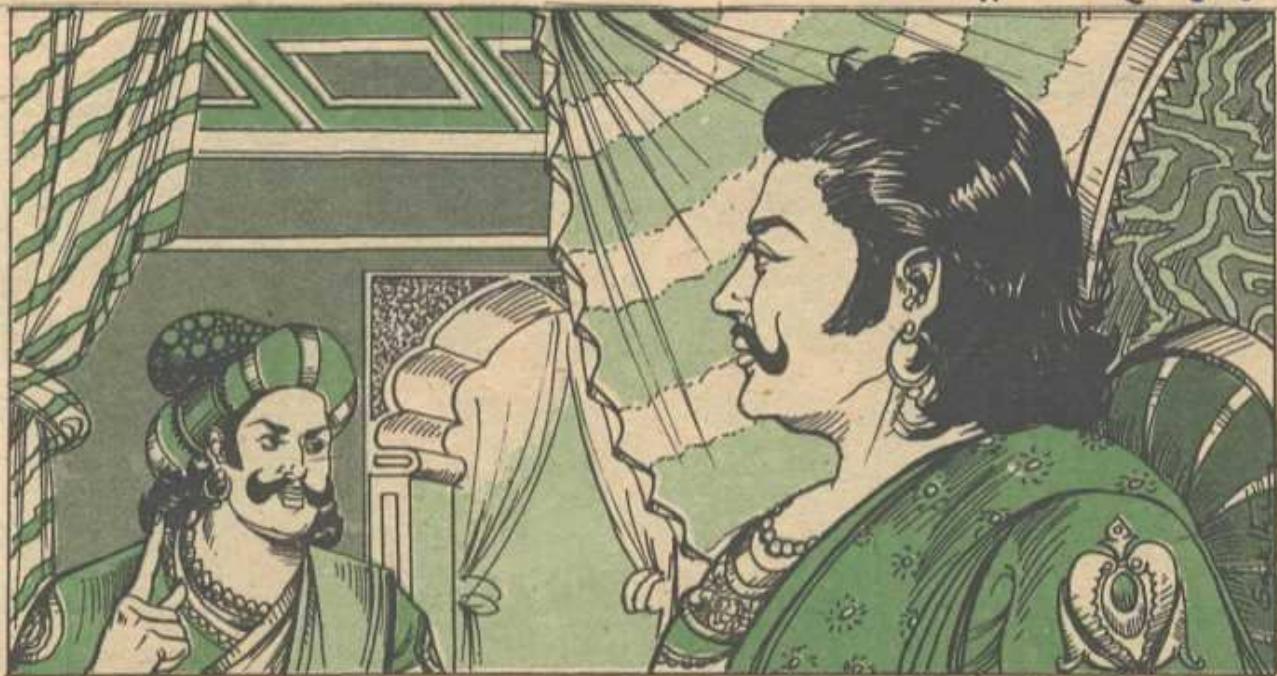
“తప్పక చేస్తాను. మీరెంతమంది?” అని కృష్ణయ్య అడిగాడు. వారిద్దరేనని తెలిసి, ఇద్దరికి మంచి భోజనమే పెట్టి తృప్తిపరిచాడు.

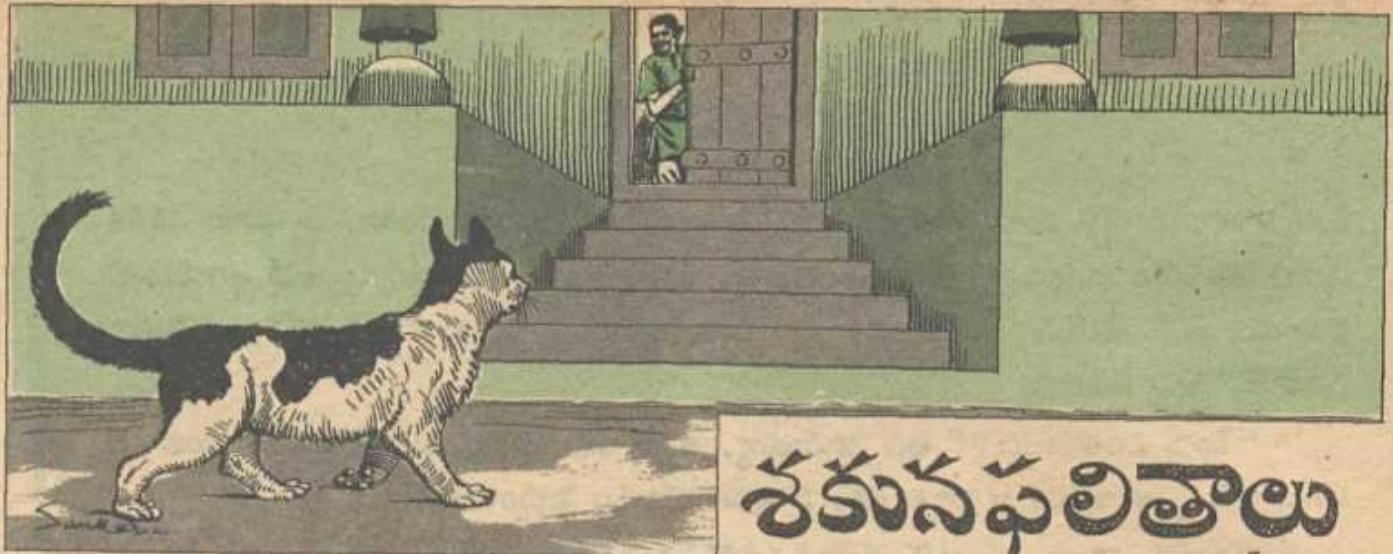
రాజధానికి చేరగానే రాజ మంత్రితో, “కృష్ణపురంలో కృష్ణయ్యకు జీవికాంతం నెలకు వందవరహాల భరణం ఏర్పాటు చేయండి,” అన్నాడు.

దానికి మంత్రి, “రామాపురంలో రామయ్య కూడా మనకు అతిథ్యం ఇచ్చాడు గదా, అతన్ని ఎందుకు మిసహయించారు?” అని అడిగాడు.

“రామయ్య మనం ఇద్దరమేనని తెలిసిన మీదట భోజనం పెట్టటానికి ఒప్పుకున్నాడు. ఇరవైమంది మంచి ఏమని ఉండునే! కృష్ణయ్య భోజనం పెట్టటానికి ఒప్పుకుని వంట ప్రయత్నం కోసం ఎందరని అడిగాడు. అతని అతిథినత్కూరం గప్పది,” అన్నాడు రాజు.

—పుల్లగూరు సులుహ్యం

శకునపలితాలు

మౌఖికారు రామప్పకు శకునాలంటే తగని నమ్మకం. ఆయన ఒక సంతరోజున పట్టుం వెళ్లాలనుకుని, బాగా చీకటి ఉండగానే లెచి, తలుపు తీశాడో లెదో, పక్కింటి వెంకయ్యగారి పెంపుడు పిల్లి ఎదురుగా కనిపించింది.

“ లేస్తూనే దండ్రపు పిల్లి మొహం చూశాను, ఎన్ని అనర్థాలు కలుగుతాయో, ఏమిటో ? ” అని విసుకుట్టంటూ లోపలికి వచ్చి, మళ్ళీ పడుకున్నాడు రామప్ప. ఆ విసుగులో రామప్ప తలుపువెయ్యటం మరిచినట్టున్నాడు. ఒక దొంగ వెధవ అటుగా వచ్చి మెల్లగా గదిలోక జోరిపడి, రామప్ప తల వైపున ఉన్న గల్లాపెట్టె తీసుకున్నాడు.

ఆ అలికిడికి రామప్ప లేచి, దొంగను చూసి, “ దొంగ, దొంగ ! ” అని కేకలు పెట్టుతూ, దొంగను పట్టుకో బోయాడు.

దొంగ గల్లా పెట్టెతో రామప్ప నెత్తిన ఒక్కటి పెట్టి. కనబడకుండా చీకటోకి పారిపోయాడు.

గల్లాపెట్టె పోయింది. లేస్తూనే పిల్లి మొహం చూడటం వల్లనే అలా జరిగిందని పిల్లిని తిట్టుకుని, దొంగతనంగురించి కొత్యాలకు ఫిర్యాదు చేతామని, రామప్ప పట్టుం బయలుదేరాడు.

ఆ కొత్యాలు మరెవరోశాదు, రామప్ప చెల్లెలి మొగుడే, పేరు భీమరాజు. రామప్ప చేసే వ్యాపారానికి వడ్డిలేకుండా డబ్బు అరువిచ్చినది కూడా ఈ భీమరాజే. భీమరాజు తన బాకీ తీర్చమని ఎన్నిసార్లు అడిగినా, “ అదుగో, ఇదుగో ! ” అని రామప్ప వాయిదాలు వేస్తూ వస్తున్నాడు.

ఆందుకని రామప్ప అతికేలాగా భీమరాజుకు దొంగతనం గురించి చెప్పి, “ చూడు, బాబా ! ఆ పెట్టెలో ఉన్న

ఉబ్బ నీకు ఇద్దామని సిద్ధం చేసినదే! కాప్రెశమహాత్మ, ప్రయత్నించి, ఆ దొంగను పట్టుకున్నావే నీ బాకీ చెల్లిపోతుంది. లెక పొతే నీ ఉబ్బ పోగుకావటానికి నాకు మళ్ళీ ఇంతకాలమూ పట్టుతుంది గద! అసలు ఇదంతా ఆ మాయదారి పెల్లి మూలాన వచ్చింది," అన్నాడు.

భీమరాజు రామప్ర చెప్పినదంతా ఏని, "దొంగను పట్టటానికి గట్టి ప్రయత్నం చేస్తామనుకో! కాని, పెల్లికి, దొంగతనానికి ఏమిటి సంబంధం? నేనూ ఈ రోజు లేస్తూనే పెల్లి మొహం చూశాను. నా ఇంట్లో దొంగతనం జరిగిందా? ముందు ఇంటికి వెళ్ళి భీమనం చేసరా. నీ చెల్లెలు నిన్ను చూసి చాలా రోజులయిందని తెగ అను

"కుంటున్నది," అని, రామప్రను తన ఇంటికి పంపించాడు.

రామప్ర భోజనం చేసి, చెల్లెలతో కబుర్లు చెప్పి, కచ్చేరికి తిరిగి వచ్చేలోగా రక్కకభటులు సంతలో పట్టుబడిన ఒక దొంగను తీసుకు వచ్చారు. సంతలో ఎవరి జేటో కొట్టెయ్యటానికి వాడు ప్రయత్నం చేస్తూ పట్టుబడ్డాడట.

భీమరాజు వాణ్ణి ప్రశ్ని స్తూండ గా రామప్ర వచ్చాడు. వస్తూనే అతను దొంగను చూసి, "వాడే! వాడే, బావా, రాత్రి మనింట్లో దొంగతనం చేసి, నన్ను కొట్టి పారిపోయింది! నిజంగా నువ్వు ఎంత తెలివైనవాడివి, బావా! దొంగతనం గురించి చెప్పి రెండుగంటలు దాట

కుండానే దొంగను పట్టేశావు!'' అని ఉత్సహంతే అరిచాడు. తన ఫీర్యాదు ఆధారంగానే భీమరాజు దొంగను పట్టు కున్నాడని నమ్మి.

దొంగ కూడా రామప్పను చూస్తూనే గుర్తుపట్టి, అట్టే అబద్ధాలాడితే కొత్యాలు గారు తనకు దేహశుద్ధి చేయించటం తప్ప ప్రయోజనం ఉండదని తెలుసుకుని, దొంగతనం ఒప్పేసుకుంటూ, గల్లాపెట్టే ఎక్కుడ దాచనది చెప్పేశాడు.

తరవాత వాడు ఇంకా ఇలా అన్నాడు:

''నా జన్మలో ఇప్పుటివరకూ దొంగ తనం చేసి దొరికిపోలేదు. ఈ రోజు లేస్తూనే పిల్లి మొహం చూశాను. 'పిల్లి మొహం చూశావు, ఇవాళ దొంగతనానికి పోవద్దు,' అని మా ఆడది చెబుతున్న వినకుండా దొంగతనాలు చేసి దొరికి పోయాను.''

కాని భీమరాజు రామప్పతో, ''లేవ గానే పిల్లి మొహం చూడటం వల్ల నాకు లాభమేకలిగింది, బాంపా. ఇంక

వసూలు కాదు అనుకున్న బాక్ ఇవాళ వసూలు చేసుకున్నాను.'' అన్నాడు. రామప్ప బయలుదేరుతూండగా.

పోయిన డబ్బు దొరికిందన్న మాటే గాని అది బాక్ తీర్చటానికి సరిపోయింది. దాన్ని తాను మరి కొంతకాలం వాడుకునే అవకాశంలేకుండా పోయినందుకు ఎంత గానే విచారపడుతూ రామప్ప ఇంటికి చేరుకున్నాడు.

ఏథి మొదట్లోనే వెంకయ్య దిగులుపడ్డ మొహంతో ఎదురయ్యాడు.

''ఏం, వెంకయ్య, అలా దిగులుగా ఉన్నావు?'' అని రామప్ప అడిగాడు.

''ఏం చెప్పను, రామప్పా? నిషేషంలా తరుగుతున్న నా పెంపుడు పిల్లి హరాత్తుగా చచ్చిపోయింది, బండి కిందపడి! పాపం, ఈ రోజు అది లేస్తూనే ఎవరిమొహం చూసిందో?'' అన్నాడు వెంకయ్య.

ఆ పిల్లి తెల్లవారకముందే తన మొహం చూసిందన్న సంగతి గుర్తువచ్చి, రామప్ప గతుక్కుమన్నాడు.

శాంతిగాండు

నాయుదుగారు చాలా సంపాదించాడు. అదంతా ఆయన కష్టార్జీతం. అందుచేత అ రబ్బు దుబారా కావటం ఆయనకు ఎంత మాత్రమూ ఇష్టం లేదు. ఆయన ఇంటి ఖర్చు ప్రతి దమ్మిది కూడా తన చేతి మీదుగానే చేసేవాడు, భార్యకు కూడా రబ్బు ఇచ్చేవాడు కాదు.

ఇలా ఉండగా నాయుదుగారి వంట మనిషి పని మానుకుని, తన కొడుకుగ్ర ఉద్యోగం దొరికిన ఉరు వెళ్లిపోయింది. నాయుదుగారికి మరో వంట మనిషి అవసరమయింది.

ఎవరో పంపినట్టుగా ఒక నడివయను ఆడమనిషి వచ్చి. “నా పేరు సావిత్రి. వంటపని చెయ్యటానికి వచ్చాను. మీ పాత వంటమనిషి నన్ను పంపింది,” అన్నది.

మనిషి శుచిగానూ, శుభ్రంగానూ ఉన్నది. అందుచేత నాయుదుగారు తృప్తి

పడి, “రోజుా మిగిలిపోయే అన్నం నువ్వు తీసుకుపోతావా, పనిమనిషిని తీసుకు పోనిస్తావా ? ” అని అడిగాడు.

సావిత్రి నవ్వి, “నేను వంట చేసే అన్నం మిగిలే ప్రసక్తి ఉండదు. ఎంత మందికైనా తూచినట్టు వంట చెయ్యగలను,” అన్నది.

అమె పొదుపు నాయుదుగారికి చాలా తృప్తిగా ఉండటం చేత, ఆయన సావిత్రితో, “ఈ పూట వంట చెయ్య. రేపటినుంచీ పనిలో చేరుదువుగాని,” అని సావిత్రిని తన భార్యకు అప్పజిప్పి, తాను పని మీద వెళ్లిపోయాడు.

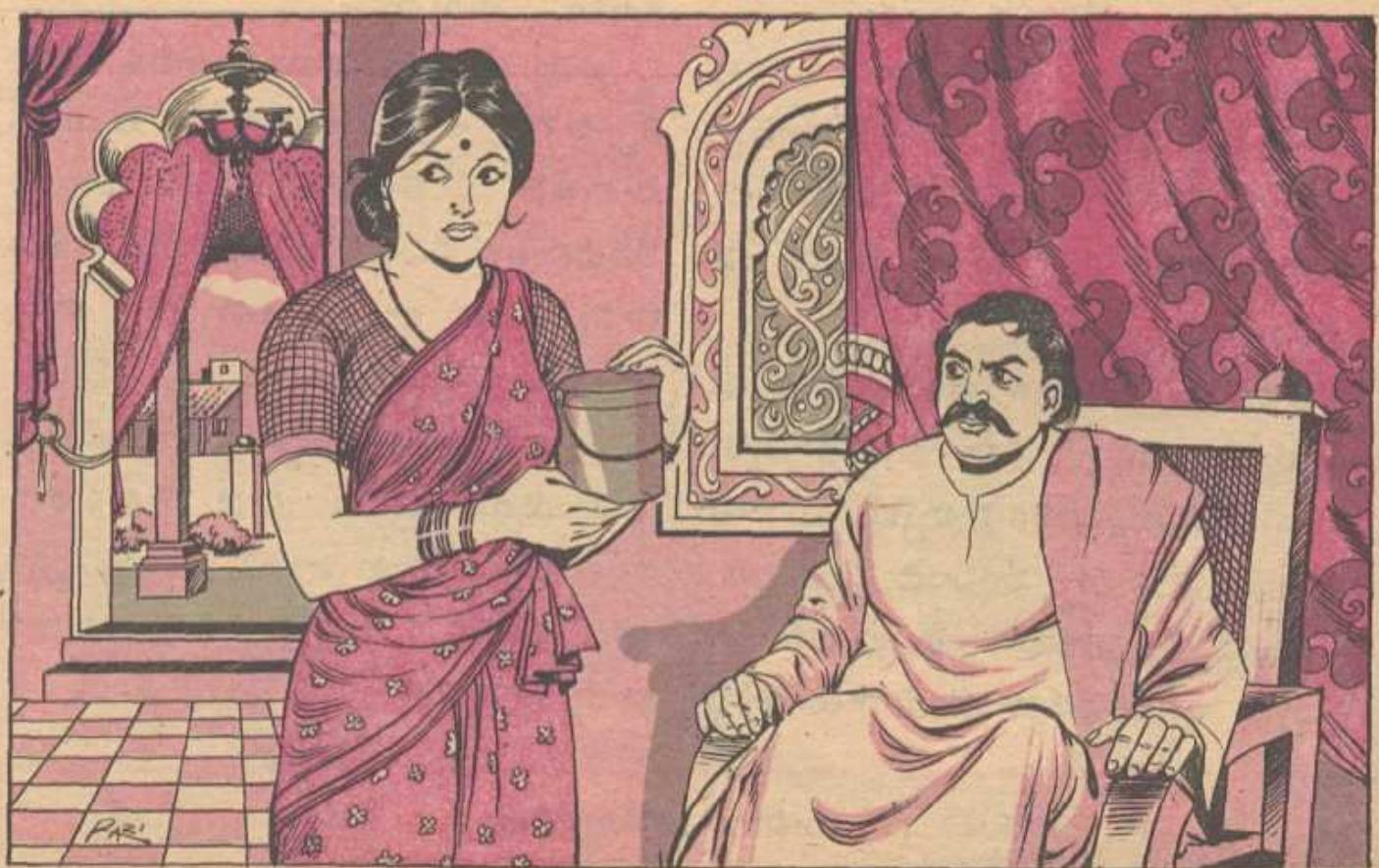
“ఉద్యోగం ఇచ్చేవరకే ఆయన ప్రమేయం ! ఆపైన నాదే అధికారం. ఇంటిగుట్టు బయట పెట్టావే నీ ఉద్యోగం ఉడుతుంది ! ” అన్నది నాయుదుగారి భార్య సావిత్రితో.

ఆ ఇంటి గుట్టు ఏమిటో సావత్రికి త్వరలోనే తెలిసపోయింది. నాయుడుగా రంటే ఇంటిల్లిపాదికి హడలు! అయిన తన సుఖం కూడా లక్ష్య పెట్టుకుండా కష్టపడి ఉబ్బు సంపాదిస్తాడు. ఇంట్లో ఎవరికి ఏ లోటూ రానియ్యదు. అయినా ఇంట్లో ఎవరికి ఆయన అంటే ప్రేము లేదు, అందుకు కారణం, ఆయన ఎవరిని నమ్మి ఒక్క పైసా ఇయ్యదు. ఆయన లోభి అని ఇంట్లోవాళ్ళ అభి ప్రాయం. తండ్రి ఇంటి నుంచి అవగతికి పొగానే పెల్లలు చిరుతిళ్ళకనీ, చిన్న చిన్న వస్తువులకనీ తల్లిని ఉబ్బు అడుగుతారు. వాళ్ళ కోసం ఆవిడ ఇంటికి తెచ్చిన సరుకులు చాటుగా అమ్మి, ఆ ఉబ్బు తన

దగ్గిర ఉంచుకునేది. ఇందుకోసం ఆమె నాయుడుగారి చేత ఇంటి అవసరాలకు మించి సరుకులు కొనిపించేది; అదనపు సరుకులు ఇంట్లో పనిమనిపి చేత బయట అమ్మించేది.

ఈ రఘుస్వాం తెలుసుకున్న సావత్రి ఉండబట్టలేక నాయుడుగారి భార్యతో. “అవసరానికి రట్టింపు సరుకులు కొని పిస్తున్నారు గదా, బాబుగారికి ఈ విషయం తెలిస్తే నేనే దుబారా చేస్తున్నాననుకుంటారేమో? ” అన్నది.

“నీకా భయం అక్కుర్లేదు. నాయుడు గారు ఖర్చు పెట్టేశాక, ఆ ఖర్చు గురించి మళ్ళీ ఆ లో చంచరు! ” అన్నది నాయుడుగారి భార్య.

కాని సావిత్రిక ఇంటి పరిస్థితి ఏమీ నచ్చలేదు. ఇంటి మనుషులు ఇంటి యజమానిని పూర్ణాయిమనిషిగా చూడటం అమె సహాయం చేయింది!

ఒక రోజు ఎందుకో పనిమనిషి రాలేదు. నాయుడుగారి బార్య ఆ రోజే తెచ్చిన నాలుగు వీశల నెఱ్యలో సగం ఒక గిన్నెలో పోస సావిత్రిక ఇచ్చి. పెరటి దోషన వెళ్లి నెఱ్య అమ్ము డబ్బు తీసుకురమ్మన్నది.

సావిత్రి నెఱ్య అమ్ము, డబ్బు, గిన్నె తీసుకుని తల వాకిలికుండా ఇంటోకి పచ్చింది.. ముందు గదిలో నాయుడుగా రుంటాడని అమెకు తెలుసు. అమె నెఱ్య అమ్ముగా వచ్చిన డబ్బు నుంచి

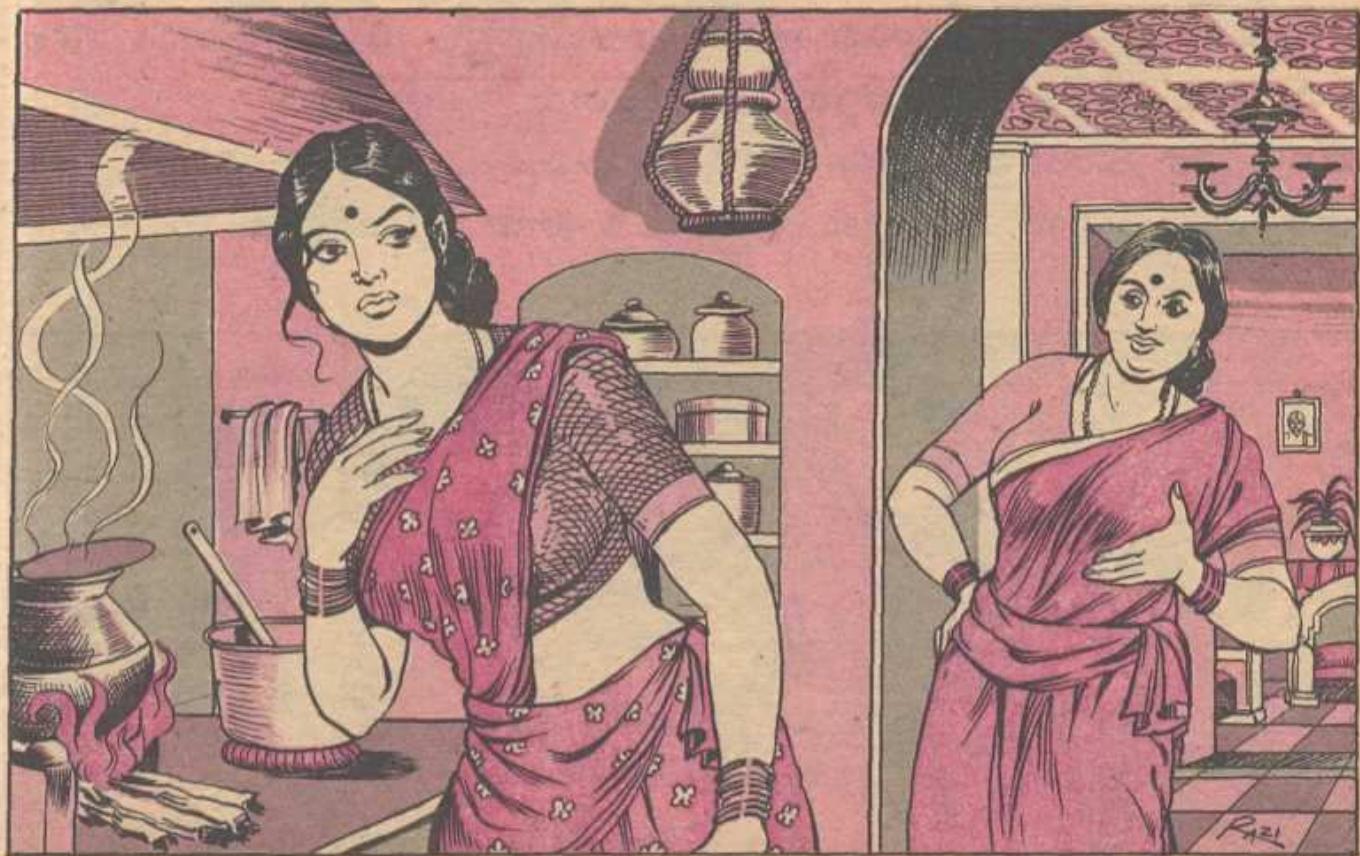
ఒక నాటం తీస నాయుడుగారి కిచ్చి. “ ఇది సత్తు నాటం కాదు గదా, భాబూ? చూడండి ! ” అన్నది.

నాయుడుగారు నాటాన్ని మోగించి చూసి, “ ఇది చెల్లే నాటమే ! ఇంతకూ ఇది సీదగ్గిరిక ఎలాపచ్చింది ? ” అన్నాడు.

“ నెఱ్య అమ్ముగా కొట్టువాడు ఇచ్చాడు ! ” అని, నేరు జారినట్టు నాలుక కరుచుకున్నది సావిత్రి.

“ నెఱ్య అమ్ముడం ఏమిటి ? ” అని నాయుడుగారు అయ్యా మయంగా అడిగాడు.

సావిత్రి భయం అభినయిస్తూ జరిగి నది చెప్పి. “ ఇది రోజు జరుగుతున్నదే గదా ! ” అన్నది.

నాయుడుగారు ఉగ్రుదైపోయి. భార్యను పిలిచి, నానా చివాట్లూ పెట్టాడు. నాయుడుగారి భార్య భర్తకేమీ జవాబు చెప్పులేక, సావిత్రిని మింగసేలా చూసింది.

“జవాబు చెప్పువేం?..” అంటూ నాయుడుగారు భార్యమీద చేపెత్తాడు.

“అగంది, బాబుగారు! అసలు తప్ప మీదే! అమ్మగారికి తరచు దబ్బు ఇస్తూ ఉంటు, ఈ విధంగా చేసేవారా? ఇంతో అదవాళ్ళకు ఖర్చులేని ఉండవనుకో కండి. పిల్లలు చిరుతిళ్ళకు దబ్బు అడుగుతారు! తలవని తలంపుగా ఇంటికి కావలసిన వస్తువేడే ఏధిలో అమ్మకానికి వస్తుంది. ప్రతిదానికి భర్తను అడగా లంటే ఏలుపడకపొవచ్చు, ఏలుపడినా తల నెప్పిగా ఉండవచ్చు. కాని అమ్మగారు చేసిన పని కూడా మంచిది కాదు. అమె చేసిన పనివల్ల పిల్లల దగ్గిరా, పని వాళ్ళ దగ్గిరా మలకైపోయారు. ఒకరి దాకా ఎందుకు? నా భర్తనాకు అప్పు

దప్పుదూ కొంత ఉబ్బు ఇస్తూ వచ్చేనట్లు యితే, నాకు ఈ వంటలక్కు పని తప్పేది. ఈ ఉంటిగుట్టు బయట పెట్టినందుకు నా ఉద్యగం ఊడిందసితెలును.” అంటూ సావిత్రి ఉబ్బులు నాయుడుగారి కిచ్చి, పెసు తిరిగి వెళ్లిపోయింది.

కానె అమె వాకిలి దా ఔలోపల, “సావిత్రి, రేపు మామూలు వేళకు వచ్చేయ్యా.” అంటూ భార్యభర్త లిద్దరూ కేక పెట్టాడు. వాళ్ళలో మార్పు వచ్చి సందుకు సంతోషిస్తూ సావిత్రి, మంచంలో పడి ఉస్తు తన భర్తకోసం బత్తాయిపణ్ణా అపీ కొని ఇంటికి వెళ్లింది.

అమె పండు ఒకటి ఒలిచి భర్త కిస్తూ, “నువ్వు కాళ్ళూ. చేతులూ పడిపోయి మంచాన పడినా ఇవాళ చక్కగా ఉపయోగ పడ్డాపు. నీ పేరు చెప్పే ఒక భార్య భర్తల మథ్య ఆధ్యాత్మిక తీల గించాను,” అన్నది.

సావిత్రి జరిగినదంతా చెప్పగా, అమె భర్త కూడా అనందించాడు.

రాజు అనమర్తుడా?

ఒక రాజు తన మంత్రితె, “నా చిన్న కొదుకు ఎవరితేనూ కలపదు, ఎవరితేనూ మాట్లాడదు. ఎప్పుడూ ఒంటరిగా ఉంటాదు. నాకు వాళ్ళి గురించి బెంగగా ఉన్నది,” అన్నాడు.

మంత్రి చిరుసవ్య నవ్య, “మహారాజా, గుంపులుగా తిరిగే కాకులు జ్ఞానంలేనివి. జ్ఞానంగల గద్దలు ఎప్పుడూ ఒంటరిగానే విహారిస్తాయి,” అన్నాడు.

తరవాత కాన్నాళ్ళకు రాజు మంత్రితె, “నా పెద్ద కొదుకు యుధరాజు అష్టాభైనవాళ్ళనూ చేంగి, వాళ్ళతె కాలాశం చేస్తూంటాదు. నాకు వాళ్ళి గురించి బెంగగా ఉచ్చది.” అన్నాడు.

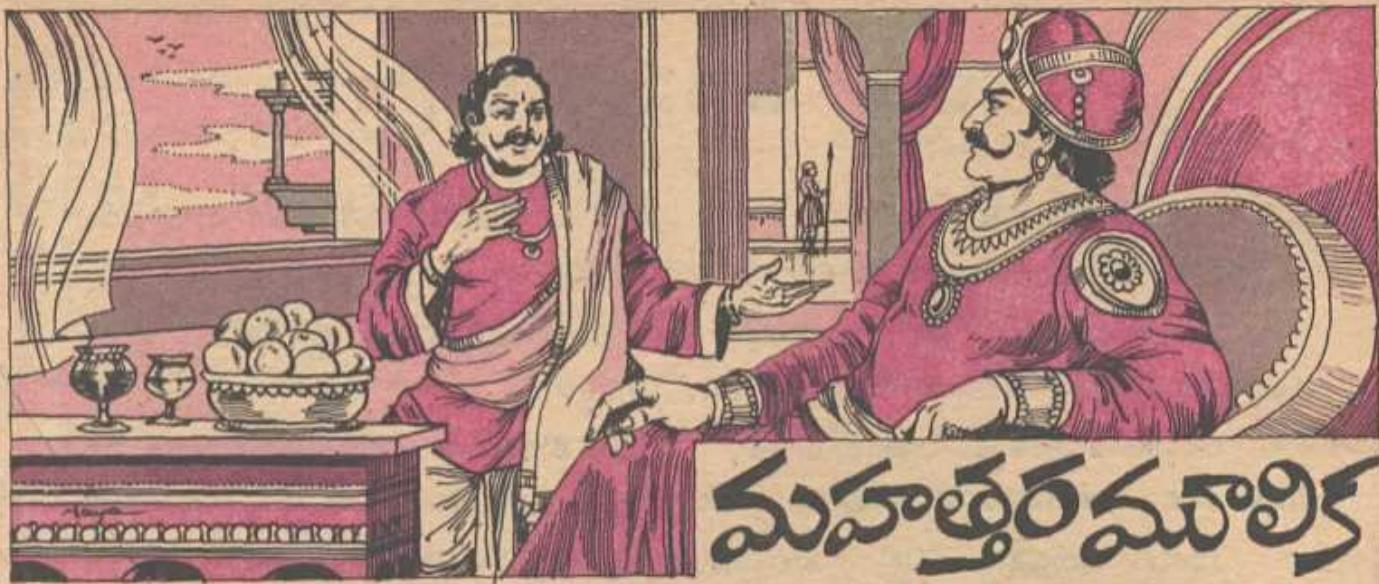
మంత్రి చిరుసవ్య నవ్య, “బలమైన రాణందులు దేమలతో స్నేహప చేసి, ఆహారం ఎక్కుడ ఉన్నది ఆ దేమల సహాయంతో తెలుసుకుసి, హాయాగా బతుకుతుంటాయి,” అన్నాడు.

రాజు ఒక కీళం ఆలోచించి, “నా చిన్న కొదుకు మంచివాడే, పెద్ద కొదుకూ మంచివాడే! వాళ్ళను గురించి బెంగపడే నేనె అనమర్తుడినన్నమాట!” అన్నాడు.

మంత్రి మాట్లాడలేదు.

—ఎస్. అగ్నిర

మహాత్మరమణిక

శ్రీగుప్తుడు పది గ్రామాలకు జమీందారు. ఆయన గ్రామాల అభివృద్ధి గురించి అస్త్రమానమూ ఏవే పథకాలు ఆలోచిస్తూ, దీక్షగా వాటిని అమలుపరచి సత్ఫులితాలు కలిగితే సంతోషించేవాడు. అతనికి చేతికి పచ్చిన కొదుకు జయగుప్తుడు, తండ్రికి సలహాదారుగా ఉంటూండేవాడు..

శ్రీగుప్తుడి పాలనా సామర్థ్యం గురించి ఆ దేశపు రాజు ఏని, ముచ్చటపడి, అతన్ని తన దివాణానికి పిలిపించు కున్నాడు. వెళ్ళే ముందు శ్రీగుప్తుడు తన కొదుకుతో, “రాజుగారు రమ్మన్నప్పుడు వెళ్ళకపోతే బాగుండదు. నేను లేని లోటు ఏ మాత్రం రానియ్యక, నీ విధులు సుపు జాగ్రత్తగా నిర్వారించు. అందులో నీకు ఎటువంటి ఇబ్బంది కలిగినా, నాకు వెంటనే కబురు పంపు, నేను వచ్చే స్తాను,” అన్నాడు.

రాజుగారు శ్రీగుప్తుడి నుంచి పరిపాలనా రహస్యాలు అనేకం తెలుసుకున్నాడు. రోజు శ్రీగుప్తుడి అనుభవాలు వింటూ, రాచకార్యాలు చర్చించుతూ, అతన్ని నెలలతరబడి అతిథిగా ఉంచేసుకున్నాడు.

ఈని శ్రీగుప్తుడి ప్రాణాలన్ని తన గ్రామాల మీదా, వాటి నిర్వహణ మీదా, తన కొదుకు మీదా ఉండిపోయాయి. చివరకు అతను రాజుగారితో తనకు సెలవిప్పించమని అన్నాడు. రాజు అతన్ని ఘనంగా సత్కరించి, రాచమర్యాదలతో సాగనంపాడు.

శ్రీగుప్తుడు తన స్వాప్తలం చేరి గ్రహించిన దేమంటే, తాను లేనిలోటు ఏమీ జరగలేదు; తన కొదుకు జయగుప్తుడు జమీందారీ పరిపాలనను అత్యంత సమర్ప తతో నిర్వహించాడు. తండ్రి తిరిగి పచ్చిన అనంతరం కూడా జయగుప్తుడు

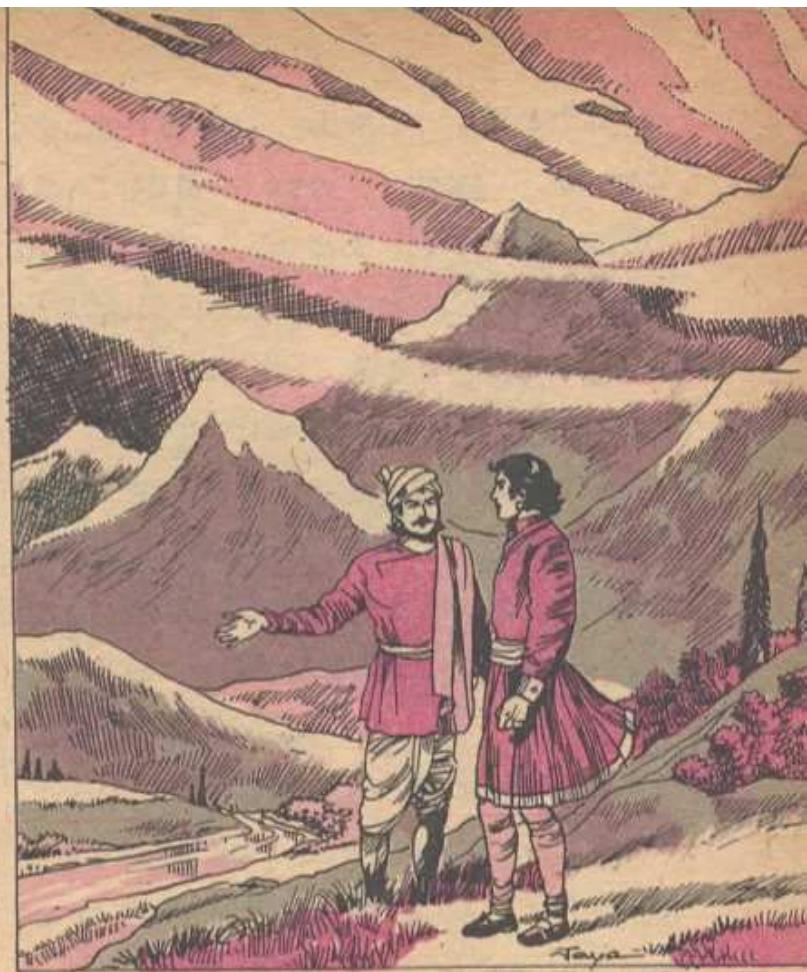
ఎవరి సలహా లేకుండానే పరిపాలన
కొనసాగిస్తూ, తాను చేసినపీ, చేస్తున్నప్పటి
తండ్రికి చెప్పసాగాడు. అందులో శ్రీగుప్తుడు
తప్పు ఎంచటానికి ఏమీ ఉండేదికాదు.

శ్రీగుప్తుడి ఆరోగ్యం క్రమంగా క్రిం
స్తున్నట్టు జయగుప్తుడికి అనుమానం కలి
గింది. శ్రీగుప్తుడు తనకు ఏమీ బాధలే
దన్నాడు. వైద్యులను పిలిపించి చూపిస్తే,
శ్రీగుప్తుడిలో వృద్ధాప్యం తాలూకు తోలి
లక్షణాలు తప్ప, వేరే జబ్బేమీలేదన్నారు.
కాని జయగుప్తుడు తృప్తిపడలేదు.
శ్రీగుప్తుడికన్న చాలా వృద్ధులు పెదిరాళ్లలా
ఉన్నారు. శ్రీగుప్తుడు వ్యాధిగ్రస్తుడన
టానికి సందేహం ఎంత మాత్రమూలేదు.

ఏం చెయ్యటానికి పాలుబోక, జయ
గుప్తుడు తన తండ్రి వ్యాధి నయంచేసిన
వారికి వెయ్యి బంగారు కాసులు బహు
మానం ఇస్తానని దండేరా వెయించాడు.

ఈ ప్రకటన విని ఒక యువకుడు
పచ్చి, శ్రీగుప్తుడై పరిక్షచేసి, “ ఇది
ఏచిత్రమైన వ్యాధి ! దీని చికిత్సకు పనికి
ఏచ్చే మూలిక హామాలయాలలో మాత్రమే
పెరుగుతుంది. దాన్ని రోగి సంతానంలో
ఎవరో ఒకరు స్వయంగా పీకి తీసుకు
రావాలి,” అన్నాడు.

తండ్రి వద్దంటున్న వేసకుండా జయ
గుప్తుడు హామాలయాలకు ప్రయాణ

మవుతూ, ఆ యువకుడై తనతో రమ్మ
న్నాడు. మూలికను గుర్తించగలవాడు
వాడే కద ! యువకుడు జయగుప్తుడై దీర్ఘ
ప్రయాణం చేయించి, ఆ మూలిక
దొరికే ప్రాంతానికి తీసుకుపోయాడు.
అనేక రోజులు శ్రీమపడి ఆ ప్రాంతమంతా
గాలించారు.

“ మనకు కావలసిన మూలిక ఇప్పుడు
ఇక్కడ లేదు. ఇంకెక్కడైనా దొరుకు
తుండేమో నాకు తెలియదు,” అన్నాడు
యువకుడు జయగుప్తుడితో.

“ అధ్యమైన వాళ్లు వైద్యం చేస్తామని
వస్తే ఇలాగే ఉంటుంది ! ” అన్నాడు
జయగుప్తుడు చిరాకుగా.

చేసేదిలేక ఇద్దరూ ఇంటి ముఖం పట్టారు. వాళ్ళు, ఇల్లు చేరెటప్పటికి రెండు మాసాలు పట్టింది. తన తండ్రి వ్యాధి గురించి అనుక్తమూ బెంగపడు తున్న జయగుప్తుడు ఇంటికి వస్తూనే ఆయనను చూసి నిర్మాంతపోయాడు.

శ్రీగుప్తుడు ఏజబ్బా లేకుండా, లేచి తిరుగుతూ, పనులన్నీ చూసుకుంటున్నాడు. జయగుప్తుడికి తాను పడిన వృధా శ్రేష్ఠు అంతా మరుపుకువచ్చి, ఆనందం కలిగింది.

యువకుడు అతన్ని ఇవతలికి పరిచి, “నా బహుమతి నాకు ఇప్పించారంటునా దారిన నెను పొతాను. ఇప్పటికే ఛాలా అలస్యం జరిగింది,” అన్నాడు.

జయగుప్తుడికి ఒళ్ళు మండింది.

“ఛాల్చాలై, ఏదో మూలిక ఉన్నదని నన్ను ఎక్కుడో హామాలయాలకు తీసుకు పోయి, నానా హాంసాపెట్టి, చివరకు తోంటచెయ్యి చూసినది చాలక, బహు మానం కూడానా?” అన్నాడతను.

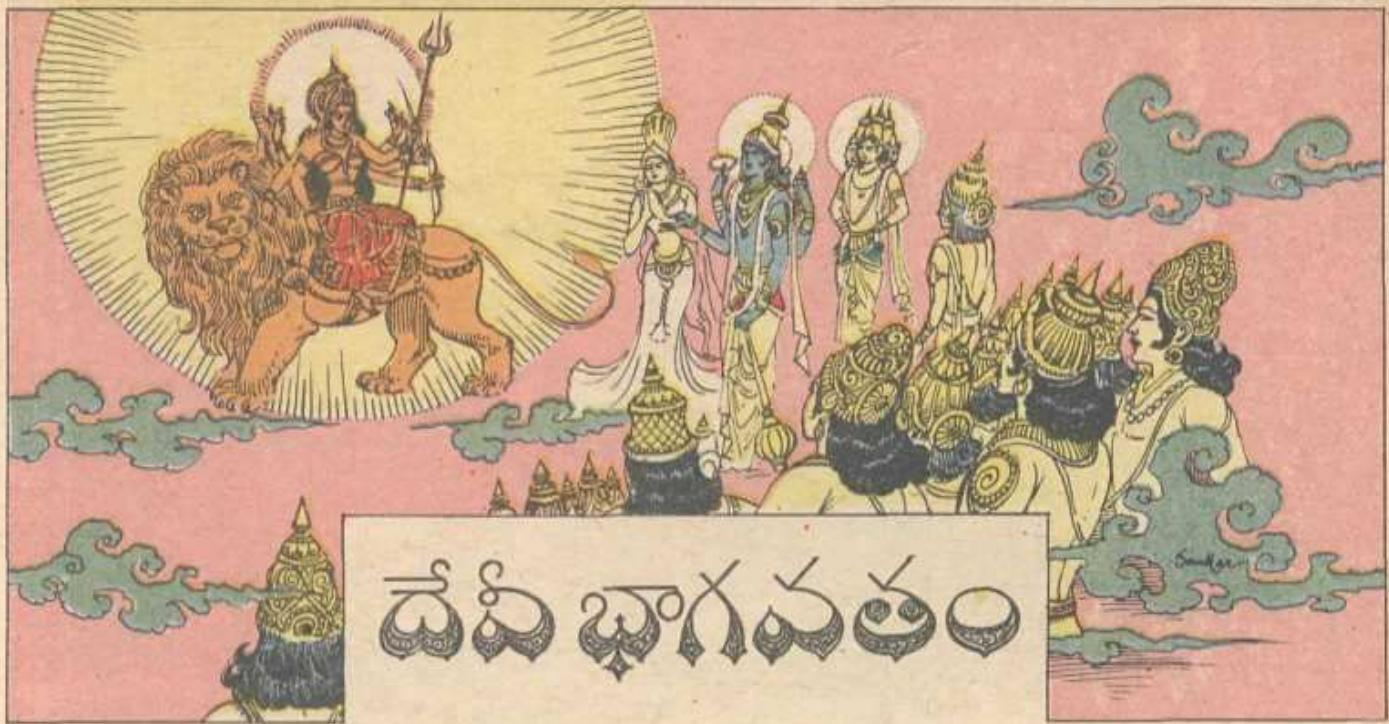
యువకుడు చిరునవ్య నవ్య. “ఆ మూలిక మహాతువల్లనే మీ తండ్రి గారు కోలుకుని, మామూలు మనిషి ఆయారు! ఆయనను పీడించిన వ్యాధి అధికార వాంఛ. ఆయన రాజుగారి అతిథిగా వెళ్లినప్పుడు ఆయన మీకిచ్చిన పెత్తునాన్ని తిరిగి మీరు ఆయనకు అప్పి గించలేదు. నెను మూలిక వంక పెట్టి మిమ్మల్ని రెండు మాసాలపాటు దూరంగా తీసుకుపోయాను. ఆ మూలికను మీరే పీకాలని నెను అన్నప్పుడే నా ఎత్తు మీరు గ్రహించి ఉండవలసింది! మీరు వెళ్ల గానే తిరిగి ఆయన పెత్తునం అరంభించి కోలుకున్నారు.” అన్నాడు.

“నీ ఎత్తు నెను గ్రహించి ఉంటే?”
అన్నాడు జయగుప్తుడు.

“కుండ పగలేసినట్లు ఉన్న విషయం చెప్పేవాళ్లి. మీకు తిప్పట తప్పేది!”
అన్నాడు యువకుడు.

జయగుప్తుడు నిజం గ్రహించి, అతనికి బహుమతి ఇచ్చి పంపేళాడు.

దేవ భాగవతం

విష్ణు చెప్పిన సలహా ప్రకారం బ్రహ్మ
మొదలుగా గల వారందరూ మహాదేవిని
ప్రార్థించారు. ఆమె ప్రత్యక్షమయింది.
దేవతలు ఆమెను న్నతించి, “దేవి,
కంసుడు మొదలుగా గల దుష్టులవల్ల
కలిగిన భారాన్ని సహించలేక భూదేవి
నిన్న శరణు వేడుతున్నది. హరిషారా
దులు సైతం చంపలేని రాక్షసులను నువ్వు
సంహారించి ఉన్నావు. అందుచేత ఆమె
భారం తీర్చు.” అన్నారు.

“తల్లి, శక్తి సహాయం లేకుండా
ఎవరు మాత్రం ఏం చెయ్యగలరు?
బ్రహ్మకు సరస్యతి. విష్ణువుకు లక్ష్మీ,
శివుడికి పార్వతి ఉండబట్టే వారు తమ
తమ విధులు సమర్పితతో నిర్విర్తించ

గలుగుతున్నారు. లేకపోతే వారివల్ల
విష్ణునా అప్పతుందా?” అన్నాడు
జంద్రుడు.

“నీ సహాయం లేకపోతే మేం త్రిమూ
ర్తులం శక్తి హినులమే. ఎవరి సహాయమూ
లేకుండా అన్నిటికి సమర్పురాలివి నువ్వు
ఒకతెవే!” అన్నాడు విష్ణువు.

ఈ ప్రశంసలతో తృప్తిపడి జగదంబ,
“ఇంతకూ నా వల్ల మీకు ఎలాటి సహాయం
కావాలి?” అని అడిగింది.

“తల్లి, రాజులందరూ పాపాత్ములై
క్షోభపెట్టుతూ ఉంటే భూదేవి భరించ
లేక ఏడున్నత్తున్నది. చూడు! ఆమె భారం
తీరాలని మేమంతా కూడా కోరుతున్నాం.
నువ్వు పూర్వం, దానప బలాల అంద

చూసుకుని విజృంభించిన మహాపాసురుడి
మదం అణచావు. శుంభ, నిశుంభులను
నిర్యాలించావు. రక్తబీజాణ్ణి మట్టు
బెట్టావు. చండముండాది రాక్షసులూ,
ధూప్రమలోచనుడూ, దుర్యాఖుడూ, దుస్స
హుడూ, కరాళుడూ అందరూ నీచేత
చచ్చారు. భూభారం తీర్చి మమ్మల్ని
అనుగ్రహించు," అన్నారు దేవతలు.

ఆ మాటలకు-మహాదేవినవ్యి, "జరా
సంధుడు మొదలైన దుర్మాగ్నులను నిర్యా
లించాలన్న నిర్దయం ముందే చేసు
కున్నాను. దేవతలంతా మీమీ అంశలతో
భూమిపైన జన్మించండి. కశ్యపురు
యాదవకులంలో వసుదేవుడై పుట్టుతాడు.

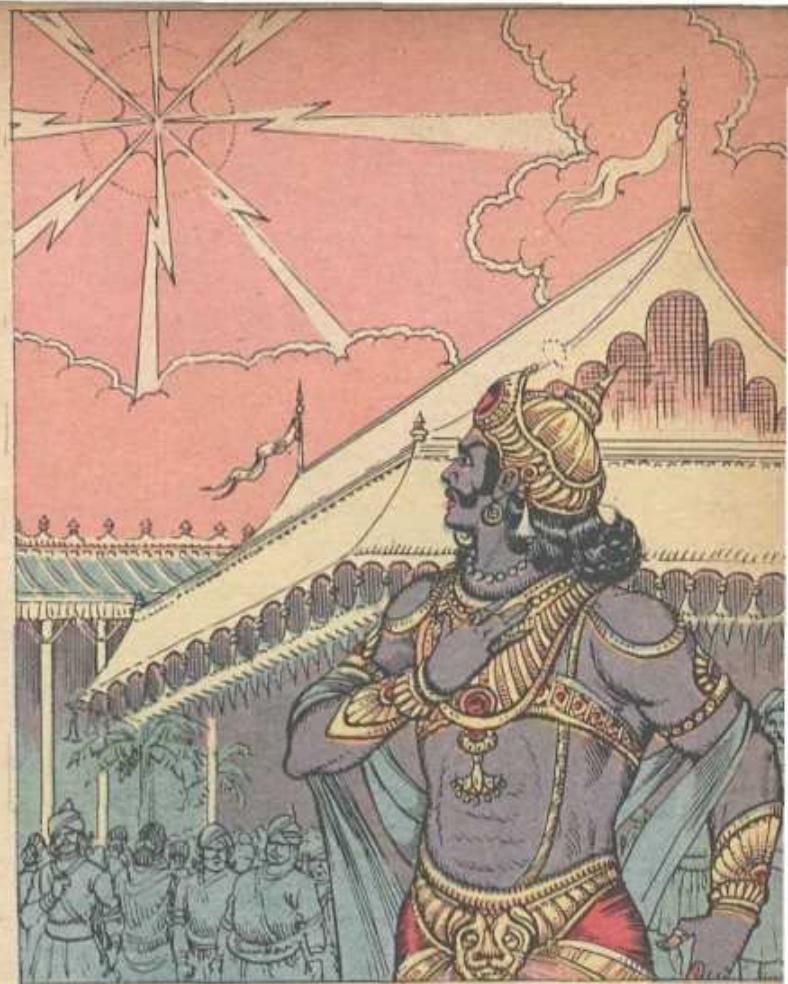
భృగుది శాపం పొందిన విష్ణువు అతనికి
కొదుకుగా పుట్టుతాడు. నేను నందుడి
కూతురుగా పుట్టుతాను. నందుడికి,
యశోదకూ నేను కూతురుగా పుట్టి, చేయ
వలసిన పనులన్నీ సంతోషంగా నిర్వార్త
స్తాను. నిర్వంథంలో పుట్టిన విష్ణువును
గొకులానికి పంపిస్తాను. దేవక గర్భాన
ఉండిన శేషుణ్ణ రోహిణీ గర్భానికి మార్చు
తాను. నాశక్తి యుక్తుల సహాయంతో
బలరామ కృష్ణులిద్దరూ దుర్మాగ్నులైన
రాక్షసుల నందరినీ ద్వాపరయుగాంతంలో
చంపేస్తారు. ఇంద్రుడి అంశన అర్జునుడు
రాజులందరినీ చంపుతాడు. యముడి
అంశన ధర్మరాజు, వాయువు అంశన
భీముడూ, అశ్వినుల అంశన నకుల
సహాదేవులూ, వసువు అంశన పుట్టే
భీముడూ దుష్టసంహరం చేస్తారు.
మిమ్మల్ని సాధనాలుగా పెట్టుకుని, చేయ
వలసినదంతా నేను చేస్తాను. ఇక మీరు
మీ మీ స్థానాలకు తరిగి వెళ్ళండి." అని
అంతర్ధానమయింది.

శాఖంది తీరాన ఎత్తయిన చెట్లతో
అందవైన మధువనం ఉండేది. అందులో
లవణుడు అనే రాక్షసుడు, పరమ
దుర్మాగ్నుడు, మధువు అనే వారికొదుకు,
ఉండేవాడు. బ్రాహ్మణులను బాధలు
పెట్టే ఆ రాక్షసుణ్ణ శత్రుఘ్నుడు అనే

వాడు చంపి, ఆ వనంలో ఒక నగరం నిర్మించాడు. అదే మధురానగరం.

అయితే శ్రుతుఫున్నది వంశం వాళ్ళు దాన్ని ఎక్కువకాలం పాలించలేదు. మధురానగరం యదువంశపు రాజుల వశమయింది. దాన్ని యయాతి కొడుకు శూరసేనుడు ఏలాడు. వరుళి శాపం పొందిన కశ్యపుడు అతనికి కొడుకై. వసుదేవు దనే పేరుతో పుట్టాడు. అదితి దేవకి అనే పేరుతో పుట్టి వసుదేవుడికి భార్య అయింది. అయితే వసుదేవుడు వైశ్వయ్యాతి అవలంబించటం వల్ల, మధు వంశంలో పుట్టిన ఉగ్రసేనుడు మధురా పురాన్ని పాలిస్తూ వచ్చాడు. కంసుడు అతని కొడుకు. దేవకి దేవకుడి కూతురు. దేవకుడు దేవకిని వసుదేవుడి కిచ్చి పెళ్ళిచేశాడు. పెళ్ళి వేడుకల సందడి మధ్య ఆశాశవాణి, “ఓ కంసుడా, ఈ దేవకి కొడుకులలో ఎనిమిదేవాడు నెన్ను చంపుతాడు,” అని చెప్పింది.

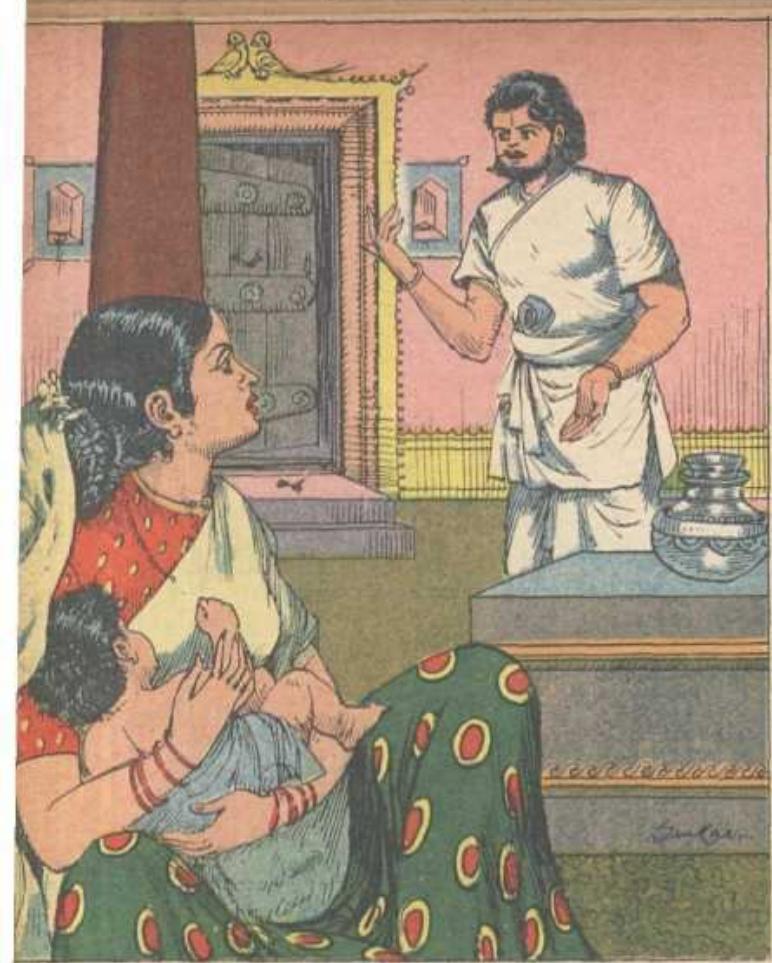
ఈ మాటలకు కంసుడు బెదిరిపోయి, దిగులుపడి, దేవకిని చంపేస్తే తనకు ప్రమాదం తప్పుతుంది గదా అనుకున్నాడు కాని, చెల్లెలుగా సన్మానించ వలసిన ఉత్తమురాలిని చంప వచ్చునా అని అతని అంతరాత్మ బాధపడింది. అయినా తాను చావటం కన్న దేవకిని చంపటం

కంచెం నయ మేగదా అనుకున్నాడు కంసుడు. ఎందుకంటే, ప్రాణం ఉంటే ఏ పాపానికైనా ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోవచ్చు. ఏ పాపం చేసే అయినా ప్రాణం నిలుపుకోవాలి గద !

ఇలా అనుకుని కంసుడు, అందరూ చూస్తుండగానే. కత్తి చేతబట్టి, పెళ్ళి కూతురు జుట్టు ఇంకా చేతపట్టుని, అమెతల నరకటానికి సిద్ధపడ్డాడు. అమెతనకు చెల్లెలనీ, తనకు ఎటువంటి ద్రోహమూ చేసినది కాదనీ ఆ కరినాత్కు దికి తోచలేదు.

ఆ కణంలో వసుదేవుడు అధ్యపదక పోతే దేవకి తల తెగి ఉండేదే ! ఇంతలో

యాదవ వీరులందరూ ఏకమై, “ఓరి
దుర్గార్థుడా! ఎంతపనికి ఒడిగట్టావురా?”
అని కంసుడితో పోరుకు సద్గుపడ్డారు.
కంసుడు దేవకిని విడిచి, వారిని ఎదుర్కొ
వలసి వచ్చింది.

మృదులు అశుభమైన కొట్టాటను ఆపి,
కంసుడితో, “పెళ్ళికూతురు! ఉత్తము
రాలు! చెల్లెలు! దాన్ని చంపుతావుట్టా?
ఆ మాట లన్చుది నిజంగా ఆకాశవాణి
అనుకున్నావా? ఎవడో ఆసత్య వాది
వసుదేవుడి ఇల్లు కూల్చాలన్న డుర్యుద్ధి
తోనూ, నీకు అపబ్యాతి కలిగించాలనీ
గారడి చేశాడు! బుద్ధిమంతులు ఇలాటి
ఇంద్రజాలాన్ని పాటిస్తారా? కాదూ?

ఆకాశవాణి అన్న దనుకుండాం! జరగ
వలసి ఉన్నదాన్ని నువు తప్పించ
గలవా? ” అన్నారు.

వసుదేవుడు కూడా, “ నీకు వచ్చిన
భయం లేదు. ఇంత మందీ వింటుండగా
ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను; దేవకికి
పుట్టిన బిడ్డలందరినీ నీ కిస్తాను. వారిని
చంపెయ్యా. ఈ మాట నేను తప్పిన
పక్షంలో నాశ్చర్యలు నరకానికి పోవాలి!”
అని కంసుడికి మాట ఇచ్చాడు.

వసుదేవుడు సూర్య చంద్రులు తల
కిందైనా ఆడితప్పుడని ఆందరూ కంసుడికి
గట్టిగా చెప్పారు. కంసుడు వసుదేవుడి
మాట పాటించి, తన పట్టువిడిచి పెట్టాడు.
వసుదేవుడు దేవకిని తీసుకుపోయి, తన
ఇంట సుఖంగా ఉన్నాడు.

కింత కాలానికి దేవకి గర్భపతి ఆయి,
పండులాటి కొడుకును కన్నది.

వసుదేవుడు దేవకితో, “ ఈ పెల్లవాణ్ణి
చంపటానికి కంసుడి కిస్తాను. నువు
శోకించకు. ప్రారబ్ధం దాట రానిది,”
అన్నాడు.

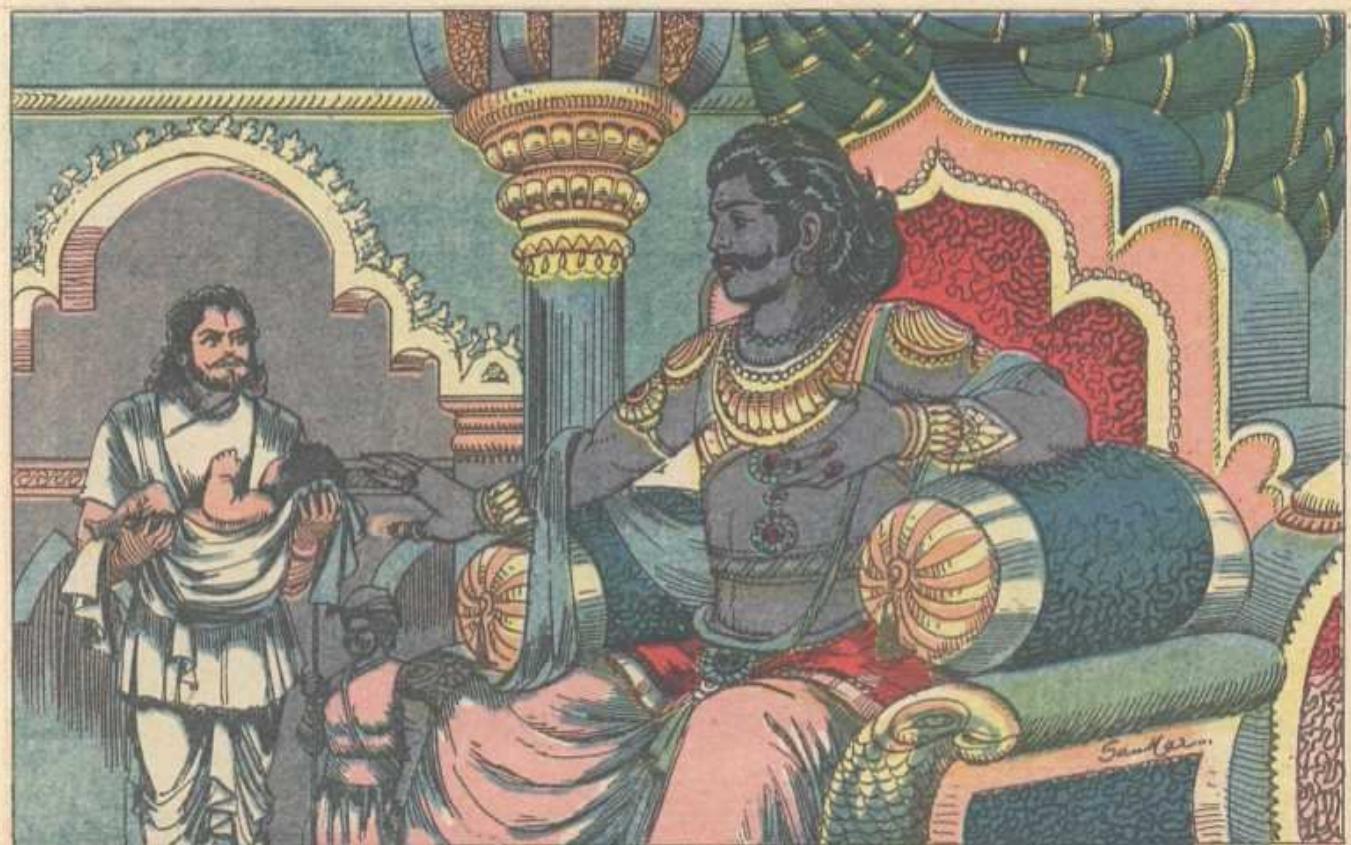
దానికి దేవకి, “ప్రారబ్ధానికి విరుగుడు
లేశం? చేసిన పాపాలు పోయి, స్వర్గం
రాగలందులకు తీర్థయాత్రలు చేయాలని
పెద్దలు చెప్పురా! సత్కర్మలతో పాపం
పరిపోరం కావటం లేదా? బ్రిహ్మ

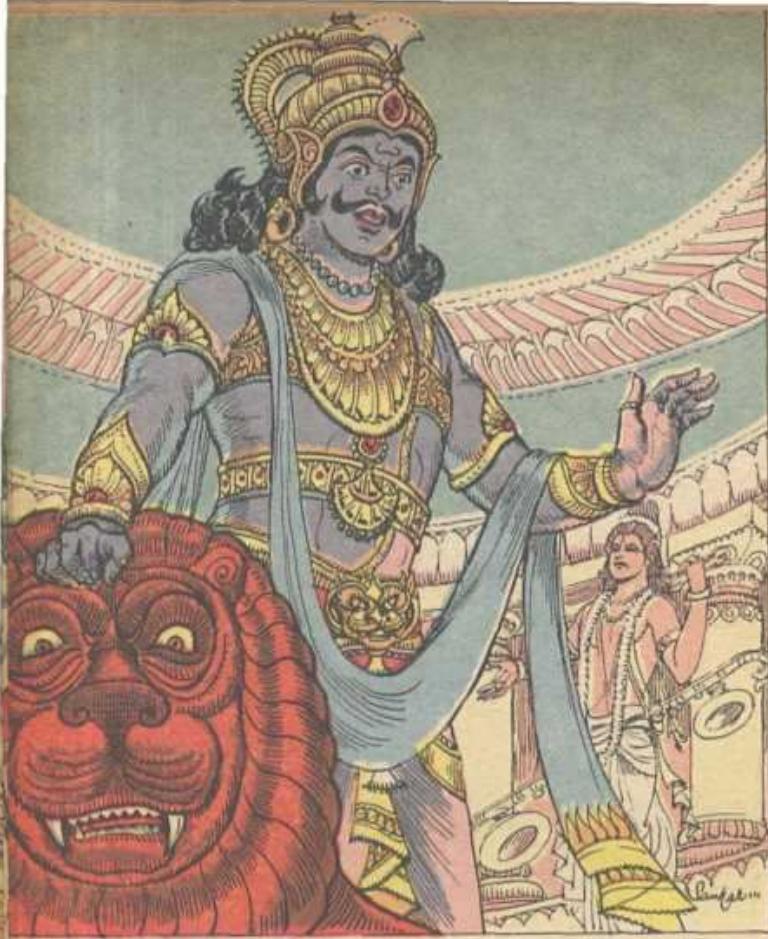
హత్యలాటి దానికి కూడా ప్రాయశ్చిత్తం ఉంటుంది గదా? మనుషు మొదలైన శాస్త్రకారులు చెప్పినదంతా అబద్ధమేనా? జరిగేది జరిగి తీరుతుందనటంలో వివేకం లేదు. చేసిన యత్నానికి ఘలితం కలగటం సృష్టంగా చూస్తున్నాం. లేని పటంలో వేదాలూ, యజ్ఞాలూ, మహామునులూ, గప్ప బోషధాలూ మొదలైనవన్నీ అబద్ధమే గద. ఇప్పుడే దన్నా ఉపాయం ఆలో చంచు," అన్నది.

ఈ మాటకు వసుదేవుడు ఒప్పుకోక. "ప్రయత్నం చెయ్యాలన్నది నిజమే, కాని కేవలమూ ప్రయత్నంపల్లనే ఘలం రాదు. దైవవశమైన యత్నమే ఘలిస్తుంది. వర్తమానంలో చేసిన దానికి ప్రాయశ్చిత్తం

గాని, ప్రారబ్ధానికి ప్రాయశ్చిత్తం లేదు. సారంలేని ఈ జీవితంలో సత్యం ఒకటే సారమైనది. దాన్ని ఎవరైనా వదులు కుంటారా? సత్యంకోసం కష్టములూ లక్ష్మీపెట్టనివారికి శుభం కలుగుతుంది. అందుచేత ఈ బిద్ధము కంసుడికి ఇయ్యా టానికి ఒప్పుకో," అన్నాడు.

ఏదుస్తూ దేవకి తన మొదటి బిద్ధము తన భర్త చేతిలో పెట్టింది. తన మాట నిలబెట్టుకోవటానికి బిద్ధము కంసుడి దగ్గిరికి తీసుకుపోతున్న వసుదేవుణ్ణి చూసి అందరూ మెచ్చుకున్నారు. తది ఆరని బిద్ధముతెచ్చి తనకు ఆర్పించిన వసుదేవుణ్ణి కంసుడు కూడా మెచ్చుకుని. "నన్ను చంపేది దేవకి అష్టమగర్భాన పుట్టేవాడు

కదా? నాకు వీడితో పనిలేదు, తీసుకు పోయి నువ్వె పెంచుకో," అన్నాడు.

వసుదేశుడు బిడ్డతో తిరిగి వెళ్ళి పోయాడు.

కంసుడు తాను చేసిన పని గురించి తన మంత్రులకు చెప్పగా వారు కూడా కంసుణ్ణి మెచ్చుకున్నారు.

కంసుడి వద్దకు నారదుడు వచ్చాడు. కంసుడు ఆయనను ఆర్ప్య పాద్యాలతో సత్కరించాడు. నారదుడు కంసుడితో, "ఓయి, పిచ్చివాడా! దేవకి కన్న శిశువును చంపకుండా వదిలేళావే! ఎంత తెలివ తక్కువవాడివి! నిన్న చంపించటానికి విష్ణువు దేవకి గర్భాన పుట్టేలాగా దేవతలు

పథకం వెయ్యటం నేను స్వయంగా విన్నాను," అన్నాడు.

"నాకు చావు అష్టమ గర్భం నుంచి అని ఆకాశవాణి అన్నది. ఘోదటి గర్భాన్నే చంపటం దేనికి?" అని కంసుడు నారదుణ్ణి అడిగాడు.

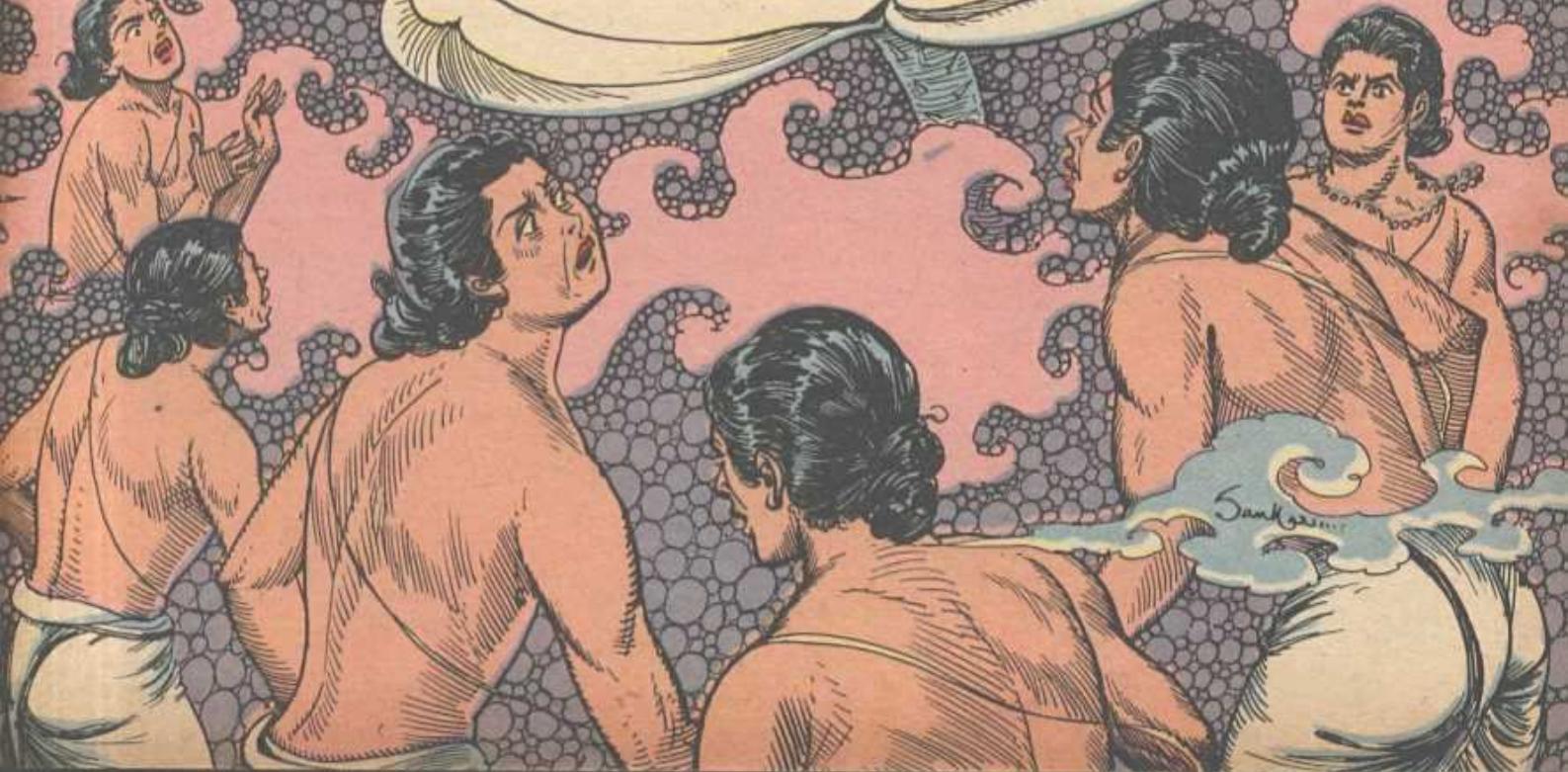
"దేవతల మాయలు తెలుసుకోలేకుండా ఉన్నావు. నీకు హని కలిగించేది దేవకి ఎనిమిదోసంతానమే అయినా, వాడిక మిగిలిన ఏడుగురూ తోడు ఉంటే నీకు మరింత కష్టమా, కాదా?" అన్నాడు నారదుడు.

నారదుడు వెళ్ళిపోయాక కంసుడు దేవకి కన్న బిడ్డను తెప్పించి, రాత్రికేసొట్టి చంపాడు.

నారదుడు దేవకి బిడ్డలను కంసుడి చేత పని పెట్టుకుని చంపించటానికి కారణం ఉన్నది.

స్వాయంభువమ్మన్వంతరంలో మరిచికి ఉర్ధ్వ అనే భార్య యందు ఆరుగురు కొడుకులు కలిగారు. వాళ్ళు ఒకసారి బ్రహ్మాను, తన కూతురినే భార్యగా చేసు కున్నాడని హేతున చేశారు.

బ్రహ్మాకు కోపం వచ్చి వాళ్ళను రాక్షస జన్మ ఎత్తమని శపించాడు. ఆ శాపం వల్ల వాళ్ళు కాలనేమికి ఒక జన్మలో కొడుకులుగా పుట్టి, రెండో జన్మలో

హిరణ్యకశిష్టుడి కొడుకులుగా పుట్టటం జరిగింది.

ఈసారి వాళ్ళు శాపవిమోచనం కోసం బ్రిహ్మను గురించి తపస్సు చేశారు. బ్రిహ్మ ప్రత్యక్షమై. “అప్యుడేదో కోపం కొద్ది మిమ్మల్ని శపించాను. వరం కోరంది,” అన్నాడు.

ఆ అరుగురూ బ్రిహ్మతో, “నీకు వరం ఇయ్యాలని ఉంటే, మాకు దేవతల వల్లా, రాక్షసులవల్లా, మానవులవల్లా చావు లేకుండా వరం ఇయ్య. స్తిరంగా బతుకుతాం.” అన్నారు.

బ్రిహ్మదేవుడు వారికి అలాగే వరం ఇచ్చాడు.

తన కొడుకులు తనను కాదని బ్రిహ్మ దేవుడి నుంచి వరాలు పొందినందుకు హిరణ్యకశిష్టుడు ఆగ్రహించి, వాళ్ళను తన వద్ద నుంచి వెళ్ళగాట్టాడు. అతను తన కొడుకులతో, “మీరు పాతాలానికి పోయి, అస్తమానమూ నిద్రకు వశులై చాలాకాలం ఉండి, అనంతరం దేవకి

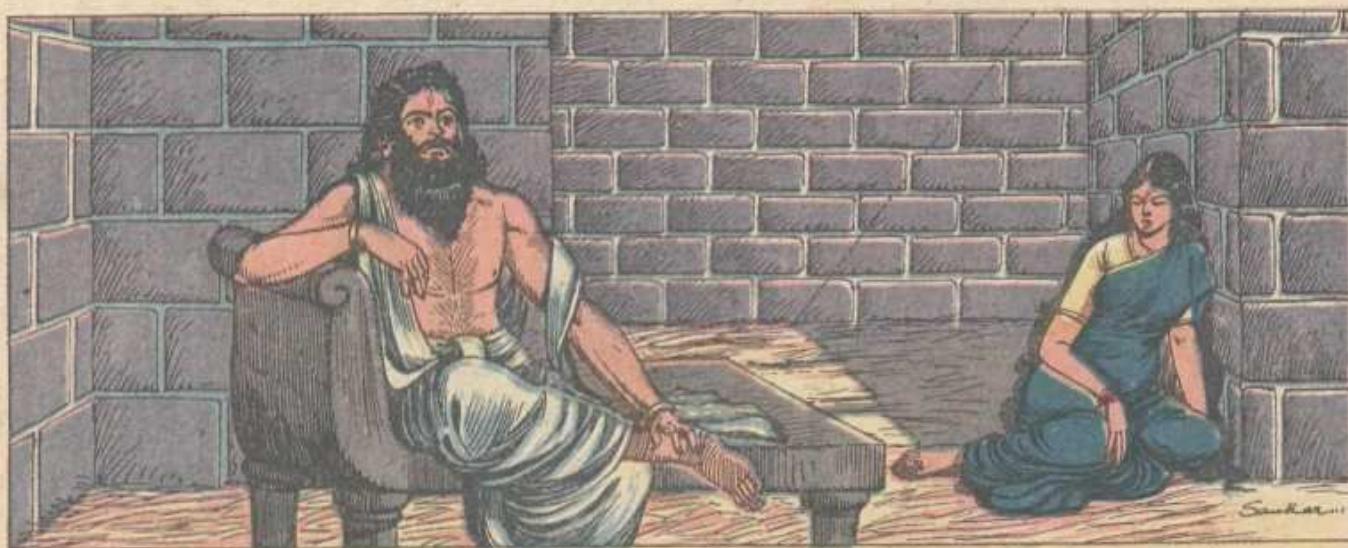
గర్భాన పుట్టండి. కిందటి జన్మలో మీ తండ్రి అయిన కాలనేమి కంసుడుగా పుట్టి, మిమ్మల్ని పుట్టినవాళ్ళను పుట్టి నట్టుగానే చంపేస్తాడు,” అన్నాడు.

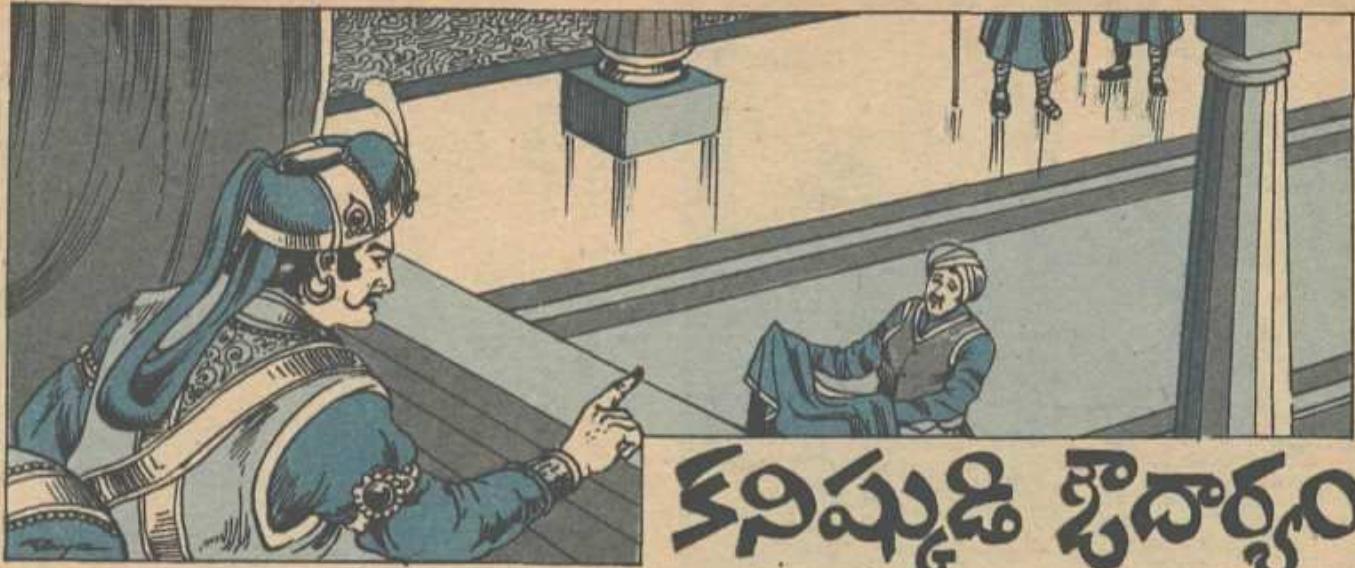
హిరణ్యకశిష్టుడి శాపంతో ఆ అరుగురూ దేవకిగర్భాన జన్మించి, పుట్టుతూనే కంసుడి చేతిలో చెచ్చారు.

దేవకి ఏడవసారి గర్భవతి అయింది. కాని అయిధో మాసంలో ఆమెకు గర్భప్రాపం అయిందని పుకారు పుట్టింది. ఈ సంగతి విని, కంసుడు ఎంతో సంతోషించాడు.

నిజంగా జరిగినదేమంటే, యోగీమాయ దేవకి గర్భాన్ని రోహణికి మార్చింది. కొంత కాలానికి గోకులంలో రోహణి బలరాముణ్ణి కన్నది.

ఎనిమిదోసారి దేవకి గర్భం దాల్చింది. ఈసారి ఆమె గర్భంలో ఉన్నవాడు విష్ణువు. యోగమాయ తానుకూడా ఆగర్భంలో చేరింది. ఈసారి కంసుడు దేవకి వసుదేవులను నిర్వంథంలో ఉంచాడు.

కృష్ణా శైవర్మణి

చౌరాకాలం కిందట కుషాణవంశపుత్రుడైన కనిమ్మడు పురుషుడు రాజధానిగా ఉత్తర భారతదేశాన్ని పరిపాలించాడు. అయిన దైవాంశంతో జన్మించినవాడనే ప్రతితి ప్రజల్లో వుండేది.

కనిమ్మడు దయాధర్మ గుణాలక్షాక. ధైర్య సాహసాలకు కూడా పేరు పొందినవాడు. అనాడు బలవంతులైన అనేకమంది రాజులను జయించి తనకు సామంతులుగా చేసుకొన్నాడు. అలాంటి వారిలో కన్యాకుబ్బపు రాజు ఒకడు.

కనిమ్మడి పుట్టిన రోజు పండుగకు సామంతరాజులు కానుకలు పంపుతూ పుండుటం ఒక ఆచారం. ఒకసారి అతడి పుట్టినరోజు పండుగకు కన్యాకుబ్బరాజు తన కానుకగా ఒక పట్టుగుద్ద పంపాడు.

తనకు పచ్చిన కానుకలలో యా పట్టు గుద్ద కనిమ్మణ్ణ ఎంతగానే ఆక్రమించింది.

దీన్ని ఒక అంగరకాగా కుట్టించుకుంటే బావుండు ననుకున్నాడు. దర్శివాళ్లి పిలి పించి ఒక్క వారం రోజుల్లో అంగరకా కుట్టుకు రావలసిందని చెప్పాడు.

వారం కాదు, రెండు వారాలు గదిచినా దర్శి అంగరకా తయారుచేసి తెలెదు. కనిమ్మడు కుపితుడై దర్శిని పున్నవాళ్లి పున్నట్టు పట్టుకు రావలసిందని భటులను ఆళ్ళాపించాడు. భటులు వెల్లి అతణ్ణి కనిమ్మడి దగ్గరకు లాక్కువచ్చారు.

ఇంత ఆలస్యానికి కారణం ఏమితని దర్శిని కరినంగా ప్రశ్నించాడు కనిమ్మడు. అందుకు దర్శి చేతులు జోడించి, “మహా ప్రభూ! యిందులో నా తప్పేమీ తెదు. తమరు అంగరకా కుట్టమని ఇచ్చిన పట్టుగుద్ద మీద రెండు పాదచిహ్నాలు నేయబడిపున్నవి. గుద్దను ఎటు తప్పి కుట్టినా ఆ పాదచిహ్నాలు తమ ఏపుమీదకు

రాగలను. తమరే చిత్తగించండి! ''అంటూ పట్టుగుడ్డను కనిష్టుడికి యిచ్చాడు.

కనిష్టుడికి పట్టురాని కోపం వచ్చింది. పట్టుగుడ్డను సూక్ష్మంగా పరిశీలించి చూస్తే, దృష్టి చెప్పినది సత్యమే అని తెలిసింది. ఇక అతడి రౌద్రానికి అంతు లేదు.

'' ఈ కనాయకుబ్బ సామంతుడు నన్నె అవమానిస్తాడా? వాడిపాగరు అణుస్తాను, '' అంటూ కనిష్టు మంత్రినీ, సేనా నాయకుట్టి పెలిపించి సంప్రతించాడు. వారం రోజులకల్ల సర్వసైనాయస్తు సమాయత్తపరిచి, కనాయకుబ్బ రాజ్యం మీదికి దండయాత్ర బయలుదేరాడు.

కనిష్టు సైన్యంతో తన దేశంమీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడన్న వారు కనాయకుబ్బ రాజుకు తెలిసింది. బలపుతుడైన కనిష్టుట్టి తను ఎదిరించలేనని కనాయకుబ్బ రాజు గ్రహించాడు. ఇక కర్తవ్యం ఏమిటి?

రాజు, రానున్న ఉపద్రవాన్ని గురించి మంత్రితో చెప్పి. '' ఏదైనా వుపాయం అలోచించు! '' అన్నాడు.

ఇందుకు మంత్రి, ''మహారాజా! నేను ముందే తమకు ఆ రకమైన కానుక పంప వద్దని మనవి చేసుకొన్నాను. కోరి నిద్ర పోతున్న తాచుపాము తోక తొక్కారు. ఇది చెపెతులా తెచ్చి పెట్టుకొన్న ఉపద్రవం! '' అన్నాడు.

ఇందుకు, రాజు తల పూపి. ''సరే, జరిగిపోయిందేదో జరిగిపోయింది. విచారించి ప్రయోజనం లేదు. ఏదో ఒకటి అలోచించిచేయకపోతెమనకు ప్రాణాలూ, రాజ్యమూ రెండూ దక్కువు! '' అన్నాడు విచారంగా.

అప్పుడు మంత్రి యిలా చెప్పాడు: '' మహారాజా, ఐతే మీరు ఎందుకు అని ప్రశ్నించకుండా, వెంటనే నా చేతన నరికించండి. ''

మంత్రి యిలాంటి కోర్కె వెలిబుచ్చే సరికి కనాయకుబ్బ రాజు కళపళ పడ్డాడు.

చందులు

ఆయనకు రాజభక్తి పరుదైన మంత్రిక
అంగవిచ్ఛేదం కలిగించబం నుతరామూ
యష్టం లేదు. కానీ, చేసేది ఎమీలేక
తలారిని పిలిపించి మంత్రి చెతిని నరి
కించాడు.

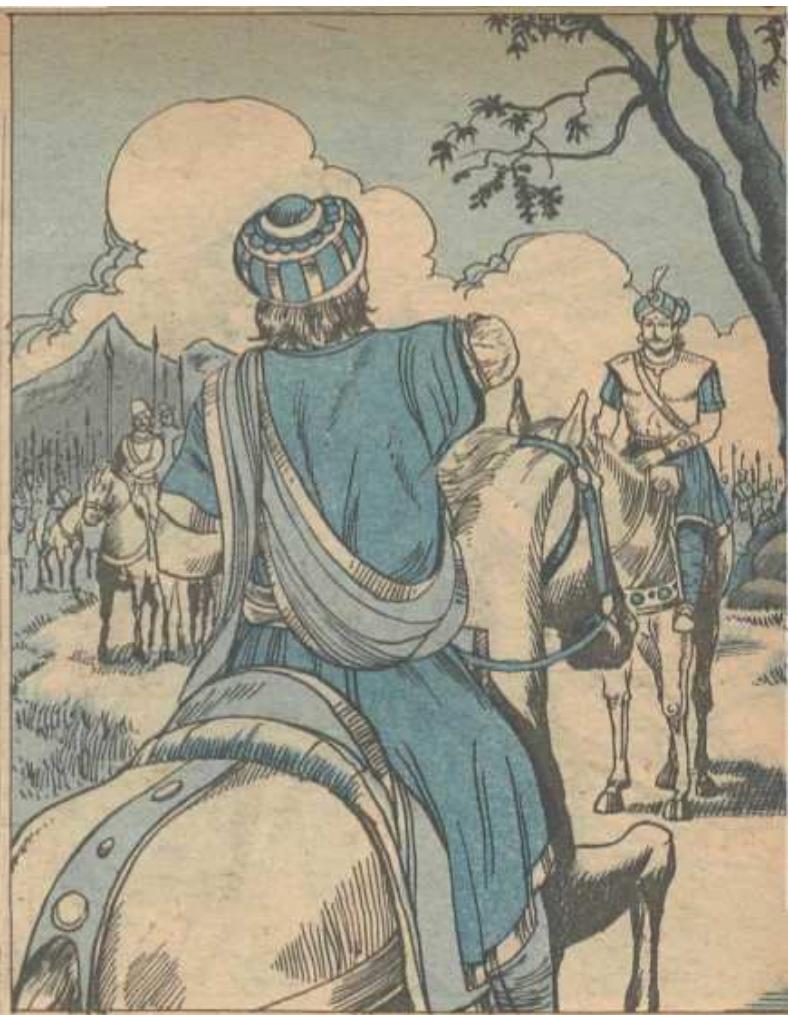
వారం రోజుల తర్వాత మంత్రి ఒక
ఉత్తమాశ్వన్ని ఎక్కు. కనిముదు
సైన్యాలతో వస్తున్న మార్గానికి ఎదురుగా
వెళ్ళాడు. కన్యాకుబ్బ రాజ్య సరిహద్దుల
వద్ద కనిముద్దిని కలుసుకొన్నాడు.

"మహారాజా, నేను కన్యాకుబ్బ రాజ్య
మంత్రిని. ఆయన తమకు చేసిన అవ
మానాన్ని వారించ ప్రయత్నించిన ఫలం
అనుభవిస్తున్నాను." అంటూ మంత్రి,
విచారంగా కనిముద్దికి తన మొండిచేతిని
చూపించాడు.

కనిముదు మంత్రి చెప్పినదంతా
విన్నాడు. అతడు రాజువల్ల ఇక్కింపబడిన
వాడని ఆ శిక్ష కూడా తన కారణంగానే
జరిగిందని భావించాడు.

"సరే, ఆ పాగరుబోతుకు తగిన శిక్ష
విధిస్తాను. త్వరలోనే వాణ్ణి యమపురిక
పయనం కట్టిస్తాను." అని కనిముదు
మంత్రిని హూరడించాడు. కానీ మంత్రి
అంతటితో హూరుకోలేదు.

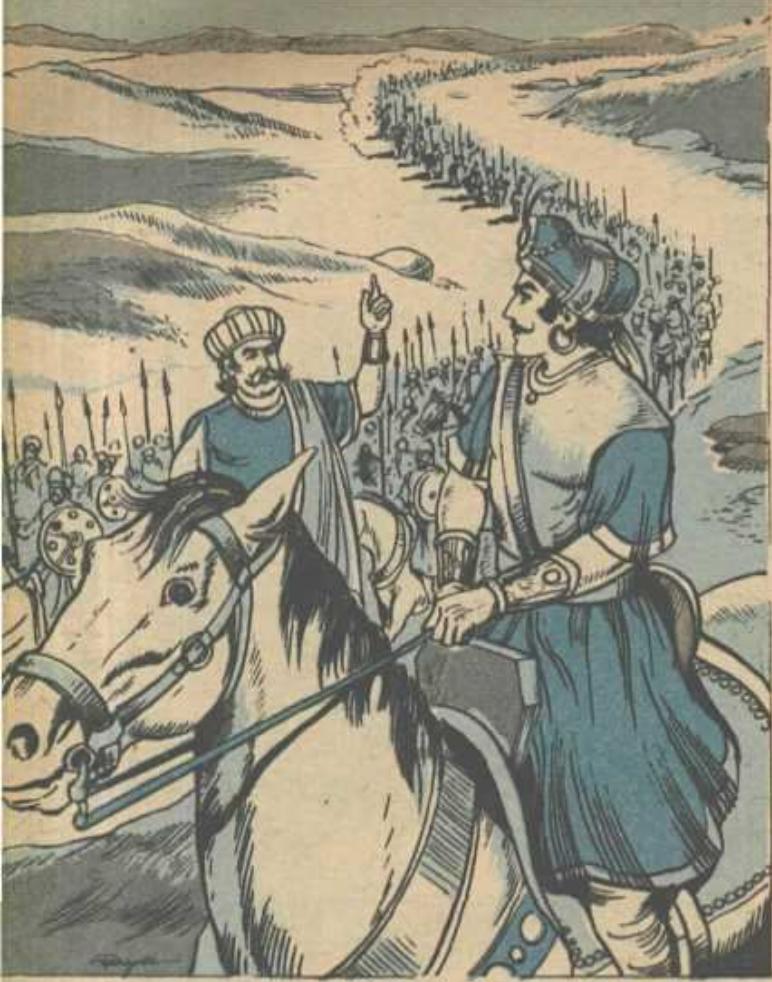
"మహారాజా, ప్రతికారం జరిగితేగాని
నాకు మనశ్శాంతి కలగదు. మీరు దండ్రత్తు

వస్తున్నారని తెలసి రాజు పట్టణం
వదిలాడు. అతడు ఎటు కేసి పొతున్నాడే
నాకు తెలుసు. మనం అతడి దారిని
అర్థగించి పట్టుకోవాలి." అని చెప్పాడు
మంత్రి.

కనిముదు సరే అని కన్యాకుబ్బ
రాజును పట్టుకోవటం ఎలానే తెలియ
పరచమన్నాడు.

అందుకు మంత్రి, "మహారాజా, అతణ్ణి
చేజికించుకోవాలంటే మనకు రెండే
రెండు మార్గాలు పున్నవి. ఒక మార్గాన్ని
అనుసరించిపోతే సరిగా నలభైదినాలు
పడుతుంది. రెండే మార్గాన వారం రోజుల్లో
అక్కడికి చేరవచ్చను. కానీ యా

మార్గం కంటక ప్రాయమైనది. మైదానం లోంచి మనం ప్రయాణం చేయవలసి వుంటుంది. నీటిముక్క కూడా లభ్యం కాదు," అన్నాడు.

కనిముక్క కొంచెం ఆలోచించిన మీదట యిం రెండవ మార్గాన పోవటానికి నిశ్చయించాడు. ప్రయాణం వారం రోజులే అయినా పది రోజులకు సంపదా నీరూ, సంబారాలూ పోగుచేయించాడు. సైన్యాలతో మైదాన మార్గంలో ప్రయాణం కట్టాడు.

సైన్యాలు మైదానంలో నదుస్తున్నవి. ఎక్కుడా చెట్టు చేమా లేదు. నీరువున్న ఛాయలే లేవు. పైగా పది రోజులు

ప్రయాణం చేసినా గమ్యష్టానం దగ్గిర పడలేదు. ఇంకా ఒకటి రెండు రోజులు గదిచెసరికి ఆహారం మాట ఎలావున్నా. దాహం తిర్యకునెందుకైనా నీరు లేక సైనికులు బాధపడసాగారు. పది రోజుల కని తెచ్చుకున్న సంబారాలూ, మంచి నీరూ అయిపోయిన్నా.

పరిస్థితి యిలా ఎదురు తిరిగే సరికి కనిముక్క కన్యాకుబ్బ మంత్రిని పిలిచి వారం రోజుల ప్రయాణం అనుకున్నది పన్నెందు రోజులు అయినా గమ్యష్టానం కనబడదేమని ప్రశ్నించాడు. దానికి మంత్రి ఏకటంగా నవ్యతూ, "మహారాజా, మిమ్మల్ని కావాలనే నేని విధంగా మోస గించాను. మీరేమో మా రాజును యుము పురికి పంపుతానని ప్రతినిష్టానారు. కాని, యిప్పుడు మీరే సైన్యాలపేతంగా యుము పురికి పొవలసిన కాలం సమీపిస్తాంది. మీరు వెనుదిరిగి పోవాలన్నా. లేక ముందుకి వెళ్లాలనుకున్నా పన్నెందు రోజులు పడుతుంది. కనుక అందరూ నీటిట్టయినా దేరకని యిం మైదానంలో గంతు ఎండి ప్రాణాలు విడవక తప్పదు. యింతకూ కారణమైన నన్ను ఈ నిమిషం లోనే శిరశ్చైదం చేయించినా ఘరవాలేదు. నాక్కమఫలించింది. రాజకార్యం నెర వేర్చాను," అన్నాడు.

ఈ పలుకులు ఏన్న కనిమృదు ఒక్కకణం నిచ్చేష్టుదయాడు. తాని అంతలోనే చిరునశ్వ సవ్య, "మంత్రి, నీ రాజభక్తి ఎంతో మెచ్చదగింది! తాని ఒక సంగతి నుశ్వ మరచినట్టుంది. నేను దైవాంశతో జన్మించాననేది, పట్టి కట్టుకథ కాదు. నువ్వే చూద్దువుగాని," అంటూ గుర్రం ఎకిస్తి. దైవదత్తమైన కుంతం చెబట్టి ఒంటిగా బయలుదేరాడు.

కనిమృదు ఆ ఫ్లైదానంలో ఒకటి రెండు కోసులు చుట్టివచ్చేసరికి ఒకచోట ఎండిపోయిన పెద్ద కొలను కనబడింది. అతడు గ్రురం దిగి ఆ కొలను మధ్యకు పోయి తన చేతనున్న కుంతంతో భూమిని ఒక పొటు పొడిచాడు. మరుళ్ళ ణానే అ కుంతం భూమిలో దిగినచోటు నుంచి ఒక జలధార బయలుదేరి ఆకాశమంట లేచింది.

"మంత్రి, యిప్పుడు చూచావుగదా నా శక్తి ఎలాంటదో? అనవసరంగా అంగ విచ్ఛేదం చేయించుకున్నందుకు విచార

పడవలసంది నుశ్వ!" అన్నాడు కనిమృదు. మంత్రి స్గుతో తల వంచు కున్నాడు.

కనిమృదు తిరుగా సైన్యాలను కూర్చు కొని కన్యాకుబ్బకు బయలుదేరేందుకు సమాయ త్తమపుతున్నాడు. అప్పుడు మంత్రి ఆయనను సమీపించి, "మహారాజా, మీరు దైవాంశ కలవారని యిప్పటిక నేను గ్రహించాను. నా యందు కనబరిచిన మీ ఉదారత సాటిలేనిది. యింత ఉదారత్వమూ, దైవాంశకల మీరు యింగితం ఎరుగని ఒక అల్పభూపతి చేసిన అవమానాన్ని సహించి కమించలేరా?" అంటూ వినయంగా వేడు కున్నాడు.

కనిమృదు, "నిజమే!" అంటూ తల పూపి, సైన్యాలను తన రాజధాని రైన పురుషపుర మార్గం పట్టించాడు. మంత్రి ఆయన వద్ద సెలవు తీసుకొని కన్యాకుబ్బకు చేరి, రాజుకు ఈ శుభవార్త తెలియబరిచాడు.

శత్రువు సంపోర్తం!

సొనాసాముతుడికి
సమాచారం
అందించి—

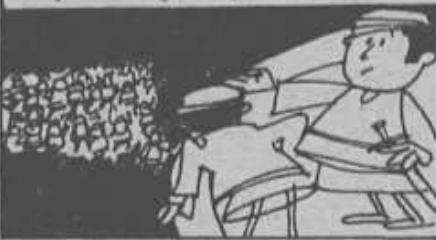
మనం ఎంకునే మినాకా-ఎవ్వని పిలవారి.
కంత వడ్కుటుడికి తెలుసు,
మన దగ్గర సరియైన
అముధాణ లేవగా.

మినాకా-ఎవ్ సహాయమ అందుకున్నాడు.

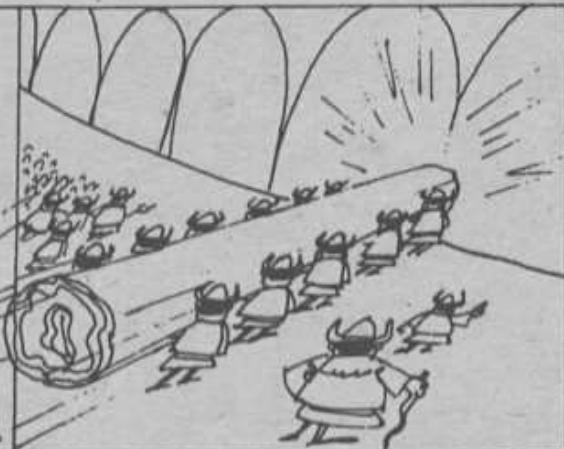
మనం మినాకా ఫ్లూఐడ్
బూట్ ఫ్లైవ్, మినాకా బూట్ ఫ్లైవ్
దంతవడ్కుటుడి మదం అణుప్పాం.

దంత ప్రాంతంలోనే సొనాదళం,
రాజీంణమణ్ణ తరిపీడులో
యుద్ధాగికి సహస్రాలమాణికులు.

సోమపాఠం, డ్యూంపర్
ర, కంగ, పీకి మాటలన
దంత వడ్కుటుడు
దాడి చేసాడు.

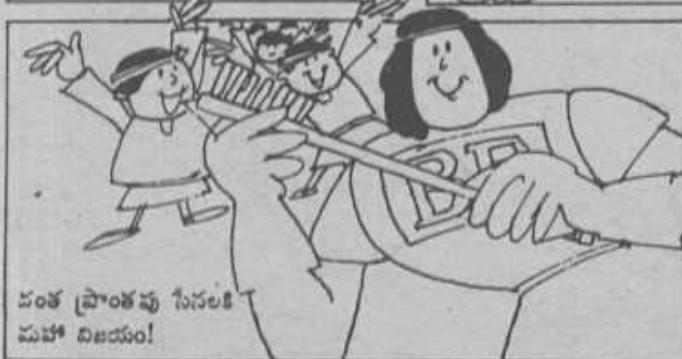
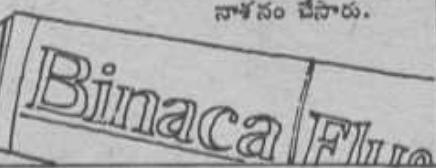

కాగి మినాకా-ఎవ్, వారిలో దంత ప్రాంతంలోనే
సైనికులు కలిసి, ఉప్పుకొట్టారు.

పచుకెత్తండి! మనం చట్టం యింక!

ఈ రకంగా
మినాకా-ఎవ్, దంత
ప్రాంతంలోనే సైనికులు
దంతవడ్కుటుడి సేవల్ని
నాశనం చేసారు.

దంత ప్రాంతం సైనికులు
మహా దింపుం!

సాప్ట్ పిల్ గ్రూప్ పాప్స్—
ఎంపికలు మార్కెట్, కాకు
ఎగుంచే టెప్పు కెప్పు కొగించే.

ప్లేన్ అముధాణా, కరిపీమా
వళ్ల విభయం వచ్చింది. అంటే, మినాకా
ఫ్లౌషిడ్, మినాకా బూట్ ఫ్లైవ్.

గట్టి వళ్లకోసం, చిచిపట్టు రాశుండు
నిర్మించడంకోసం—మినాకా ఫ్లౌషిడ్.

మీనాక బక్కల్పుడు జామెట్రీలంట బోర్డ్...

మీనాకి బామెట్రీ అంటే మాత్రం బోర్డు దిస్టర్, బోరింగ్, అదంపే ఆమెకి అసలు ఏమీ జాబ్సం ఉండేది కాదు. ఆ బధిగతమైన గురుకోణములు, ఆ సమాంకర చతుర్భుజాలు ఆ వడ్జుకాలు... శతాబ్దుకుంటే చాలు ఆమెకి బోర్డ్. అయికి ఓనాదు ఏమయిందంపే... వాళ్ళన్నయ్య రాజు ఆమెకోసం హసువు ఆకుపద్గ రంగులలో బింగారంలొ అందంగా పురిసిపోయే కాంపన్ బాక్స్ తెచ్చాడు. ఆ బాక్స్, ఆ బాక్స్లోని ఇన్స్ట్రుమెంట్ చూసే సరికి మీనాకి ఎంతో ముచ్చుల వేసింది. ఆ రాత్రి తెఱు ప్రికోనం ఎక్కుతున్నట్లు, నున్నాలో గుండుంగా తిరుగుతూ ఏహారిస్తున్నట్లు, స్కూల్ మీద చ్యాలెన్జు చేస్తున్నట్లు కలకుండి... ఎంతో నరాదా అయిన కల అది. =ప్పుడు ఆమెకి బామెట్రీ అన్నా, ఆ వడ్జుకాలన్నా ఆ సమాంకర చతుర్భుజాలన్నా నరాదా పుట్టేంది. మీనాకి బామెట్రీ అంటే ఇష్టం ఏముందంపే మరి అక్కర్యాంగా లేదూ?

కమెల్

ఇన్స్ట్రుమెంట్ బాక్స్

కేస్లున బ్రెచ్చెట్
లిస్టెండ్
అక్స్ సుటెరియర్ కివిస్
క. బి. నగ్ర
హంపాలు-400 069.

శిల్పిక అన్స్ట్రేటుర్ పెన్ఫెక్స్
ఉండురుట నమర్పుట.

VISION 794 TEL

Results of Chandamama—Camlin Colouring Contest No. 9 (Telugu)

1st Prize : J. Sudhakar, Hyderabad - 500 024. 2nd Prize : B. Satish, Vizag. - 530 001. 3rd Prize: K. Kamakshi, Hyderabad. Consolation Prizes : Morarji Veera Brahmendra, Tuni ; M.S. K. V. Nagawarrao, Eluru - 6 ; Panda Golla Babu, Ganugalapeta ; M. Sudheer, Anantapur ; M. Venketa Rao, Kotpad.

శాంతికాలి, లాలిన్ పుర్గా పెరుగుతారు

ప్రతితో యచ్చేది
పార్లే గూకో
మజ్జా ర్యచితో
వంతో శక్తితో

పాల, గోదుమలు, వందరార, గూకోన్ మణి
రుచులతో నిండి, పుట్టి నిచ్చే లక్ష్మణాలు గంది.

గూకో

భారతదేశంలో అత్యధికంగా అమ్మబడె బిస్కిట్ -
వరల్డ్ ఎవార్న్ ఎస్టేషన్